

Mendelova univerzita v Brně
Agromická fakulta
Ústav aplikované a krajinné ekologie

Agromická
fakulta

Mendelova
univerzita
v Brně

**Využití zemědělského půdního fondu v katastrálních
územích Anenská Studánka a Jakobovice**

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

prof. Ing. František Toman, CSc.

Vypracoval:

Ondřej Ulrich

Brno 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma *Využití zemědělského půdního fondu v katastrálních územích Anenská Studánka a Jakobovice* vypracoval samostatně a veškeré použité prameny a informace uvádím v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Jsem si vědom, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne:.....

.....

Podpis autora práce

PODĚKOVÁNÍ

Vypracování bakalářské práce pro mne bylo velmi náročné, proto bych chtěl tímto způsobem poděkovat lidem, kteří mi pomohli se zdárným dokončením této práce formou připomínek, užitečných referencí, doporučení a především psychickou podporou v tomto náročném období.

Rád bych poděkoval vedoucímu své bakalářské práce, panu prof. Ing. Františku Tomanovi, CSc., za umožnění psát bakalářskou práci pod jeho vedením, za jeho cenné připomínky, toleranci a optimismus.

Velké dík patří Janě Benešové za možnost přístupu do archivu Katastrálního pracoviště Ústí nad Orlicí, za poskytnutí dat z katastru nemovitostí, za cenné rady a připomínky a především za její trpělivost a vstřícnost při získávání dat pro bakalářskou práci.

Poděkování patří také Vladimíru Jansovi, mému dědovi, který mi umožnil nahlédnout do dokumentů z báně kostela sv. Antonína Paduánského v Jakubovích a pomohl mi získat historická data o bývalé obci Jakubovice.

Poděkovat bych chtěl také své sestře, Kateřině Ulrichové, za pomoc při získávání dat pro bakalářskou práci a za psychickou podporu.

Mé poděkování patří také mým přátelům, jmenovitě Lence Doudové, Lukáši Motlovi, Lukáši Vencovi, Martinu Kedroutkovi, Ivoši Bendovi, Bc. Petrovi Šimečkovi, Martině Bulkové a Kristýně Hučínové za psychickou podporu, dobré tipy a motivaci při psaní bakalářské práce.

Dále bych chtěl poděkovat svým rodičům za umožnění studií na Mendelově univerzitě.

ANOTACE

Bakalářská práce na téma využití zemědělského půdního fondu v katastrálních územích Anenská Studánka a Jakubovice je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část pojednává o pojmu půda, půdní fond, historie evidence majetkových vztahů a dále popisuje historické faktory, které měly přímý či nepřímý dopad na strukturu půdního fondu České republiky. V praktické části bakalářské práce jsou uvedeny komplexní analýzy obou katastrálních území. Dále jsou v praktické části interpretovány výsledky o využití zemědělského půdního fondu od roku 1845 až do současnosti. Na závěr jsou uvedena opatření, která se zabývají ochranou zemědělského půdního fondu, zlepšením racionálního hospodaření na půdě a ke zvýšení ekologické stability v dané lokalitě.

Klíčová slova: zemědělský půdní fond, historie evidence majetkových vztahů, katastr, půda, Jakubovice, Anenská Studánka, druh využití pozemku, půdní fond

ANNOTATION

The Bachelor thesis based on the topic, „The use of agricultural land resources in cadastral areas Anenská Studánka and Jakubovice“ is divided into theoretical and practical part. The theoretical part focuses on the explanation of terms: soil, land resources, history of the property relations, and then it describes the historical factors that had direct or indirect impact on the structure of land resources in the Czech Republic. The practical part of the thesis presents two complex analyses for both cadastral areas. Furthermore, the practical part describes the agricultural land use since 1845 till the present. At the end are designed recommendations for protection of agricultural land resources and improvement for the rational land management.

Keywords: agricultural land use, history of the property relations, cadaster, soil, Jakubovice, Anenská Studánka, type of land use, land resources

OBSAH

1	ÚVOD.....	8
2	CÍLE PRÁCE.....	9
3	METODIKA	10
4	PŮDA.....	11
5	PŮDNÍ FOND	12
6	VÝZNAMNÉ HISTORICKÉ UDÁLOSTI, NÁSTROJE A AKCE, KTERÉ OVLIVŇILY A OVLIVŇUJÍ SLOŽENÍ A STRUKTURU PŮDNÍHO FONDU	16
6.1	Významné faktory, které působily na strukturu a složení půdního fondu od 19. století do první světové války	16
6.2	Významné faktory, které působily na strukturu a složení půdního fondu od konce první světové války do začátku druhé světové války.....	17
6.3	Významné faktory, které působily na strukturu a složení půdního fondu od konce druhé světové války po revoluční rok 1989	18
6.4	Významné faktory působící na strukturu a složení půdního fondu od roku 1989 do současnosti	20
7	HISTORIE EVIDENCE MAJETKOPRÁVNÍCH VZTAHŮ.....	21
7.1	Zemské desky a urbáře.....	21
7.2	Rustikální katastr.....	21
7.3	Tereziánský katastr.....	22
7.4	Josefský katastr	23
7.5	Tereziánsko-josefský katastr	24
7.6	Stabilní katastr daně pozemkové.....	24
7.7	Pozemkové knihy	26
7.8	Pozemkový katastr	27
7.9	Jednotná evidence půdy	28
7.10	Evidence nemovitostí	30
7.11	Katastr nemovitostí České republiky.....	31
8	KATASTRÁLNÍ ÚZEMÍ ANENSKÁ STUDÁNKA.....	32
8.1	Základní charakteristika území	32
8.2	Primární krajinná struktura	34
8.2.1	Geologická stavba.....	34
8.2.2	Geomorfologické členění.....	37
8.2.3	Charakteristika reliéfu.....	38
8.2.4	Výšková členitost.....	38
8.2.5	Pedologická charakteristika	39

8.2.6	Klimatické poměry	40
8.2.7	Hydrologické poměry	42
8.2.8	Potencionální přirozená vegetace	43
8.2.9	Biogeografické jednotky území	44
8.3	Sekundární krajinná struktura	45
8.3.1	Historie osídlení a využívání krajiny	45
8.3.2	Land cover	45
8.4	Terciální krajinná struktura	46
8.4.1	Ochranná pásma a režimy	46
8.4.2	Sakrální a profánní koncepty v krajině	47
8.4.2.1	Kostel svatého Vavřince	47
8.4.2.2	Anenské lázně	47
8.4.2.3	Kaple Panny Marie Pomocné	48
8.5	Historická struktura ploch	48
8.6	Současná struktura ploch	49
8.7	Zemědělství	50
8.8	Historické a aktuální využití zemědělského půdního fondu s ohledem na významné historické faktory v katastrálním území Anenská Studánka	51
9	KATASTRÁLNÍ ÚZEMÍ JAKUBOVICE	56
9.1	Základní charakteristika území	56
9.2	Primární krajinná struktura	58
9.2.1	Geologická stavba	58
9.2.2	Geomorfologické členění	60
9.2.3	Charakteristika reliéfu	61
9.2.4	Výšková členitost	61
9.2.5	Pedologická charakteristika	61
9.2.6	Klimatické poměry	63
9.2.7	Hydrologické poměry	64
9.2.8	Potencionální přirozená vegetace	65
9.2.9	Biogeografické jednotky území	66
9.3	Sekundární krajinná struktura	67
9.3.1	Historie osídlení a využívání krajiny	67
9.3.2	Land cover	68
9.4	Terciální krajinná struktura	69
9.4.1	Ochranná pásma a režimy	69
9.4.2	Památná a významná místa	70
9.4.3	Sakrální a profánní koncepty v krajině	70
9.5	Historická struktura ploch	70

9.6	Současná struktura ploch.....	71
9.7	Zemědělství	72
9.8	Historické a aktuální využití zemědělského půdního fondu s ohledem na významné historické faktory v katastrálním území Jakubovice	74
10	NÁVRH OPATŘENÍ K OCHRANĚ ZEMĚDĚLSKÉHO PŮDNÍHO FONDU, KE ZLEPŠENÍ RACIONÁLNÍHO HOSPODAŘENÍ NA PŮDĚ A KE ZVÝŠENÍ EKOLOGICKÉ STABILITY V KRAJINĚ	79
10.1	Katastrální území Anenská Studánka.....	79
10.2	Katastrální území Jakubovice.....	79
11	ZÁVĚR	81
12	PŘEHLED POUŽITÉ LITERATURY	83
12.1	Literární zdroje	83
12.2	Internetové zdroje	84
13	SEZNAM OBRÁZKŮ.....	86
14	SEZNAM TABULEK	88
15	SEZNAM PŘÍLOH.....	90
15.1	Katastrální území Anenská Studánka.....	93
15.2	Katastrální území Jakubovice.....	110

1 ÚVOD

Bakalářskou práci na téma využití zemědělského půdního fondu v katastrálním území Anenská Studánka a Jakubovice jsem si vybral především z důvodu analýzy dopadů historických událostí a akcí na organizaci a využití půdního fondu. Zachování zemědělského půdního fondu v odpovídající kvantitě a kvalitě je naší prvořadou povinností. Zemědělský půdní fond je základní přírodní bohatství, které si vypůjčujeme od našich potomků a slouží k zajištění obživy a přežití našeho druhu.

Katastrální území Anenská Studánka a Jakubovice byla zpracována z důvodu provedených komplexních pozemkových úprav, díky kterým vybraná katastrální území disponují digitální katastrální mapou a mají vyřešené chyby a nedostatky v evidenci majetkoprávních vztahů, které vznikaly především v průběhu druhé poloviny 20. století.

Práce je koncipována tak, že v teoretické části je řešena především půda, půdní fond, významné historické události, nástroje a akce, které měly na organizaci a strukturu půdního fondu největší dopad. Dále je v teoretické části pojednáváno o historii evidence majetkoprávních vztahů, která shrnuje celou historii od roku 1022 až do současnosti. V praktické části je vypracována komplexní analýza obou katastrálních územích se zaměřením především na prvky, které mají přímý nebo nepřímý dopad na využití půdního fondu daného katastrálního území. Druhá část praktické části se skládá z vyhodnocení výsledků sběru dat o struktuře půdního fondu v daných katastrálních územích. Získaná data byla použita při návržení opatření vhodných k ochraně zemědělského půdního fondu, ke zlepšení racionálního hospodaření na půdě a ke zvýšení ekologické stability krajiny.

2 CÍLE PRÁCE

Bakalářská práce je rozdělena na dvě části. Jedním z cílů první části bakalářské práce je rozbor literárních podkladů a základní popis prvků, které souvisí s půdou a půdním fondem. Dále je cílem práce popsat historické souvislosti a akce, které měly na zemědělský půdní fond, a na půdní fond celkově, největší dopad. Jako poslední cíl teoretické části je stanoven stručný popis předchozích majetkoprávních evidencí, které nám umožňují studium změn v organizaci a využití půdního fondu v průběhu lež až do současnosti. Jedním z cílů druhé části bakalářské práce je komplexní analýza vybraných katastrálních území se zaměřením na prvky, které přímo či nepřímo ovlivňují využití půdního fondu. Dalším cílem je sběr a analýza dat o využití půdního fondu od nejstarších dostupných předchozích evidencí majetkoprávních vztahů až po současnost a v korelaci se získanými daty poté navrhnout opatření vhodná k ochraně zemědělského půdního fondu, ke zlepšení racionálního hospodaření na půdě a ke zvýšení ekologické stability krajiny.

3 METODIKA

Komplexní analýza katastrálních území byla prováděna na základě podkladů dostupných na veřejných mapových portálech (www.geoportal.gov.cz, www.dppcr.cz, www.mapy.nature.cz, aj.). Získané informace byly doplněny a rozšířeny na základě studia literatury. Dále bylo provedeno terénní šetření, na základě kterého došlo k upřesnění získaných dat.

Data o využití půdního fondu v jednotlivých letech pro jednotlivá katastrální území byla získána z předchozích evidencí, které byly dostupné v archivu katastrálního pracoviště Ústí nad Orlicí. Jmenovitě se jednalo o písemný operát stabilního katastru (parcelní protokol), písemnou část jednotné evidence půdy (soupis parcel), písemnou část evidence nemovitostí (soupis parcel) a dále soubor popisných informací současného katastru nemovitostí. Data získaná z výše uvedených evidencí, byla převedena do digitálního formátu a poté vyhodnocena tabulkovým procesorem (Microsoft Office Excel 2007). Informace bylo nutno získat pro jednotlivé parcely, jelikož v archivu katastrálního pracoviště Ústí nad Orlicí nebyly zachovány souhrnné výkazy pro jednotlivé druhy (kultury) využití pozemků.

4 PŮDA

Půda je dynamický a stále se vyvíjející živý systém, vzniká a vyvíjí se na styku a při vzájemném působení litosféry, atmosféry, biosféry a hydrosféry, ale také činností člověka. Člověk je s půdou spjat především tím, že na ní hospodaří a poskytuje mu možnost obživy (Jandák a kol., 2010).

Definovat půdu je velmi obtížné, jelikož půda je chápána rozdílně z pohledů různých profesí. Současné názory na půdu se začaly rozvíjet v 80. letech 19. století, kdy ruský geolog V. V. Dokučajev definoval půdu jako: samostatný přírodně-historický útvar, který vzniká a vyvíjí se z povrchových zvětralin kůry zemské a zbytků ústrojenců zákonitým procesem, působením půdotvorných faktorů a je schopen zajišťovat životní podmínky organismů v něm žijící (Šarapatka, 2014).

Současná všeobecně přijímaná definice definuje půdu jako samostatný přírodní útvar vzniklý z povrchových zvětralin zemské kůry a z organických zbytků za působení půdotvorných faktorů. Je životním prostředím půdních organismů, stanovištěm planě rostoucích rostlin, slouží k pěstování kulturních rostlin. Je regulátorem koloběhu látek a může fungovat jako úložiště, ale i zdroj potenciálně rizikových látek.

Dle výše uvedených definic je jasné, že půda patří k nejcennějším přírodním bohatstvím každého státu, proto je nutné chránit půdu nejen v současnosti, ale především s ohledem do budoucna.

Půda plní velmi bohaté spektrum funkcí

- Půda je základním článkem potravního řetězce.
- Svojí vysokou retencí zadržuje vodu v krajině.
- Svými vlastnostmi má zcela zásadní a nezastupitelnou roli ve stabilitě ekosystémů a v ovlivňování bilancí látek a energií.
- Mikroorganismy v ní žijící jsou obrovskou a nedoceněnou zásobárnou genetické informace a umožňují průběh důležitých procesů v ekosystémech.
- Z půdy pochází mnoho základních složek stavebních materiálů a surovin a současně poskytuje prostor pro umístování staveb.
- Slouží pro rekreační činnosti a další aktivity člověka.
- Půda je prostředí v němž probíhá archeologický a paleontologický výzkum (www.mzp.cz).

5 PŮDNÍ FOND

Půda určitého území z hlediska ekonomického nebo ekonomicko-geografického je nazývána jako půdní fond. Půdní fond je souhrn všech půdních struktur, druhů půd, představující výměru určité oblasti, a také základní výrobní prostředek jak ve svém kvantitativně-kvalitativním, tak strukturálním vývoji. Struktura půdního fondu odráží vývoj společenských výrobních sil a vztahů. Změny ve skladbě půdního fondu odrážejí především vývoj zemědělství a lesnictví, v určité míře i ostatních výrobních činností. (Jeleček, 1985).

Uspořádání zemědělského půdního fondu bylo a vždy bude v popředí zájmu státu především z daňových důvodů (Bumba, 2007).

Půdní fond se dělí na dvě hlavní části. Na zemědělský půdní fond a nezemědělský půdní fond. Dle zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů, § 1, odst. 1, je zemědělský půdní fond: *„základním přírodním bohatstvím naší země, nenahraditelným výrobním prostředkem umožňujícím zemědělskou výrobu a je jednou z hlavních složek životního prostředí. Ochrana zemědělského půdního fondu, jeho zvelebování a racionální využívání jsou činnosti, kterými je také zajišťována ochrana a zlepšování životního prostředí.“*

Do zemědělského půdního fondu patří pozemky zemědělsky obhospodařované (orná půda, chmelnice, vinice, zahrady, ovocné sady, trvalé travní porosty) a půda, která byla a má nadále být zemědělsky obhospodařována, ale dočasně obhospodařována není. Do zemědělského půdního fondu se dále řadí rybníky s chovem ryb nebo vodní drůbeže a také nezemědělská půda, která slouží k zajištění zemědělské výroby: polní cesty, závlahové vodní nádrže, odvodňovací příkopy, technická protierozní opatření, aj. Do nezemědělského půdního fondu spadají všechny ostatní pozemky, které nejsou zařazeny pod zemědělský půdní fond (Zákon č. 334/1992, § 1, odst. 2 a 3).

Katastr nemovitostí a předchozí evidence majetkoprávních vztahů nepracují s pojmem zemědělský nebo nezemědělský půdní fond, jelikož katastr nemovitostí a předchozích evidence majetkoprávních vztahů evidovaly druhy využití pozemků (dříve kultury pozemků). Druhy využití pozemků se souhrnně dle svých kategorií zařazují mezi zemědělskou a nezemědělskou půdu.

Druh využití pozemku je označení závazně stanovené charakteristiky účelu užívání pozemku. Jedná se o ornou půdu, chmelnice, vinice, zahrady, ovocné sady a trvalé travní porosty, které se souhrnně řadí mezi zemědělskou půdu. Nezemědělskou půdu tvoří

lesní pozemky, vodní plochy, zastavěné plochy a nádvoří a ostatní plochy (Bumba, 2007).

Kulturou pozemku se rozuměl způsob zemědělského obdělávání, v předchozích evidencích majetkoprávních vztahů. Vyznačovaly se především tyto kultury: role, louky, pastviny, lesy, zahrady, vinice, močály, jezera, rybníky, neplodná půda a jiné kultury (ostatní plochy).

Druhy využití pozemků evidované v katastru nemovitostí - zemědělská půda

Zemědělská půda je hlavní a nejdůležitější kategorií půdního fondu. Zahrnuje v sobě základní druhy využití pozemku: ornou půdu, trvalé travní porosty, zahrady, vinice, chmelnice a sady. Změny podílu těchto kultur v rámci zemědělské půdy poukazují na rozvoj zemědělské výroby, především zvyšováním podílu orné půdy (Jeleček, 1985).

Orná půda (2) je nejdůležitější a nejhodnotnější složkou půdního fondu. Jedná se o komplexně obdělávanou zemědělskou půdu, jejíž svrchní vrstva se orbou a dalšími agrotechnickými postupy upravuje k pěstování zemědělských plodin v pravidelném sledu a k rychlému a efektivnímu přijímání hnojiv a dalších látek pro ochranu rostlin. Orná půda je dále základem zemědělské výroby, v níž má hlavní postavení rostlinná výroba, na kterou druhotně navazuje výroba živočišná a jiná odvětví zemědělství (Jeleček, 1985).

Chmelnice (3) jsou zemědělsky obhospodařované pozemky, které jsou opatřeny opěrným zařízením pro pěstování chmele a na kterých se pěstuje chmel.

Vinice (4) jsou zemědělsky obhospodařované pozemky, které jsou souvisle osázeny keři vinné révy a opatřeny opěrným zařízením, které musí být nainstalováno nejpozději do dvou let od výsadby.

Zahrady (5) jsou pozemky, na nichž se trvale a převážně pěstuje zelenina, květiny a jiné zahradní plodiny, zpravidla pro vlastní potřebu. Mezi zahrady se řadí také pozemky, které jsou souvisle osázeny ovocnými stromy nebo ovocnými keři, a které zpravidla tvoří souvislé celky s obytnými a hospodářskými budovami.

Ovocné sady (6) jsou pozemky souvisle osázené ovocnými stromy nebo keři o výměře nad 0,25 ha.

Trvalé travní porosty (7) jsou pozemky se souvislým porostem s převahou travin určené ke spásání nebo výrobě sena, případně výrobě travní senáže, přičemž mohou být nejvýše po uplynutí 5 let na období jednoho roku rozorány za účelem zúrodnění.

Druhy využití pozemků evidované v katastru nemovitostí - nezemědělská půda

Nezemědělská půda je půda, která se využívá k nezemědělským účelům, nebo půda, která svými vlastnostmi není vhodná k obdělávání. Zahrnuje v sobě základní druhy využití pozemků: lesní pozemky, vodní plochy, zastavěné plochy a nádvoří a ostatní plochy.

Lesní pozemky (10) jsou vedle zemědělské půdy druhou nejdůležitější kategorií půdního fondu i půdy obecně. Lesní hospodářství spolu s rostlinnou a živočišnou výrobou tvoří ucelený systém zemědělské výroby. Lesní pozemky jsou definovány jako pozemky s lesním porostem a pozemky, u nichž byly lesní porosty odstraněny za účelem jejich obnovy. Dále se mezi lesní pozemky řadí lesní průsek a nezpevněná lesní cesta, není-li širší než 4 m, a pozemky, na nichž byly lesní porosty dočasně odstraněny na základě rozhodnutí orgánu státní správy (Jeleček, 1985).

Vodní plochy (12) jsou pozemky, na nichž je koryto vodního toku, vodní nádrž, močál, mokřad nebo bažina.

Zastavěná plocha a nádvoří (13) je pozemek, na němž je budova včetně nádvoří (tj. části zastavěného stavebního pozemku obsahující dvůr, vjezd, drobné stavby, bazén, zatravněné plochy, okrasné záhony a jiné přiléhající plochy, které slouží k lepšímu užívání stavby), vyjma skleníku, který je v katastru nemovitostí evidován jako budova, postavená na zemědělském nebo lesním pozemku, budovy postavené na lesním pozemku a budovy evidované na pozemku vodní plocha. Dále se mezi zastavěnou plochu a nádvoří řadí společný dvůr, zbořeniště a vodní dílo.

Ostatní plochy (14) jsou pozemky, které nejsou uvedené v předcházejících druzích využití pozemků.

Tabulka uvedená níže pojednává o souhrnných výměrách jednotlivých druhů pozemků v rámci České republiky k 31. 12. 2015. V České republice převažuje zemědělská půda (53,40 %) nad nezemědělskou (46,60 %). Nejvyšší zastoupení druhu využití pozemku má v České republice orná půda, která se rozkládá na 37,68 % rozlohy České republiky. S druhým nejvyšším zastoupením jsou v České republice lesní pozemky, které se rozkládají na 33,83 % plochy České republiky. Dále následují trvalé travní porosty s 12,69 %, ostatní plocha s 8,99 %, zahrady s 2,80 %, vodní plocha s 2,10 % a zastavěná plocha a nádvoří s 1,68 %. Druhy využití pozemků se zastoupením menší než jedno procento jsou ovocné sady (0,58 %), vinice (0,25 %) a chmelnice (0,13 %).

Tabulka 1: Údaje o výměrách jednotlivých druhů využití pozemku v rámci České republiky k 31. 12. 2015,
zdroj: Souhrnné přehledy o půdním fondu z údajů katastru nemovitostí České republiky 2016

Druh využití pozemku	Výměra v ha	Zastoupení v %
Orná půda	2 971 957	37,68
Chmelnice	10 149	0,13
Vinice	19 811	0,25
Zahrada	163 785	2,80
Ovocný sad	45 613	0,58
Trvalý travní porost	1 000 620	12,69
<u>Zemědělská půda</u>	<u>4 211 935</u>	<u>53,40</u>
Lesní pozemek	2 668 392	33,83
Vodní plocha	165 485	2,10
Zastavěná plocha a nádvoří	132 119	1,68
Ostatní plocha	709 042	8,99
<u>Nezemědělská půda</u>	<u>3 675 038</u>	<u>46,60</u>
<u>Celková výměra</u>	<u>7 886 973</u>	<u>100,00</u>

Na jednoho obyvatele v ČR připadá 0,40 ha zemědělské půdy, z toho 0,28 ha orné půdy. Od roku 1996 ubylo 62 202 ha zemědělské půdy, oproti tomu výměra lesní půdy vzrostla o 36 247 ha (www.eckarlupy.cz).

6 VÝZNAMNÉ HISTORICKÉ UDÁLOSTI, NÁSTROJE A AKCE, KTERÉ OVLIVŇILY A OVLIVŇUJÍ SLOŽENÍ A STRUKTURU PŮDNÍHO FONDU

V podkapitolách uvedených níže jsou rozebrány významné historické události, nástroje a akce, které se významnou měrou podílely na struktuře a složení půdního fondu od 19. století až po současnost.

6.1 Významné faktory, které působily na strukturu a složení půdního fondu od 19. století do první světové války

Období 2. poloviny 19. století je jedno ze stěžejních období dějinného vývoje naší země. Byla dovršena průmyslová a zemědělská revoluce, utvořily se základní rysy rozmístění průmyslu a dopravy, začala urbanizace obyvatelstva a dotvořily se výrobní zemědělské oblasti. Procesem industrializace došlo ke zvýšení celkového počtu obyvatel Čech a začal se rozšiřovat vnitřní trh pro zemědělské výrobky tak, aby uspokojil zvýšenou poptávku. Větší požadavky na růst zemědělské produkce měly za následek přechod extenzivních soustav hospodaření k soustavám intenzivním. Průmyslová revoluce u nás dospěla v 50. a 60. letech 19. století do fáze rozmachu a v letech 1867-1873 došlo k jejímu dovršení (Jeleček, 1985).

Mezi projevy zemědělské revoluce v Čechách se uvádí změna struktury zemědělského půdního fondu, zánik úhoření, zvětšování výměry orné půdy a zahrad, dále zmenšování výměry pastvin a luk. V 70. letech 19. století se struktura zemědělské půdy stabilizovala a výměra orné půdy se v podmínkách agrární krize, která postihla Čechy v 80. a 90. letech 19. století, začala zmenšovat o ty plochy, které vyžadovaly velké dodatečné investice. Výše popsany stav ale neměnil nic na faktu, že míra zornění půdního fondu Čech byla v evropském měřítku nadprůměrná až vysoká (Jeleček, 1985).

V 70. letech 19. století se zastavil pokles výměry plochy lesních pozemků, výměra lesní půdy začala stoupat a tento stav trvá až dodnes (Jeleček, 1985).

Koncem 19. století byla intenzifikace zemědělské výroby jedinou cestou rozvoje rostlinné výroby. Zemědělská výroba se mohla rozvíjet jen v souvislosti s rozvojem průmyslové výroby a vznikem nejrůznějších vazeb mezi zemědělstvím a průmyslem. Chemizace zemědělství byla v 2. polovině 19. století charakterizována převážně výrobou a aplikací umělých hnojiv. Intenzifikace zemědělské výroby se projevila také

masivním rozšířením meliorací, které se skládaly především z odvodnění. Do první světové války bylo odvodněno 3/4 orné půdy a 2/3 plochy luk, které dle tehdejších podmínek odvodnění vyžadovaly (Jeleček, 1985).

Zemědělská a průmyslová revoluce nebyly jediné historické události, které ovlivňovaly strukturu a složení půdního fondu v 19. století. Mezi další významnou událost se řadí vydání patentu o zrušení poddanství a robot, který byl vydán v roce 1848. Patent o zrušení poddanství a robot zapříčinil, že se z poddaného stal majitel pozemku (za finanční náhradu). Následně, na výše uvedený patent, byl v roce 1869 přijat zemský zákon o volné dělitelnosti pozemků. Tímto počinem došlo ke zrušení patentu císaře Josefa II. z roku 1791, jímž se zakazovalo rozměňování rustikálního majetku. Od nabytí účinnosti zákona o volné dělitelnosti pozemků začalo docházet k obrovskému rozdělování pozemků na řemenovité parcely orientované zpravidla ve směru spádnice. Řemenovitá držba způsobila špatnou přístupnost pozemků, nemožnost uplatnit potřebné agrotechnické technologie a dále došlo ke zvýšení vodní eroze. Ve výsledku došlo k obecnému snížení produkčních schopností půdy. K eliminaci těchto produkčních nevýhod byl vydán zákon č. 92/1883 Ř. z., o scelování pozemků. Dále byly vydány zákony č. 93/1883 Ř. z., o společné dělbě pozemků a zákon č. 94/1883 Ř. z., o zaokrouhlování hranic lesních. Všechny výše uvedené legislativní předpisy měly za úkol napomoci s racionálním uspořádáním půdního fondu a zajistit jeho efektivní využívání. První vlny scelování půdy probíhaly v letech 1883-1937 (Bumba, 2007).

6.2 Významné faktory, které působily na strukturu a složení půdního fondu od konce první světové války do začátku druhé světové války

Po ukončení první světové války a vzniku Československé republiky, 28. 10. 1918, došlo ke zrušení šlechtictví a titulů zákonem č. 61/1918 Sb., jímž zrušují se šlechtictví, řády a tituly. Na tento legislativní počín navazovala první pozemková reforma, která měla na uspořádání půdního fondu enormní dopad. Při první pozemkové reformě došlo k vydání několika zákonů, prostřednictvím nichž došlo ke konfiskaci a přerozdělení šlechtického majetku.

První pozemková reforma měla právní základ především v těchto třech základních předpisech:

- Zákon č. 215/1919 Sb. z. a n., o zabrání velkého majetku (záborový zákon). Byly zabráněny pozemky nad 150 ha zemědělské půdy a 250 ha veškeré půdy pro účely pozemkové reformy (Dufková, 2007).
- Zákon č. 81/1920 Sb. z. a n., o přidělu zabrané půdy a úpravě právních poměrů k ní (přídělový zákon). Přiděloval se tzv. rolnický nedíl, který sestával z 6-15 ha (Toman, 1995).
- Zákon č. 329/1920 Sb. z. a n., o převzetí a náhradě za zabraný majetek pozemkový (náhradový zákon).

6.3 Významné faktory, které působily na strukturu a složení půdního fondu od konce druhé světové války po revoluční rok 1989

Druhá etapa scelování půdy probíhala v letech 1940-1954. V roce 1940 byl vydán zákon č. 171/1940 Sb. z. a n., díky kterému byla působnost moravských zemských scelovacích zákonů rozšířena na území celého Protektorátu Čechy a Morava (Bumba, 2007).

Po ukončení druhé světové války proběhla nová pozemková reforma zákonem č. 46/48 Sb., o nové pozemkové reformě, která se vztahovala na konfiskaci půdy nad 50 ha a na půdu, na níž vlastník nepracoval (Toman, 1995).

Po druhé světové válce proběhla také druhá pozemková reforma. Druhá pozemková reforma trvala od roku 1945 do roku 1954 a měla právní základ v těchto předpisech:

- Dekret prezidenta republiky č. 5/1945 Sb., o národních správách
- Dekret prezidenta republiky č. 12/1945 Sb., o konfiskaci a urychleném rozdělení zemědělského majetku Němců, Maďarů, jakož i zrádců a nepřátel českého a slovenského národu
- Dekret prezidenta republiky č. 28/1945 Sb., o osídlení zemědělské půdy Němců, Maďarů a jiných nepřátel státu českými, slovenskými a jinými slovenskými zemědělci
- Dekret prezidenta republiky č. 108/1945 Sb., o konfiskaci nepřátelského majetku a Fondech národní obnovy

Vstoupením v platnost výše uvedených legislativních předpisů došlo ke konfiskaci majetku nepřátel českého a slovenského národa. Po odsunu Němců, převážně z českého

pohraničí, došlo k uvolnění obrovského množství půdy a nemovitostí, které byly v rámci přidělového řízení osídleny českými a slovenskými obyvateli.

V roce 1948 byl vydán zákon č. 47/1948 Sb., o některých technicko-hospodářských úpravách pozemků (THÚP), nazýván také jako scelovací zákon. Tento zákon specifikoval okolnosti scelování pozemků. Dále byl v roce 1949 přijat zákon č. 69/1949 o jednotných zemědělských družstvech, který měl za cíl co nejdříve zavést socialistickou zemědělskou velkovýrobu. V období socializace vesnice měly na strukturu a složení půdního fondu dopad pozemkové úpravy, které prodělaly tři hlavní vývojové etapy (Bumba, 2007).

První vývojová etapa spadá do období let 1950-1960, kdy vznikala jednotná zemědělská družstva. Úpravy prováděné v první etapě socializace vesnice se řídily scelovacím zákonem č. 47/1948 a byly nazývány jako hospodářsko-technické úpravy pozemků (HTÚP). Hospodářsko-technické úpravy pozemků řešily scelování nesouvislých a rozptýlených zemědělských pozemků jednotlivých jednotných zemědělských družstev. Účelem bylo vytvoření podmínek pro zavedení socialistické velkovýroby a s ní spojeného nejširšího využití mechanizace v zemědělských pracích. Pravým cílem hospodářsko-technických úprav ale nebylo účelnější a efektivnější využívání zemědělské půdy, ale likvidace soukromého zemědělského stavu. Výsledkem HTÚP bylo zrušení patnácti milionů parcel. V roce 1955 došlo k nahrazení scelovacího zákona vládním nařízením č. 47/1955 Sb., o opatření v oboru hospodářsko-technických úprav pozemků. Na konci 60. let 20. století byla socializace vesnice dokončena (Toman, 1995).

Druhá vývojová etapa probíhala od roku 1960 do roku 1972. Jednotná zemědělská družstva již byla organizačně i hospodářsky stabilizována. V tomto období dochází k počátkům slučování malých jednotných zemědělských družstev ve větší celky s výměrou do 1000 ha. V roce 1962 došlo k vydání metodiky pro zpracování Souhrnných projektů hospodářsko-technických úprav. Cílem těchto projektů bylo maximální využití potenciálu půdního fondu pro zemědělskou výrobu (Toman, 1995).

Třetí vývojová etapa probíhala od roku 1974 do první poloviny 90. let. Zpracovávaly se pouze generely pozemkových úprav pro jednotlivá jednotná zemědělská družstva. Jejich dopad byl ale negativní, protože vlivem nekoordinovaného a násilného zásahu došlo k vytvoření velkých půdních celků. Dále v tomto období docházelo k seskupování jednotných zemědělských podniků do podniků o výměře několik tisíc hektarů. Pro takto sloučená zemědělská družstva se vypracovávaly souhrnné pozemkové úpravy. Souhrnné

pozemkové úpravy měly za cíl nejen organizaci půdního fondu a ekonomiku provozu, ale i ochranu a tvorbu krajiny (Toman, 1995).

6.4 Významné faktory působící na strukturu a složení půdního fondu od roku 1989 do současnosti

Po revoluci se začaly úpravám v organizaci zemědělského půdního fondu věnovat pozemkové úpravy. Právním podkladem pozemkových úprav, které se uskutečňují od roku 1991, byl zákon č. 284/1991, který byl zrušen a nahrazen zákonem č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů (Bumba, 2007).

Pozemkové úpravy jsou definovány v zákoně č. 139/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů, § 2, takto: *„Pozemkovými úpravami se ve veřejném zájmu prostorově a funkčně uspořádávají pozemky, scelují se nebo dělí a zabezpečuje se jimi přístupnost a využití pozemků a vyrovnání jejich hranic tak, aby se vytvořily podmínky pro racionální hospodaření vlastníků půdy. V těchto souvislostech původní pozemky zanikají a zároveň se vytvářejí pozemky nové, k nimž se uspořádávají vlastnická práva a s nimi související věcná břemena.. Současně se jimi zajišťují podmínky pro zlepšení kvality života ve venkovských oblastech včetně napomáhání diverzifikace hospodářské činnosti a zlepšování konkurenceschopnosti zemědělství, zlepšení životního prostředí, ochranu a zúrodnění půdního fondu, vodní hospodářství zejména v oblasti snižování nepříznivých účinků povodní a řešení odtokových poměrů v krajině a zvýšení ekologické stability krajiny. Výsledky pozemkových úprav slouží pro obnovu katastrálního operátu a jako neopomenutelný podklad pro územní plánování.“*

Pozemkové úpravy se provádí ve dvou formách

- Komplexní pozemkové úpravy se provádí v rozsahu jednoho nebo několika katastrálních území. Výsledkem komplexních pozemkových úprav je digitální katastrální mapa. Součástí komplexních pozemkových úprav je plán společných zařízení.
- Jednoduché pozemkové úpravy se řeší v rozsahu části katastrálního území.

7 HISTORIE EVIDENCE MAJETKOPRÁVNÍCH VZTAHŮ

Historie evidence majetkových vztahů sahá u nás až do období feudalismu, kdy byla půda a zemědělská výroba prakticky jediným zdrojem pravidelných příjmů panovníka. V českém lenním zřízení, které fungovalo do 13. století, vybírala daně od poddaných osoba pověřená panovníkem a přesně stanovenou část odevzdala.

První písemná zmínka o sjednocení daňové politiky na území Čech pochází z roku 1022, kdy kníže Oldřich z rodu Přemyslovců zavedl vybírání daně z polností (Bumba, 2007).

7.1 Zemské desky a urbáře

Zemské desky byly založeny prvotně v Čechách a sloužily nejdříve k zapisování soudních sporů. První písemný doklad o zápisu věcných práv pochází z roku 1278. Na Moravě byly zemské desky zřízeny po vzoru Čech až v roce 1348. Od 14. století již bylo běžné, že si šlechta zajišťovala soukromá práva zápisem v zemských deskách. Porážkou českých stavů na Bílé hoře roku 1620 byly všechny intabulace prohlášeny za neplatné a jen politicky bezúhonným osobám a katolíkům mohl být vklad zapsán (www.cuzk.cz).

Do urbářů si nechávala šlechta (před rokem 1650) zapisovat držebnosti a povinnosti poddaných. Pozemky, které byly zapsány v urbářích byly nazývány urbárními nebo také rustikálními. (www.cuzk.cz).

7.2 Rustikální katastr

V roce 1650 vydal sněm království Českého usnesení, aby byly daně vyměřovány na spravedlivějším a věcnějším základě. Zároveň sněm nařídil sestavit nové krajské seznamy poplatníků podle nových přiznávacích listů. Přiznávací listy měly za úkol přezkoumat stavovské vizitační komise při tzv. „jenerální vizitaci.“ Po vykonání kontrolních prací, v roce 1654, byla vydána první berní rula neboli první rustikální katastr. Rustikální katastr zatěžoval daní pouze rustikál, a to kromě poddaných sedláků také i pozemky ostatních obyčejných poplatníků (farářů, měšťanů, mlynářů, ...). Půda se dělila na dvě kategorie, na půdu ornou a půdu neobdělávanou. Půdní kategorie se dále dělily na tři jakostní třídy: dobrá, prostřední a špatná (Bumba, 2007).

První berní rula vnesla do berního režimu právní charakter půdy. Půda, která byla zapsána v berní rule byla nadále nesvobodná a zdanitelná a nemohla být z evidence vyňata jinak, než s daňovým odvodem ve prospěch státu (Bumba, 2007).

První rustikální katastr platil v letech 1656-1684. K revizi a doplnění dat došlo v letech 1674-1683. Po této revizi vešel ve známost jako druhý rustikální katastr, neboli druhá berní rula. Druhý rustikální katastr platil až do roku 1748 (www.cuzk.cz).

Na Moravě byla situace jiná, za první moravský katastr je možné považovat lánové rejstříky a měly přibližně stejnou hodnotu jako výše zmíněný první rustikální katastr (www.cuzk.cz).

7.3 Tereziánský katastr

Panovnice Marie Terezie podepsala v roce 1747 výsledky třetí berní ruly. Na její počest byl operát nazván jako první tereziánský katastr rustikální. První tereziánský katastr rustikální nahradil předchozí berní rulu a moravské lánové rejstříky a vstoupil v platnost v roce 1749 (www.cuzk.cz).

V roce 1757 byla ukončena nová vizitace rustikální půdy a začal platit pod označením druhý tereziánský katastr rustikální nebo také čtvrtá berní rula (www.cuzk.cz).

Od roku 1713 bylo zavedeno podávání příznání (fasí) z dominikálu. V roce 1749 byly zavedeny nové příznávací listy pro dominikální statky s cílem vyrovnání pozemkové daně podle počtu a plochy jednotlivých vrchností. Upřesněný dominikální katastr již rozlišoval druhy (kultury) pozemků, a to: zahrady, role, úhory, vinice, chmelnice, pastviny a lesy. Šetření bylo ukončeno roku 1756 a výsledný dokument je znám pod označením exaequatorium dominicale, neboli panské vyrovnání. Pouze půda zapsaná v exaequatoriu dominicale se mohla svými věcnými právy zapisovat do zemských desek. Exaequatorium dominicale tvořilo základ pro tereziánský katastr dominikální (Bumba, 2007).

Tereziánský katastr neměl žádný měřický operát a skládal se pouze ze seznamů pozemků a statků. Kromě druhů (kultur) obsahoval i další informace, které se týkaly chmelařství, lnářství, plavby dříví, chovu dobytka, mlýnů, domů, pivovarů a řemesel (www.zememeric.cz).

Tereziánský katastr dominikální a druhý tereziánský katastr rustikální spolu tvořily úplný katastr pozemků a statků rustikálních i dominikálních. Tereziánský katastr byl první katastr v českých zemích, který zahrnoval veškerou půdu (www.cuzk.cz).

7.4 Josefský katastr

Právním podkladem pro vznik Josefského katastru byl Nejvyšší patent císaře Josefa II. ze dne 20. dubna 1785 o reformě daně pozemkové daně a vyměření půdy. Šlo o mimořádně závažný akt (Bumba, 2007).

„Patent znamenal zlom v konstrukci berní politiky především v těchto okolnostech:

- *Stanovil na rozdíl od předchozích katastrů rovnost v právním postavení půdy bez ohledu na to, zda se jedná o rustikál či dominikál, čímž zbořil tisíciletí trvající praktiku nezdaňování nebo menšího zdaňování panské půdy v porovnání s půdou rustikální.*
- *Poprvé v historii uložil katastrální mapování, tedy vyměření půdy, jako základ berní politiky“ (Bumba, 2007, s. 41).*
- *Za základ vyměřování daní stanovil nikoliv panství, ale technicky definovanou plochu: katastrální obec.*

Obecní hranice (později katastrální území) byly vytvořeny tak, aby uvnitř každé katastrální obce bylo více jak 40 domů i s polnostmi. Jednotlivé pozemky byly zjišťovány na podkladě příznání (fasí) a zapisovány do knihy fasí. Dominikální půdu a výnos z ní přiznávali vrchnostenští úředníci před obecním výborem. Rustikální půdu a výnos z ní přiznával každý držitel veřejně v přítomnosti obecního výboru a rychtáře. Menší pozemky si sedláci řetězcem nebo provazcem vyměřili sami, došlo pouze k zapsání jejich výměry do knihy fasí. Rozsáhlejší a nepravidelné pozemky zaměřil inženýr metodou měřického stolu a zobrazil je graficky. Domy se pouze sepsaly, bylo jim přiděleno domovní číslo, ale nedošlo k jejich zaměření (Bumba, 2007).

Předmětem měření byly pozemky plodné. Mezi plodné pozemky se řadily role, louky, vinice, chmelnice a lesy. Ostatní kultury (druhy pozemků) se zařazovaly do některé z uvedených hlavních kultur podle jejich příbuznosti jejich využití. K loukám byly počítány zahrady, pastviny a porostliny. Z vlastního měření byly vyloučeny neplodné pozemky. Za neplodné pozemky byly označeny silnice, cesty, potoky, řeky a jiné neplodné plochy. Výsledky měření se zpracovávaly v sumářích podle obcí a podle celých zemí (Bumba, 2007).

Měření bylo dokonale zorganizováno a probíhalo velmi rychle. Bylo dokončeno během 4 let, takže roku 1789 vstoupil Josefský katastr v platnost. Rychlost a ukvapenost měření však nezajistilo spolehlivé výsledky (www.zememeric.cz).

Realizace josefského katastrálního mapování je hodnoceno jako významný počin. Jedná se totiž o první účelové a cílené katastrální mapování. Jeho historický význam spočívá v možnosti studia a porovnání hospodářských poměrů s dnešním stavem (Bumba, 2007).

7.5 Tereziánsko-josefský katastr

Tlakem šlechty po smrti Josefa II. došlo ke zrušení josefského katastru a opětovnému zavedení tereziánského katastru. Leopold II. ve snaze vyhovět přání šlechty zrušil roku 1793 Josefský katastr a zavedl kombinovaný způsob katastru tereziánského a josefského. Nová evidence majetkoprávních vztahů byla založena na principech katastru tereziánského, ale s výměrami převzatými z katastru josefského. Tereziánsko-josefský katastr převzal nejenom technické principy, ale především definovanou berní politiku. Josefský katastr poukázal na nesprávnost výměr, proto byl zaveden katastr, který převzal správné výměry z josefského katastru a ponechal šlechtě výhody ocenění z exaequatoria (Bumba, 2007).

Tereziánsko-josefský katastr platil až do roku 1860, kdy vstoupil v platnost stabilní katastr (www.cuzk.cz).

7.6 Stabilní katastr daně pozemkové

Stabilní katastr byl zaveden nejvyšším patentem rakouského císaře Františka I. z roku 1817 o dani pozemkové a vyměření půdy. Základem stabilního katastru byl přesný soupis a geodetické vyměření veškeré půdy. K vyhlášení Stabilního katastru a nabytí právní účinnosti došlo v Čechách roku 1860, na Moravě a ve Slezsku již roku 1851 (www.cuzk.cz).

Katastr byl koncipován tak, aby tvořil stálý a dokonalý seznam všech pozemků podrobených dani, s udáním jejich velikosti, polohy a čistého výnosu (www.zememeric.cz).

Vlastní mapování trvalo v Čechách 12 let v rozmezí 1826-1830 a poté 1837-1843. Na Moravě a ve Slezsku trvaly práce 11 let, a to v letech 1824-1830 a dále pak 1833-1836. Katastrální vyměřování spočívalo na vědeckém základě a připojilo se na řádně vybudovanou trigonometrickou síť. Jako referenční plocha byla použita Gaussova koule a zobrazovací soustava Cassiniho v úpravě Soldnerově. Jedná se o transversální válcové zobrazení na plášť válce. Pro eliminaci zkreslení bylo nutno rozdělit území říše na něko-

lik pásů s vlastním souřadnicovým systémem. Pro Čechy a Moravu připadaly dva pásy s počátkem trigonometrického bodu Gusterberg v Horních Rakousích a trigonometrického bodu Svatý Štěpán ve Vídni. Měřítko takto vzniklých katastrálních map bylo 1:2880 (Bumba, 2007).

Předmětem zdanění byl pozemek, pro který byl určen čistý výnos. Z josefského katastru bylo převzato rozdělení země na katastrální obce a zobrazené pozemky, nazývané parcelami, byly označeny parcelním číslem. Pozemkové a stavební parcely byly číslovány ve dvou samostatných číselných řadách. U každé parcely se během vytyčování zjistilo domovní číslo, držitel, kultura a zákonné vlastnictví. Pozemky se rozlišovaly na pozemky dani podrobené a pozemky, které byly od daně osvobozené. Mezi pozemky podrobené dani patřila půda plodná. Mezi plodnou půdu se řadily zahrady, vinice, role, louky, pastviny, les a parifikáty. Parifikáty byly pozemky, které byly standardně zařazeny mezi půdu od daně osvobozenou, ale díky určitým podmínkám (například, že cesta byla soukromá) podléhala dani. Mezi pozemky osvobozené od daně patřila neplodná půda, rybníky bez užitku, řečiště vodních toků, veřejné kanály, náměstí, návsi, veřejné cesty, státní dráhy, kostely, kaple, hřbitovy, atd. (Bumba, 2007).

Stabilní katastr se skládá z/ze:

- Měřického operátu
  - Katastrální mapa
- Písemného operátu
  - Parcelní protokol pozemkových parcel
  - Parcelní protokol stavebních parcel
  - Obecný výkaz druhů pozemků
  - Rejstřík držitelů
  - Výkaz parcel, u kterých nebyl znám držitel
  - Pozemnostní arch
  - Úhrnné hodnoty jednotlivých držitelů
  - Sumarizační výkazy

Již několik let po vyhlášení platnosti stabilního katastru začalo docházet k pochybnosti o rozsahu knihovního tělesa a scházely podrobnější údaje o majetkoprávních vztazích. Hlavním nedostatkem stabilního katastru byl nízký a nestejněměrný odhad čistého

výnosu. Tento nedostatek vznikl z důvodu dlouhého trvání vceňovacích prací, proto v roce 1869 vyšel zákon č. 88/1869 Ř. z., o revizi katastru daně pozemkové, který nařídil reambulaci katastru a jeho pravidelnou revizi. Reambulace Stabilního katastru trvala od roku 1869 do roku 1881 a jeho výstupem byl reambulovaný katastr.

V reambulovaném katastru podléhaly dani všechny pozemky zemědělsky a lesnický obhospodařované, nebo které byly schopny zemědělského zpracování. Zastavěné plochy a nádvoří byly nově zařazeny mezi plochy nepodléhající zemědělské dani. Základem daně byl opět čistý výnos v závislosti na kultuře a bonitě pozemků. Zákon definoval celkem devět druhů pozemků (kultur) podrobených dani a šest druhů pozemků nezdaňovaných. Jednalo se o: role, louky, zahrady, vinice, pastviny, alpy, lesy, jezera, parifikáty a neplodnou půdu. Bonita pozemků byla vyjadřována šesti až osmi třídami jakosti (www.zememeric.cz).

Reambulace zdaleka nedosáhla kvality původního měření z důvodu spěchu a naléhání na dokončení z důvodu zavedení nové definitivní pozemkové daně. Reambulace byla dokončena v roce 1880, takže od roku 1881 byla provizorně zavedena nová pozemková daň (Bumba, 2007).

Tři roky po ukončení reambulace, byl vydán zákon č. 83/1883 Ř. z. o evidenci katastru daně pozemkové. Zákon stanovil povinnost udržování katastrálního operátu v souladu se skutečným stavem, oznamování všech změn informací vedených v katastru vlastníky nemovitostí, souladnost katastru s obsahem veřejných knih a jejich pravidelnou revizi. S revizí se oficiálně započalo v roce 1896 a v témže roce taktéž skončila. Revize probíhala tím způsobem, že zeměměřiči zaměřovali změněné hranice a vyšetřovali změny v druzích (kulturách) pozemků. Vedení evidence katastru se vztahovalo na změny hranic obce, změny hranic jednotlivých pozemků, předmětu daně, způsobu užívání (kultury) a změny způsobené chybami v psaní a počítání (Bumba, 2007).

Po vzniku Československé republiky, v roce 1918, se v souvislosti se změnami v právních a technických normách začalo posílání stabilního katastru měnit. Kromě stávající fiskální funkce začal stabilní katastr plnit i funkci všeobecně hospodářskou a technickou (www.cuzk.cz).

7.7 Pozemkové knihy

Ke zřízení pozemkových knih došlo přijetím zákona č. 95/1871 Ř. z., o zavedení obecného zákona o pozemkových knihách (obecný knihovní zákon). Pozemkové knihy

plnily významné poslání spočívající v garantování citlivých skutečností jako jsou vlastnická práva a jiná věcná práva k nemovitostem. Jejich podstata spočívala ve striktním respektování přesných právních pravidel. Do pozemkových knih byly zapisovány všechny nemovitosti a práva, která byla prohlášena za rovna nemovitým věcem (Bumba, 2007).

Hlavní kniha se vedla pro každé katastrální území zvlášť. Každá knihovní vložka se členila na tři části (listy). V listu A (list podstaty statkové) se zapisovaly podle parcelních čísel vedených v katastru všechny nemovité věci, včetně kultury, čísel domů, apod. List B (list vlastnický) udával vlastníka nemovitosti, způsob nabytí vlastnictví a jeho změny. List C (list závad) byl určen k zápisu věcných práv váznoucích na knihovním tělese (www.zememeric.cz).

Pozemkové knihy se skládají z těchto částí:

- Hlavní kniha
- Sbírká listin
- Mapa pozemkové knihy (od nabytí účinnosti zákona č. 83/1883 Ř. z., o evidenci katastru daně pozemkové)
- Pomocné rejstříky

Až do roku 1883 fungovaly knihy a pozemkové katastry naprosto samostatně a bez jakýchkoli kontaktů či vazeb. Tento stav zrušil až zákon č. 83/1883 Ř. z., o evidenci katastru daně pozemkové, který stanovoval souladnost veřejných knih s katastrem daně pozemkové (www.zememeric.cz).

Zásady vedení pozemkových knih platily s některými výjimkami v důsledku pozemkových reforem až do roku 1950, kdy došlo k převratným změnám díky přijetí nového občanského zákoníku. Obecný knihovní zákon a s ním související předpisy byly zrušeny až zákonem č. 22/1964 Sb., o evidenci nemovitostí.

7.8 Pozemkový katastr

V roce 1928 nabytí účinnosti zákon č. 177/1927 S.z.n. o pozemkovém katastru a jeho vedení (katastrální zákon), doplněný vládním nařízením č. 205/1928 S.z.n. a vládním nařízením č. 64/1930 S.z.n. Pozemkový katastr převzal dosavadní výsledky evidovaného katastru daně pozemkové včetně veškerých platných měřických, písemných, vceňo-

vacích a vřídřovacích operátů. Na tyto výsledky pozemkový katastr navázal a po drobných úpravách došlo k nerušenému vývoji až do roku 1948. Po druhé světové válce došlo k politické změně a zcela upadl zájem na evidování soukromých práv k nemovitostem. Socialistické hospodářství bylo založeno na plánování zemědělské výroby a k naplnění těchto ambicí bylo potřeba především znát, kdo půdu obhospodařuje. Po vzniku jednotné evidence půdy (JEP) byl význam pozemkového katastru značně oslaben a po roce 1954 se přestal zcela používat a udržovat (Bumba, 2007).

Pozemkový katastr neměl jen čistě fiskální využití, ale sloužil i pro potřeby kartografické, výškopisné, statistické, hospodářské, aj.

Pozemkový katastr se skládá z/ze:

- Měřického operátu
  - Katastrální mapa
  - Příruční katastrální mapa
- Písemného operátu
  - Rejstřík parcel
  - Parcelní protokol
  - Pozemnostní arch
  - Seznam pozemnostních archů
  - Rejstřík držitelů
  - Záznam změn
- Sbírký listin
- Úhrnných výkazů

7.9 Jednotná evidence půdy

Dle Bumbý (2007, s. 90) se jednotná evidence půdy: „... *sice filozofii pozemkového katastru příliš nepřiblížila, neboť nebyla katastrem vlastnickým, ale pouze uživatelským, přesto však převzala některé principy používané v pozemkovém katastru, především členění katastru na jednotlivé části: operát měřický, operát písemný, sbírku listin a úhrnné výkazy.*“

Dne 1. 1. 1951 nabył účinnosti občanský zákoník č. 141/1950 Sb., který stanovil, že stavba není součástí pozemku. Důvod této legislativní změny byl takový, že nově vzniklé nebo vznikající právnické osoby by nemohly rozvíjet své aktivity novými stavbami,

aniž by dříve nedošlo k majetkoprávnímu vypořádání s vlastníky pozemků. Tímto způsobem vznikaly stavby vepřínů či kravínů investované a svépomocně postavené jednotnými zemědělskými družstvy na pozemcích, kterými družstevníci vstoupili do družstva a které byly jejich vlastnictvím (Bumba, 2007).

Potřeba státu plánovat a řídit zemědělskou výrobu vedly v roce 1955 k pořízení jednorázového soupisu veškeré půdy a její výměry podle druhů kultur a skutečného užívání, bez ohledu na platné právní vztahy. Teprve následně a s velkým spěchem byla na celém území státu založena jednotná evidence půdy (JEP), která byla založena na technických podkladech pozemkového katastru. Právní základ jednotné evidence půdy bylo usnesení vlády č. 192 ze dne 25. ledna 1956. Jednotná evidence půdy evidovala pouze užívací vztahy k pozemkům, proto nebylo možno vlastnické a podobné právní vztahy k nemovitostem podle JEP jakkoli prokazovat. Výrazným technickým nedostatkem jednotné evidence půdy bylo povolení měkkých odchylek oproti dřívějším normám. Měření pro účely JEP mělo probíhat jen v nejnutnějších případech, pokud nešlo využít jako podkladu pozemkový katastr, přidělové plány, aj. (Bumba, 2007).

Z důvodu rozsáhlých změn způsobených zakládáním jednotných zemědělských družstev (JZD) a prováděním hospodářsko-technických úprav půdy (HTÚP), které často přesahovaly hranice katastrálních území, bylo nutné nahradit stávající ostrovní pozemkovou mapu novou pozemkovou mapu v souvislém zobrazení (Bumba, 2007).

Jednotná evidence půdy se skládá z/ze:

- Měřické části
  - Pozemková mapa
  - Pracovní mapa
  - Evidenční mapa
  - Otisk pozemkové mapy pro potřeby místního národního výboru
- Písemné části
  - Soupis parcel
  - Evidenční listy
  - Seznam evidenčních listů
  - Seznam domů
  - Rejstřík uživatelů
  - Výkaz změn

- Úhrnných výkazů a sbírky listin

7.10 Evidence nemovitostí

V roce 1964 nabyly účinností dva zákony a to: nový občanský zákoník (zákon č. 40/1964 Sb.) a zákon o evidenci nemovitostí (zákon č. 22/1964 Sb.). Evidence nemovitostí měla za úkol evidovat především údaje o nemovitostech, které byly nutné pro plánování a řízení hospodářství. Součástí evidence nemovitostí byla i evidence právních vztahů k nemovitostem, která byla založena zcela nová, jelikož od roku 1951 žádná taková úplná a systematické evidence právních vztahů neexistovala (Bumba, 2007).

Evidence nemovitostí vycházela z předchozí jednotné evidence půdy (JEP), která měla být doplněna o evidenci nově zavedených právních užívacích vztahů a vlastnictví (www.zememeric.cz).

Evidence nemovitostí převzala od pozemkového katastru kromě technických pravidel i značnou část jeho filozofie. Navázala na činnost tam, kde pozemkový katastr skončil. Evidence nemovitostí navazuje na pozemkový katastr i v jeho širokém využití jako nástroje pro právní jednání o nemovitostech, podkladech většiny hospodářských a technických jednání týkajících se nemovitostí a zdroje informací o vývoji půdního fondu ve státě (Bumba, 2007).

Právní vztahy se evidovaly na základě ověřených kopií nebo originálů listin předkládaných k zápisu na listech vlastnictví (Bumba, 2007).

Nově vyhotovené katastrální mapy byly zobrazovány v novém lokálním národním souřadnicovém systému. Nový souřadnicový systém využíval Besselova elipsoidu s Křovákovým konformním kuželovým zobrazením a nazýval se Systém jednotné trigonometrické sítě katastrální (S-JTSK).

Evidence nemovitostí se skládá z/ze:

- Operát měřický
  - Pozemková mapa
  - Pracovní mapa
  - Evidenční mapa
- Operát písemný
  - Výkaz změn
  - Soupis parcel

- Evidenční listy a listy vlastnictví
- Seznam a rejstřík uživatelů a vlastníků
- Seznam domů
- Sběrka listin, sumarizační výkazy

7.11 Katastr nemovitostí České republiky

Od 1. 1. 1993 nabyla účinnosti zcela nová právní úprava, a to zákon č. 264/1992 Sb., kterým se mění občanský zákoník a některé další zákony, zákon č. 256/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných práv k nemovitostem, zákon č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon) a zákon č. 359/1992 Sb., o zeměměřicích a katastrálních orgánech.

Katastr nemovitostí představuje technickou stránku evidencí, ale na rozdíl od předchozích katastrů přebírá funkci od bývalých veřejných knih i funkci pozemkového katastru. Soubor popisných informací (SPI) je přímým pokračovatelem písemného operátu bývalé evidence nemovitostí. Zásadní obsahová neúplnost evidence nemovitostí byla eliminována založením zjednodušené evidence pozemků. Pozemky zjednodušené evidence nejsou zobrazeny v platných katastrálních mapách a využívá se proto jejich zobrazení v mapách bývalého pozemkového katastru. Obsahem souboru geodetických informací (SGI) je na cca 70 % grafický podklad představující upravenou mapu vzniklou jako výsledek katastrálního mapování pro stabilní katastr, na zbývajících cca 30 % území pak modernější mapa z mapování pro pozemkový katastr a evidenci nemovitostí (www.zememeric.cz).

Katastrální operát tvoří:

- Soubor geodetických informací
  - Katastrální mapa
- Soubor popisných informací
  - Údaje o katastrálních územích, o parcelách, o stavbách, o vlastnících a jiných oprávněných a o právních vztazích
  - Souhrnné přehledy o půdním fondu
  - Dokumentace výsledků šetření a měření
  - Sběrka listin

8 KATASTRÁLNÍ ÚZEMÍ ANENSKÁ STUDÁNKA

8.1 Základní charakteristika území

Katastrální území Anenská Studánka se nachází ve východní části Pardubického kraje v okrese Ústí nad Orlicí. Obec Anenská Studánka spadá do správního obvodu obce s rozšířenou působností Lanškroun.

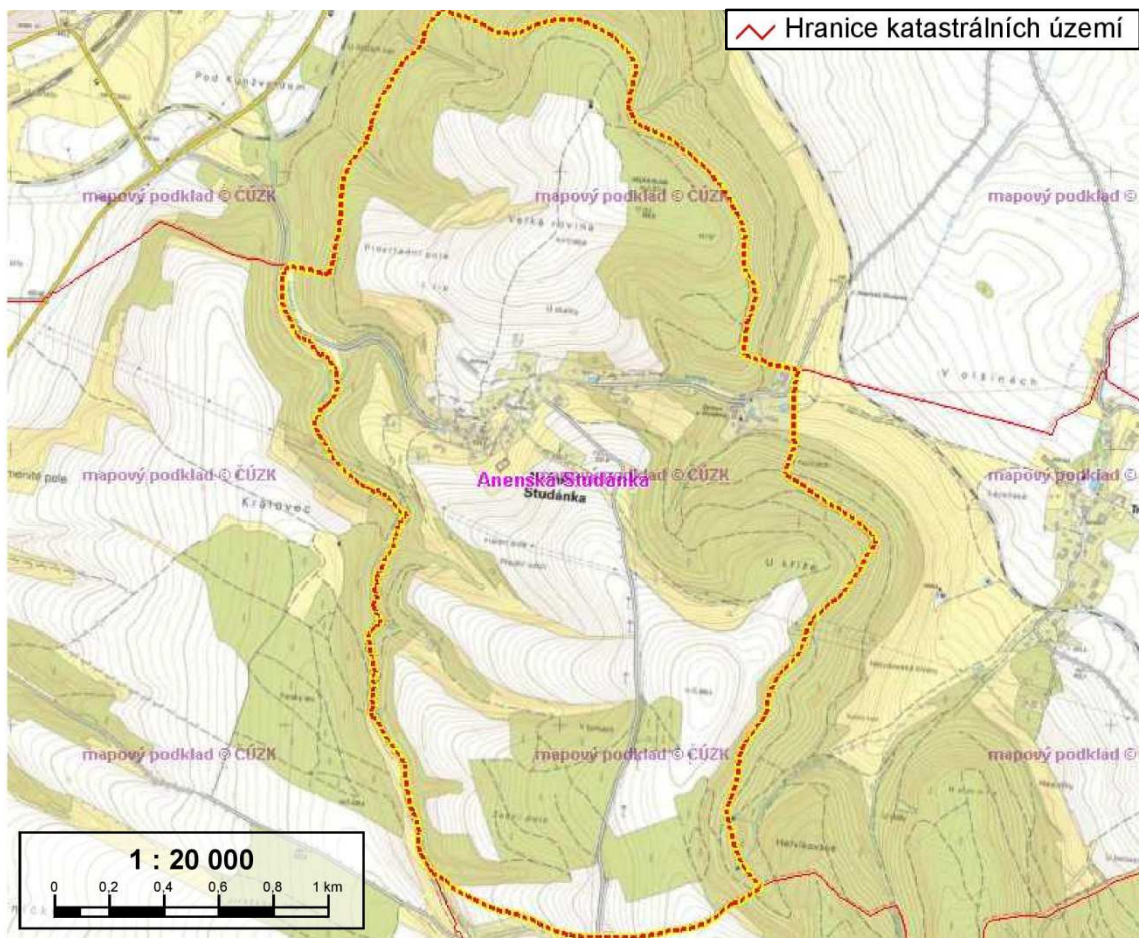
Obec Anenská Studánka se skládá ze dvou katastrálních území. Jedná se o katastrální území Anenská Studánka, které je předmětem této bakalářské práce, a katastrální území Helvíkov.

První zmínka o obci Anenská Studánka pochází z roku 1292, kdy byla obec zařazena mezi statky Zbraslavského kláštera. Dříve byla obec známa pod názvem Königsfeld, což v překladu znamená „*Královo Pole*“ (www.anenskastudanka.cz).

Název Königsfeld se později zkomolil na Kunžvald. Označení Kunžvald se udrželo až do konce druhé světové války. Po odsunu Němců došlo k přejmenování na „Anenská Studánka.“ Anenská Studánka je původní historický název barokního lázeňského areálu, který ležel v úzkém údolí mezi Křížovým vrchem a Velkou plání v místech dnešního Domova u Studánky (Novák, 2011).

K 31. 12. 2014 bylo v obci evidováno 191 obyvatel s trvalým bydlištěm v obci Anenská Studánka (www.czso.cz).

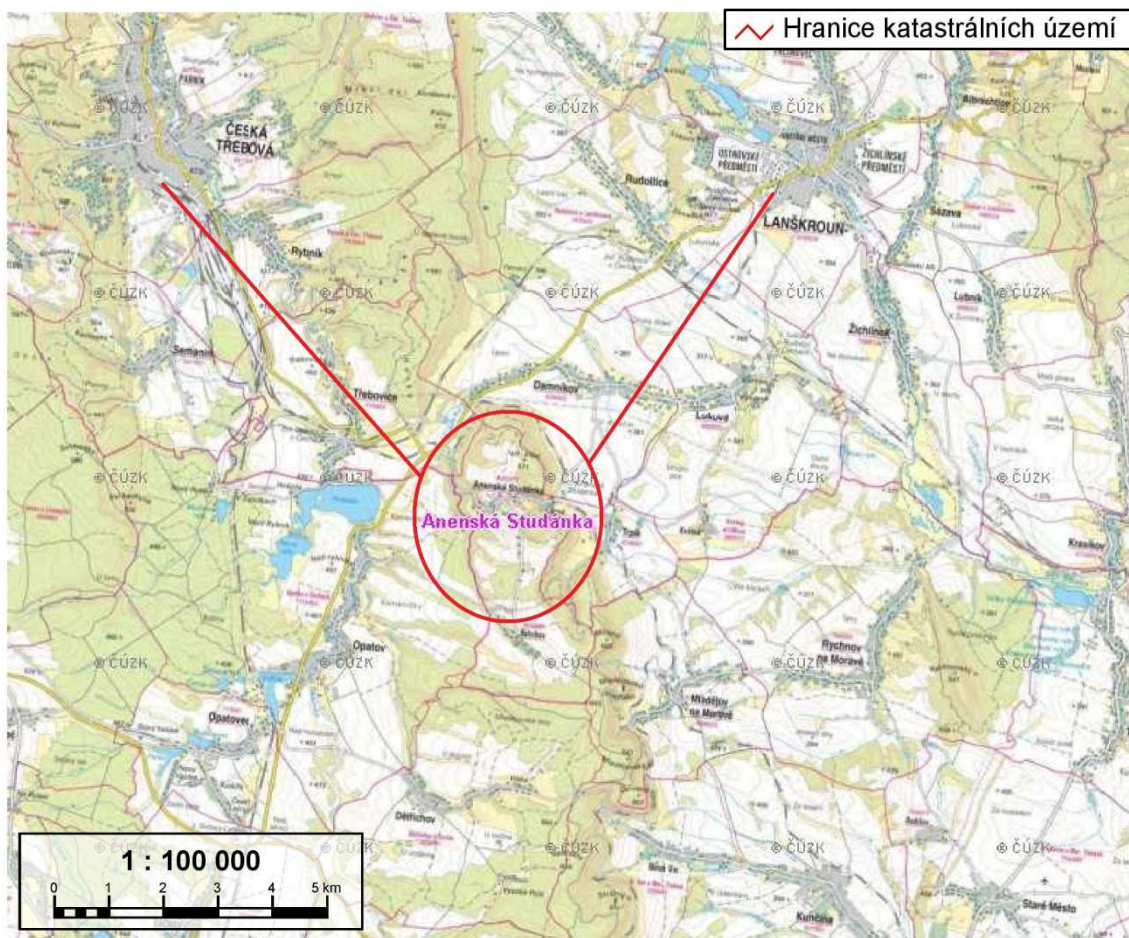

Obrázek 1: Katastrální území Anenská Studánka, zdroj: www.dppcr.cz

Obrázek 2: Lokalizace katastrálního území Anenská Studánka v rámci České republiky, zdroj: www.mapy.cz

Níže uvedený obrázek znázorňuje širší územní vztahy ke katastrálnímu území Anenská Studánka. Katastrální území Anenské Studánka je lokalizováno cca 9 km jihovýchodně od města Česká Třebová a cca 8 km jihozápadně od města Lanškroun. Katastrální území Anenská Studánka sousedí na západě s katastrálními územími Opatov v Čechách a Třebovice, na severu s katastrálním územím Damníkov. Na východě sousedí s katastrálním územím Trpík a na jihu s katastrálním územím Helvíkov.

Obrázek 3: Širší územní vztahy katastrálního území Anenská Studánka, zdroj: www.dppcr.cz

8.2 Primární krajinná struktura

8.2.1 Geologická stavba

Geologické podloží katastrálního území Anenská Studánka je tvořeno převážně sedimentárními horninami zpevněnými úlomkovitými, a to převážně pískovci, dále slínovci a vápenci. Pískovec převládá v severní a střední části zájmového území, naopak slínovec a vápenec se vyskytuje převážně v jižní části a ostrůvkovitě v části severní. V terénních depresích se vyskytují sedimentární horniny nezpevněné úlomkovité (kamene, hlína, štěrk, písek), které se vyskytují v západní a východní části zájmového území. V omezené míře se ve východní části zájmového území vyskytují jílovce a prachovce.

V minulosti se v území obce Anenská Studánka těžil kámen, uhlí a žáruvzdorné jílovce. Na Velké Pláni byl na přelomu 19. a 20. století otevřen důl na lupek. Důl byl

uzavřen po vytěžení ložiska v roce 1933. Dále se na úpatí Křížového vrchu nachází velký opuštěný jílovcový lom (Novák, 2011).

Sedimentární horniny úlomkovité, nezpevněné

- Prachovec - nezpevněná hornina složená převážně ze zrn prachové frakce (částice o velikosti 0,002–0,05 mm).
- Slínovec - nezpevněný sediment tvořený směsí jílovité (částice < 0,002 mm) a prachovité frakce s podílem karbonátů. Obsah karbonátové složky se pohybuje v rozmezí 20–80 %.
- Hlína - nezpevněná klastická hornina, která se skládá z částic < 2,00 mm.
- Písek - nezpevněný klastický sediment o velikosti částic 0,05–2,00 mm.
- Štěrk - nezpevněný klastický sediment, který je složen z částic o velikosti nad 2,00 mm a jejich zastoupení činí > 50 %. Nejčastěji jsou štěrky tvořeny tvrdými a odolnými nerosty a horninami.
- Kameny - nezpevněná klastická hornina s částicemi > 30,00 mm.

Sedimentární horniny chemické

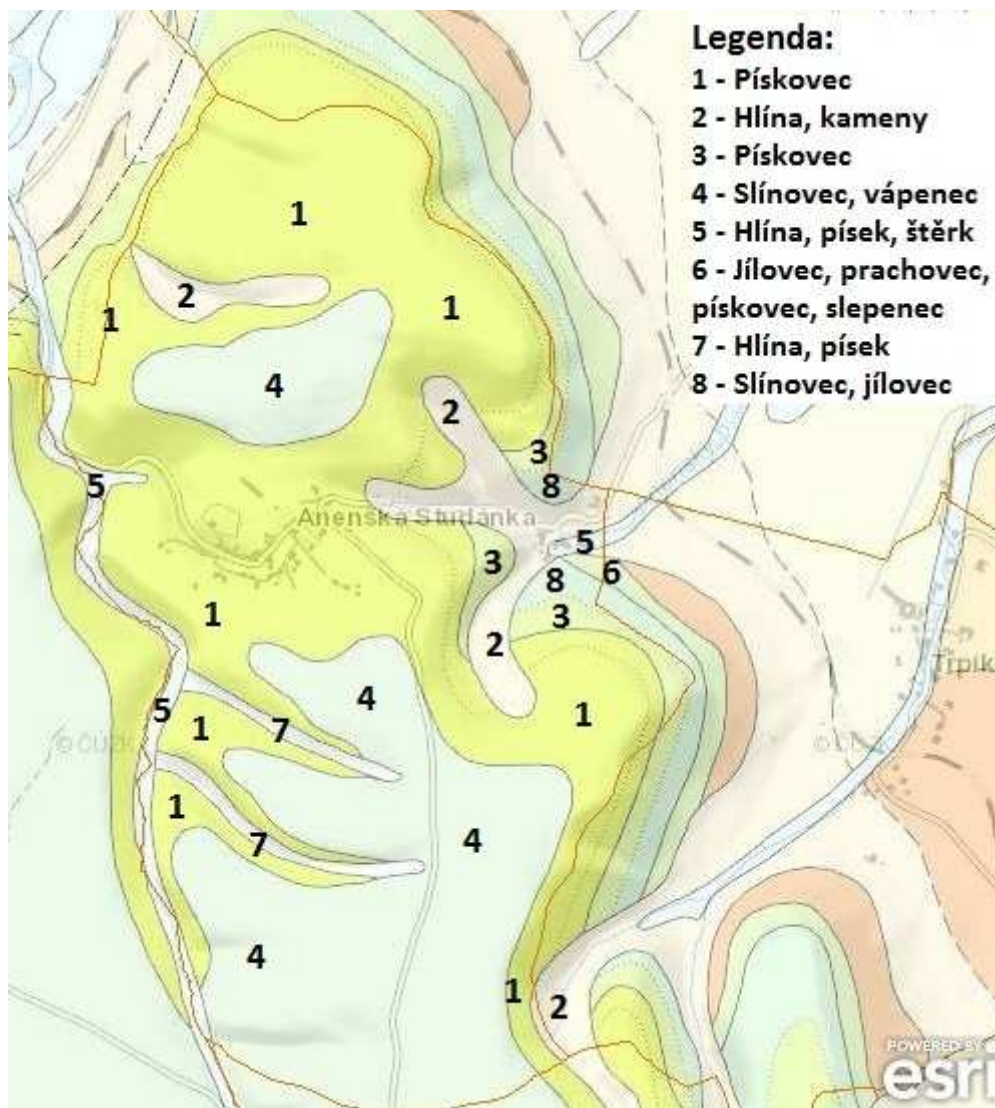
- Vápenec - sedimentární hornina, jejíž hlavní složkou je uhličitán vápenatý. Obsah uhličitanu vápenatého je větší než 50 %.

Sedimentární horniny úlomkovité, zpevněné

- Jílovec - klastická hornina tvořena zpevněnými jílovými částicemi (< 0,002 mm).
- Pískovec - Zpevněný klastický sediment, který je tvořen zrny pískové frakce (0,05–2,00 mm). Písková frakce musí tvořit nejméně 25 %.

Tabulka 2: Geologická charakteristika katastrálního území Anenská Studánka, zdroj: www.geology.cz

Typ horniny	Hornina	Soustava	Oblast	Region	Označení v obrázku
Sediment zpevněný	Pískovec	Český masiv	Křída	Česká křídová pánev	1
Sediment nezpevněný	Hlína, kameny	Český masiv	Kvartér	-	2
Sediment zpevněný	Pískovec	Český masiv	Křída	Česká křídová pánev	3
Sediment zpevněný	Slínovec, vápenec	Český masiv	Křída	Česká křídová pánev	4
Sediment nezpevněný	Hlína, písek, štěrk	Český masiv	Kvartér	-	5
Sediment zpevněný	Jílovec, prachovec, pískovec, slepenec	Český masiv	Křída	Česká křídová pánev	6
Sediment nezpevněný	Hlína, písek	Český masiv	Kvartér	-	7
Sediment zpevněný	Slínovec, jílovec	Český masiv	Křída	Česká křídová pánev	8

Obrázek 4: Grafické znázornění geologické stavby katastrálního území Anenská Studánka, zdroj: www.geology.cz

8.2.2 Geomorfologické členění

V rámci geomorfologického členění spadá katastrální území Anenská Studánka do Hercynského systému, provincie Česká vysočina, subprovincie Česká tabule, oblasti Východočeská tabule, celku Svitavská pahorkatina, podcelku Českotřebovská pahorkatina a okrsku Hřebečovský hřbet.

Geomorfologický okrsek Hřebečovský hřbet leží ve východní části Českotřebovské pahorkatiny. Okrsek je složen ze slínovců, spongilitů, jílovců, prachovců a pískovců spodního a středního turonu a horninami letovického krystalinika. Nejvyšší bod Hřebečovského hřbetu je vrchol Roh o nadmořské výšce 660,4 m n. m. Hřebečovský hřbet

je převážně zalesněný smrkem s příměsí jedle a ojediněle bukovými porosty (Demek a Mackovčín, 2006).

Severovýchodně od intravilánu obce Anenská Studánka se nachází vrch Velká pláň. Velká pláň je významný bod Hřebečovského hřbetu o nadmořské výšce 571 m n. m. Jedná se o plochý vrcholově nesouměrný hřbet z jemnozrnných, místy spongilitických pískovců středního a svrchního turonu při hraně výrazné široké kuesty (Demek a Mackovčín, 2006).

Tabulka 3: Geomorfologická charakteristika katastrálního území Anenská Studánka, zdroj: geportal.gov.cz

Systém	Hercynský
Provincie	Česká vysočina
Subprovincie	Česká tabule
Oblast	Východočeská tabule
Celek	Svitavská pahorkatina
Podcelek	Českotřebovská pahorkatina
Okrsek	Hřebečovský hřbet

8.2.3 Charakteristika reliéfu

Reliéf katastrálního území Anenská Studánka je velmi členitý, zejména v severní části, kde výškové rozdíly přesahují 30 m. Vyšší inklinace je i na východní a západní straně katastrálního území. Jižní část pozvolna klesá a plynule přechází do katastrálního území Helvíkov (wakpp.vumop.cz).

8.2.4 Výšková členitost

Katastrální území Anenská Studánka leží ve vrcholových partiích Hřebečského hřbetu. Střední nadmořská výška zájmového území se pohybuje okolo 500-550 m n. m. Za nejvyšší bod katastrálního území se dá považovat bezejmenný vrchol v jihovýchodní části katastrálního území, který má nadmořskou výšku 596 m n. m. V zájmovém území se nachází významný vrchol Hřebečovského hřbetu, a to Velká pláň o nadmořské výšce 571 m n. m. Nejnižší bod zájmového území je koryto Lukovského potoka v západní části (cca 432 m n. m.). Lukovský potok tvoří přirozenou hranici s katastrálním územím Opatov v Čechách, které přiléhá k zájmovému území na západě.

8.2.5 Pedologická charakteristika

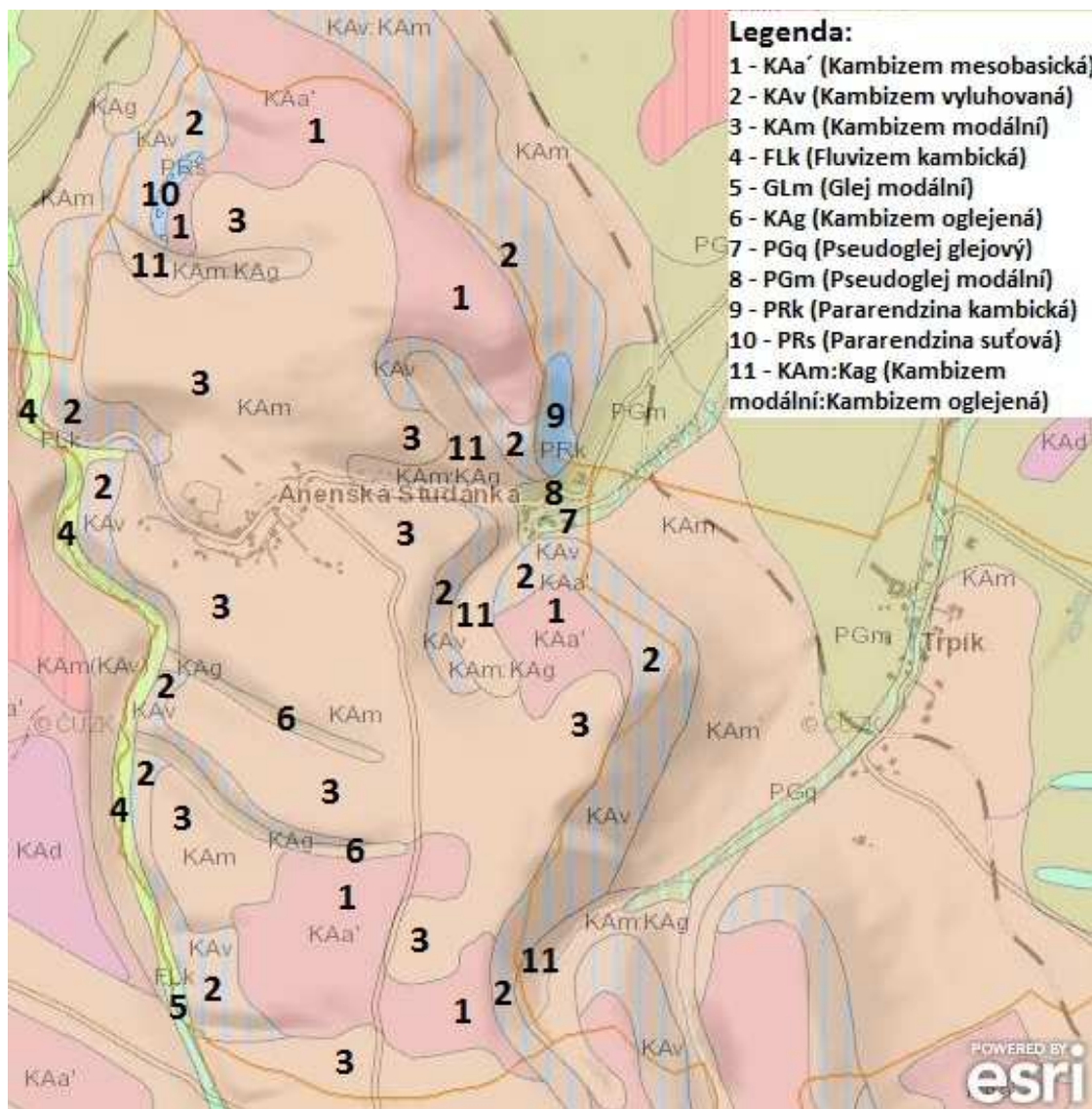
V zájmovém území převládá půdní typ kambizem. Vyskytuje se prakticky po celém katastrálním území až na východní a západní část. Půdní typ kambizem vzniká v důsledku hnědnutí a bisialitizace. Úrodnost těchto půd je velmi různorodá. Úrodnost a využití ovlivňují především klimatické faktory, svažitost, skeletovitost a hloubka profilu (Jandák, 2010).

V západní části, v okolí Lukovského potoka, se vyskytuje půdní typ fluvizem. Půdní typ fluvizem vzniká z nivních sedimentů při procesu známém jako ripening (zrání). Z důvodu vysoké různorodosti vlastností se vyznačuje značnými rozdíly v úrodnosti (Jandák, 2010).

Na styku katastrálních území Anenská Studánka, Helvíkov a Opatov v Čechách se na malé ploše, v jihozápadní části katastrálního území Anenská Studánka, vyskytuje půdní typ glej. Půdní typ glej vzniká při glejovém procesu. Tento půdní typ má nepříznivé fyzikální vlastnosti, které znemožňují jejich využití v zemědělství. Největší význam glejů spočívá v jejich vysoké schopnosti zadržovat vodu v krajině (Jandák, 2010).

Ve východní části, v okolí Domova u Studánky, se nachází půdní typ pseudoglej. Půdní typ pseudoglej se vytváří v místech, kde je přítomna vrstva s nízkou hydraulickou vodivostí do 100 cm při pseudoglejovém procesu. Pseudogleje se pokládají za půdy s nižší úrodností (Jandák, 2010).

Ostrůvkovitě se ve východní a severozápadní části katastrálního území vyskytuje půdní typ pararendzina. Půdní typ pararendzina vzniká na skeletovitých rozpadech a bazálních souvrstvích zpevněných karbonátovo-silikátových hornin. Úrodnost rendzin je střední až nízká (Jandák, 2010).

Obrázek 5: Vyobrazení půdních typů v katastrálním území Anenská Studánka, zdroj: www.geology.cz

8.2.6 Klimatické poměry

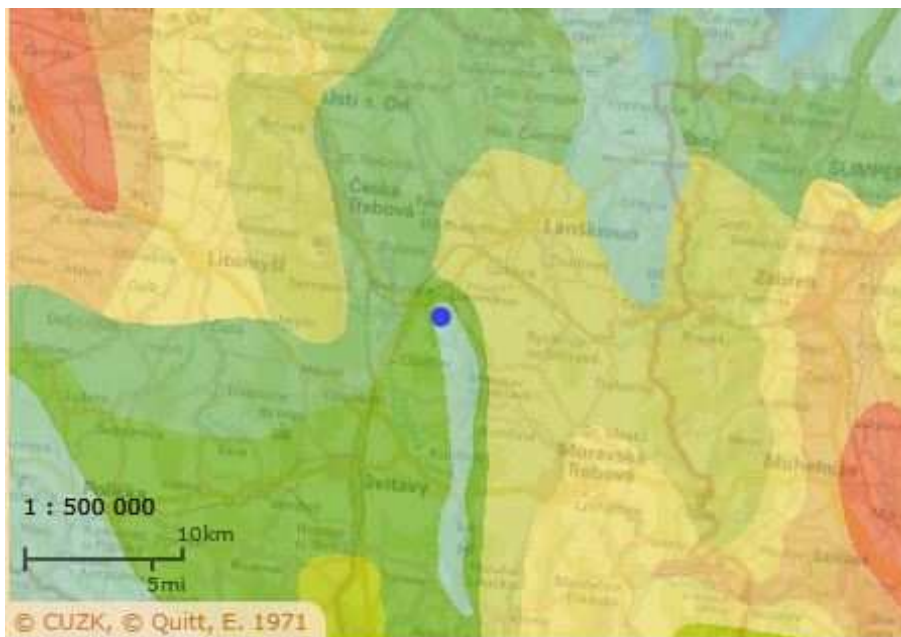
Do zájmového území zasahují dvě klimatické oblasti. Jedná se o klimatickou oblast MT3 a CH7. Chladná klimatická oblast CH7 zabírá majoritní podíl katastrálního území až na severní, západní a jihozápadní část kam zasahuje mírně teplá klimatická oblast MT3.

Chladná klimatická oblast CH7 je charakteristická velmi krátkým až krátkým, mírně chladným a vlhkým létem. Přechodná období jsou dlouhá s mírně chladným jarem a mírným podzimem. Zima je dlouhá, mírná až mírně vlhká s dlouhým trváním sněhové pokrývky (Quitt, 1971).

Mírně teplá klimatická oblast MT3 je charakteristická krátkým, mírným až mírně chladným, suchým až mírně suchým létem. Přechodná období jsou normální až dlouhá s mírným jarem a mírným podzimem. Zima je normálně dlouhá, mírná až mírně chladná, suchá až mírně suchá s normálním až krátkým trváním sněhové pokrývky (Quitt, 1971).

Průměrná roční teplota zájmového území je v rozmezí 5 - 6 °C. Průměrný roční úhrn srážek se pohybuje v rozmezí 750 - 850 mm za rok.

Obrázek 6: Charakteristika klimatických oblastí v katastrálním území Anenská Studánka (dle Quitt, 1971), zdroj: mapy.nature.cz

Tabulka 4: Charakteristika klimatických oblastí v katastrálním území Anenská Studánka, zdroj: Quitt, 1971

Klimatická oblast	MT3	CH7
Roční počet letních dní	20 – 30	10 – 30
Počet dní s průměrnou teplotou 10 °C a více	120 – 140	120 – 140
Počet mrazových dní	130 – 160	140 – 160
Počet ledových dní	40 – 50	50 – 60
Průměrná teplota v lednu	(-3) – (-4)	(-3) – (-4)
Průměrná teplota v červenci	16 – 17	15 – 16
Počet dní se srážkami 1 mm a více	110 – 120	120 – 130
Počet dní se sněhovou pokrývkou	60 – 100	100 – 120
Srážkový úhrn ve vegetačním období (duben - září)	350 – 450	500 – 600
Srážkový úhrn v zimním období (říjen - březen)	250 – 300	350 – 400

8.2.7 Hydrologické poměry

Celé katastrální území Anenská Studánka spadá pod správu povodí Moravy, s. p. Zájmového území náleží do povodí Dunaje.

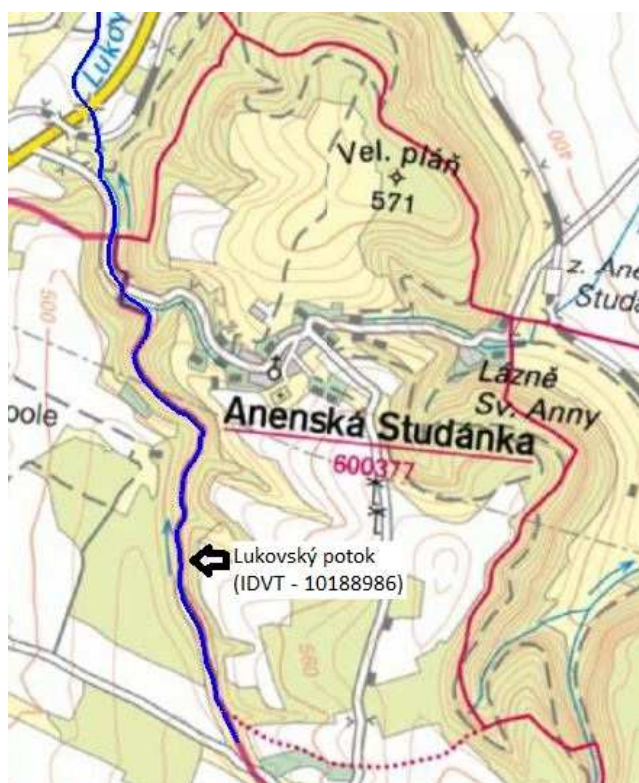
Zájmovým územím protéká Lukovský potok, který pramení v katastrálním území Helvíkov, které leží na jih od katastrálního území Anenská Studánka. Lukovský potok tvoří přirozenou západní hranici s katastrálním územím Opatov v Čechách. Lukovský potok opouští zájmové území v západní části a v katastrálním území Žichlínek vtéká zprava do vodního toku Moravská Sázava.

Celé zájmové území náleží do chráněné oblasti přirozené akumulace vod (CHO-PAV) Východočeská křída.

Obec Anenská Studánka je zásobena jímacím vrtem Hevíkov, který je umístěn v katastrálním území Helvíkov. Do jižní části katastrálního území Anenská Studánka zasahuje ochranné pásmo 2. stupně z výše uvedeného jímacího vrtu.

Tabulka 5: Vodní toky v katastrálním území Anenská Studánka delší než 2,0 km, zdroj: www.eagri.cz

Název vodního toku	IDVT	Správce vodního toku	Číslo hydrologického pořadí
Lukovský potok	10188986	Povodí Moravy, s. p.	4-10-02-012

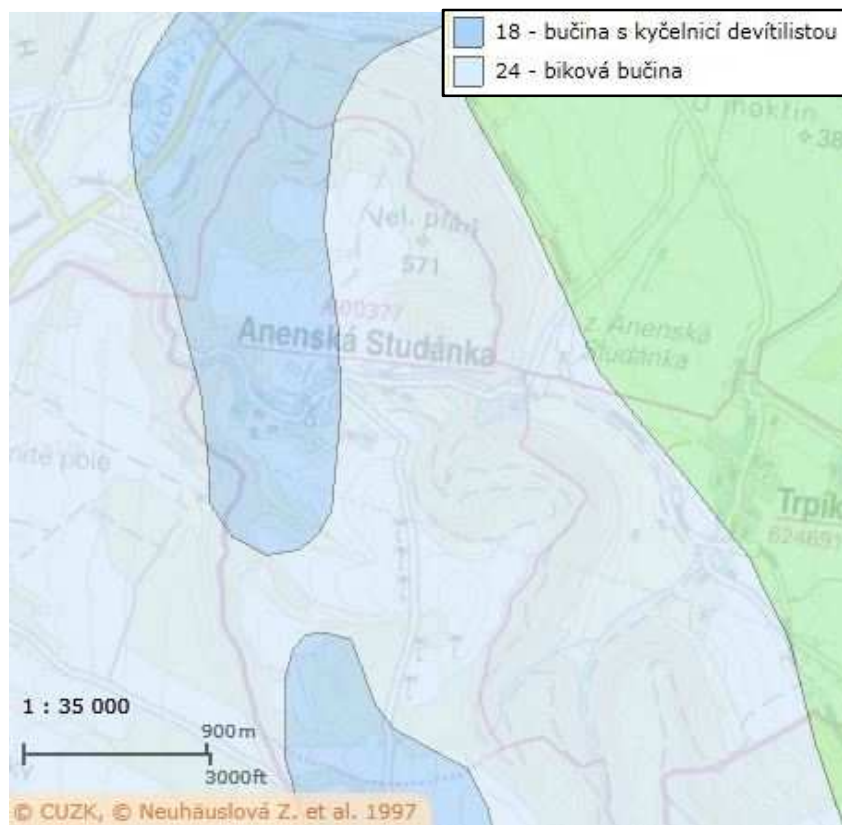
Obrázek 7: Vodní toky v katastrální území Anenská Studánka delší než 2,0 km, zdroj: www.heis.vuv.cz

8.2.8 Potencionální přirozená vegetace

Do katastrálního území Anenská Studánka zasahují dvě charakteristické jednotky potenciální přirozené vegetace. Jedná se o bučinu s kyčelnicí devítilistou, která zasahuje do majoritní části zájmového území až na jižní, severozápadní a západní část. V jižní, severozápadní a západní části se vyskytuje biková bučina.

„Bučina s kyčelnicí devítilistou (Dentario enneaphylli-Fagetum) je tvořena stromovým a bylinným patrem. Keřové a mechové patro bývá vyvinuto jen fragmentárně nebo chybí. Ve stromovém patru převládá buk (Fagus sylvatica), s vyšší stálostí bývají přimíšeny klen (Acer pseudoplatanus), jedle (Albies alba) a smrk (Picea albies). Bylinné patro bývá většinou souvisle zapojené, s pokryvností kolísající podle zápoje stromového patra. Převažují druhy řádu Fagetalia a zastoupena je též většina druhů svazu Fagion.“ (Neuhäuslová-Novotná, 1998, s. 122)

„Biková bučina se vyznačuje jednoduchou vertikální strukturou - je tvořena většinou jen stromovým a bylinným patrem. Keřové patro vzniká pouze zmlazením buku. Mechové patro je potlačeno bohatým opadem bukového listí, které se obtížně rozkládá. Toto patro se vytváří jen na místech exponovaných větru, kde je opad odvíván. Stromové patro bývá často tvořeno pouze bukem (Fagus sylvatica). Jako příměs se vyskytuje v nižších polohách dub zimní, řidčeji letní (Quercus petraes, Q. robur), popř. lípa srdčitá (Tilia cordata). Dříve tvořila příměs stromového patra i jedle (Albies alba), která však v posledních desetiletích většinou vyhnula. V bylinném patru se v roli dominanty v závislosti na půdních podmínkách a nadmořské výšce střídají Luzula luzuloides, Deschampsia flexuosa, řidčeji Calamagrostis arundinacea, Vaccinium myrtillus nebo Poa nemoralis.“ (Neuhäuslová-Novotná, 1998, s. 138)

Obrázek 8: Potencionální přirozená vegetace v katastrálním území Anenská Studánka, zdroj: *mapy.nature.cz*

8.2.9 Biogeografické jednotky území

Katastrální území Anenská Studánka náleží do Svitavského bioregionu 1.39, který leží na pomezí východních Čech, jižní a střední Moravy.

Svitavský bioregion je tvořen převážně opukovými hřbety a brázdami v permských sedimentech, s významnými průlomovými údolími. Dále se bioregion vyznačuje pronikáním druhů alpidských, většinou karpatského charakteru. Využití půdy je převážně jako orná půda, v lesích se pěstují kulturní smrčiny. Zastoupeny jsou však též bučiny a dubohabřiny (Culek, 2013).

V nižších polohách byl Svitavský bioregion osídlen pravděpodobně již v pravěku. Ve výše položených kotlinách a mírných svazích došlo k odlesnění teprve v raném středověku, avšak nejvyšší polohy byly osídleny až koncem středověku, a to v 15. století. Současné lesy zaujímají pouze ostrovy v převážně odlesněné krajině. Na odlesněných plochách převažují pole. Travní porosty přetrvaly socializaci zemědělství víceméně jen na neoratelných strmějších svazích, po roce 1990 došlo k obnově trvalých travních porostů na plošinách a v terénních depresích (Culek, 2013).

8.3 Sekundární krajinná struktura

8.3.1 Historie osídlení a využívání krajiny

Obec Anenská Studánka vznikla při rozsáhlé kolonizační akci, kterou ve zdejších hlubokých pohraničních hvozdech prováděli němečtí lokátoři pod vedením českých pánů Oldřicha z Drnholce a Heřmana z Ostěchu. Kolonizaci pohraničí rozkázal král Přemysl Otakar II. ve 13. století (Novák, 2011).

Poprvé byla obec zmíněna v darovací listině z roku 1292, kdy ji král Václav II. s polovinou lanšperského panství daroval Zbraslavskému klášteru. Od roku 1358 přecházelo vlastnictví z jednoho šlechtického rodu na druhý, až do roku 1622. Od roku 1622 byla obec Anenská Studánka ve vlastnictví Lichtenštejnů až do konce feudální doby (Novák, 2011).

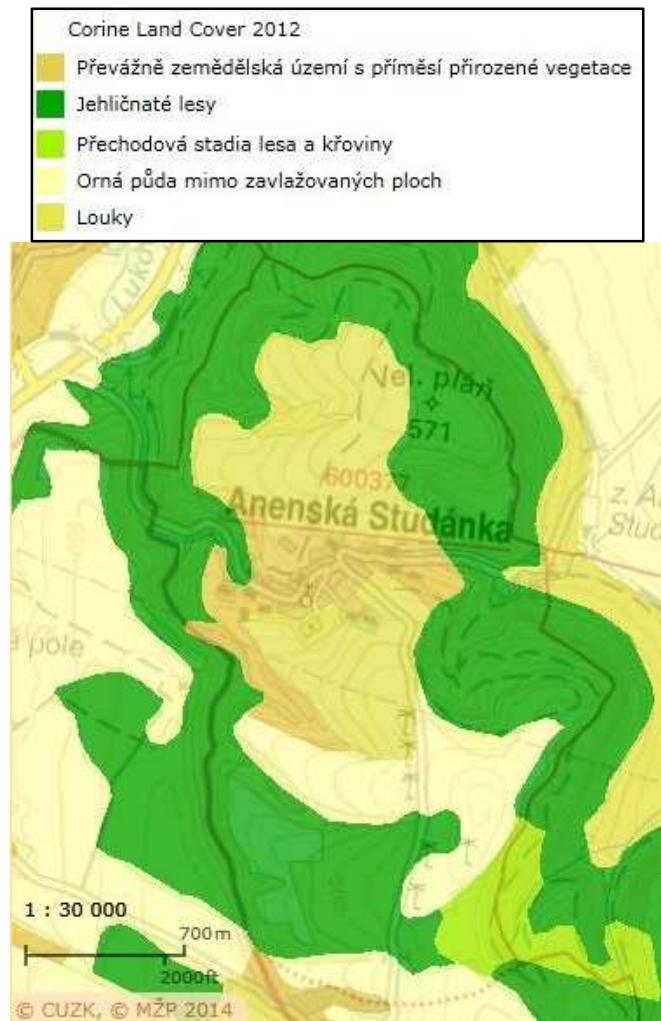
V roce 1652 žilo v obci 105 obyvatel. Do první poloviny 19. století vzrostl počet obyvatel až na 362 a dosáhl svého maxima. Poté docházelo k pozvolnému úbytku obyvatel. V roce 1930 v obci Anenská Studánka již žilo pouze 282 obyvatel a k české národnosti se hlásilo pouze 11 osob. Po skončení druhé světové války došlo k odsunu německých obyvatel a ves dosídlilo české obyvatelstvo z vnitrozemí. V rámci odsunu Němců zanikla i vedle ležící osada Königsberg (Královec), kterou zde připomínají již jen zbytky zdí a několika sklepů. Pět let od konce druhé světové války žilo v obci 153 osob (Novák, 2011).

V roce 1960 byla připojena k obci Anenská Studánka obec Helvíkov. V 70. letech 20. století došlo na schůzi rady MNV (místní národní výbor) k odsouhlasení sloučení obce Anenská Studánka s Damníkovem. Samostatnost obec opět získala až v roce 1990 (Novák, 2011).

V letech 2007-2008 bylo vybudováno v území obce šest velkých větrných elektráren, které se staly novou dominantou obce (Novák, 2011).

8.3.2 Land cover

Dle Corine Land cover 2012 je patrné, že převážnou část pokryvu katastrálního území zaujímají lesy a převážně zemědělská území s příměsí přirozené vegetace. Lesy se vyskytují především v okrajových částech, kde vlivem vysoké výškové členitosti není možné půdu využívat pro zemědělské účely. Jižní část je ostrůvkovitě zorněna

Obrázek 9: Corine land cover 2012, pokryv území v katastrálním území Anenská Studánka, zdroj: www.mapy.nature.cz

8.4 Terciální krajinná struktura

8.4.1 Ochranná pásma a režimy

V zájmovém území se nenachází žádná ochranná pásma a režimy vyjma ochranného pásma vodního zdroje 2. stupně (jímací vrt Helvíkov). Ochranné pásmo vodního zdroje je podrobněji popsáno v kapitole 8.2.7.

Zájmovým územím prochází územní systém ekologické stability - nadregionální biokoridor. Nadregionální biokoridor zasahuje do celého zájmové území.

V katastrálním území Anenská Studánka se nevyskytují žádné maloplošné a velkoplošné zvláště chráněné území, dále se zde nevyskytují prvky soustavy NATURA 2000 a to evropsky významné lokality a ptačí oblasti.

8.4.2 Sakrální a profánní koncepty v krajině

Zájmovým územím prochází dvě silnice III. třídy 36812 a 36813. Silnice III. třídy 36812 propojuje obec Anenská Studánka s obcemi Třebovice a Trpík. Silnice III. třídy 36813 propojuje katastrální území Anenská Studánka s katastrálním územím Helvíkov, které je součástí obce Anenská Studánka.

Občané obce jsou zásobeni pitnou vodou z jímacího vrtu Helvíkov. V obci je vybudována kanalizace. Na sever od intravilánu obce se nachází zemědělský komplex, který byl vybudován v letech 1949-1950. Na východ od intravilánu obce se nachází sociální zařízení Domov u Studánky, které pečuje o lidi s mentálním postižením.

V letech 2007-2008 bylo v katastrálním území Anenská Studánka, podél silnice III. třídy 36813, postaveno 6 větrných elektráren.

8.4.2.1 Kostel svatého Vavřince

Kostel svatého Vavřince tvoří jednu z dominant obce Anenská Studánka. Kostel je postaven v neorománském stylu s obdélnou lodí, pětibokým presbytářem a věží v ose hlavního průčelí. Stávající kostel byl postaven v roce 1907, kdy muselo dojít k demolici původního kostela z důvodu havarijního stavu (Novák, 2011).

8.4.2.2 Anenské lázně

Druhou dominantu obce tvoří Domov u Studánky. V roce 1678 byly nad pramenem železité vody, která byla považována za léčivou, postaveny malé lázně, které sestávaly z dřevěného domku a drobné kaple. Postupem času se Anenské lázně proslavily na celém Lichtenštejnském panství a využívali je především vrchnostenská úředníci a měšťané. Díky jejich popularitě docházelo k jejich rozšiřování a zvelebování. Při první světové válce sloužil areál lázní jako špitál pro zraněné vojáky (Novák, 2011).

Po první světové válce se již vědělo, že zdejší voda nemá žádné podstatné léčivé účinky, proto zde byly zřízeny klimatické lázně. Do klimatických lázní v Anenské Studánce přijížděli turisté z Brna i Vídně. V průběhu druhé světové války sloužil areál lázní jako objekt pro rekonvalescenci německých vojáků. Po skončení druhé světové války, ve zdevastovaném areálu, zřídil v roce 1951 pardubický krajský národní výbor domov odpočinku pro staré a potřebné občany. Po roce se změnil účel ústavu a začal se specializovat na sociální péči pro mentálně postižené ženy (Bucharovič a Weiser, 2001).

Dnes je ústav znám pod názvem Domov u Studánky. Jedná se o příspěvkovou organizaci provozovanou Pardubickým krajem. Jeho posláním je péče o lidi s mentálním postižením, podpora jejich osobního růstu a rozvoje schopností v běžném způsobu života (Novák, 2011).

8.4.2.3 Kaple Panny Marie Pomocné

Kaple Panny Marie Pomocné je centrem areálu Domova u Studánky. Kaple byla postavena v roce 1756 na místě starší dřevěné kaple a je jednou ze tří barokních kaplí na Lanškrounsku (Novák, 2011).

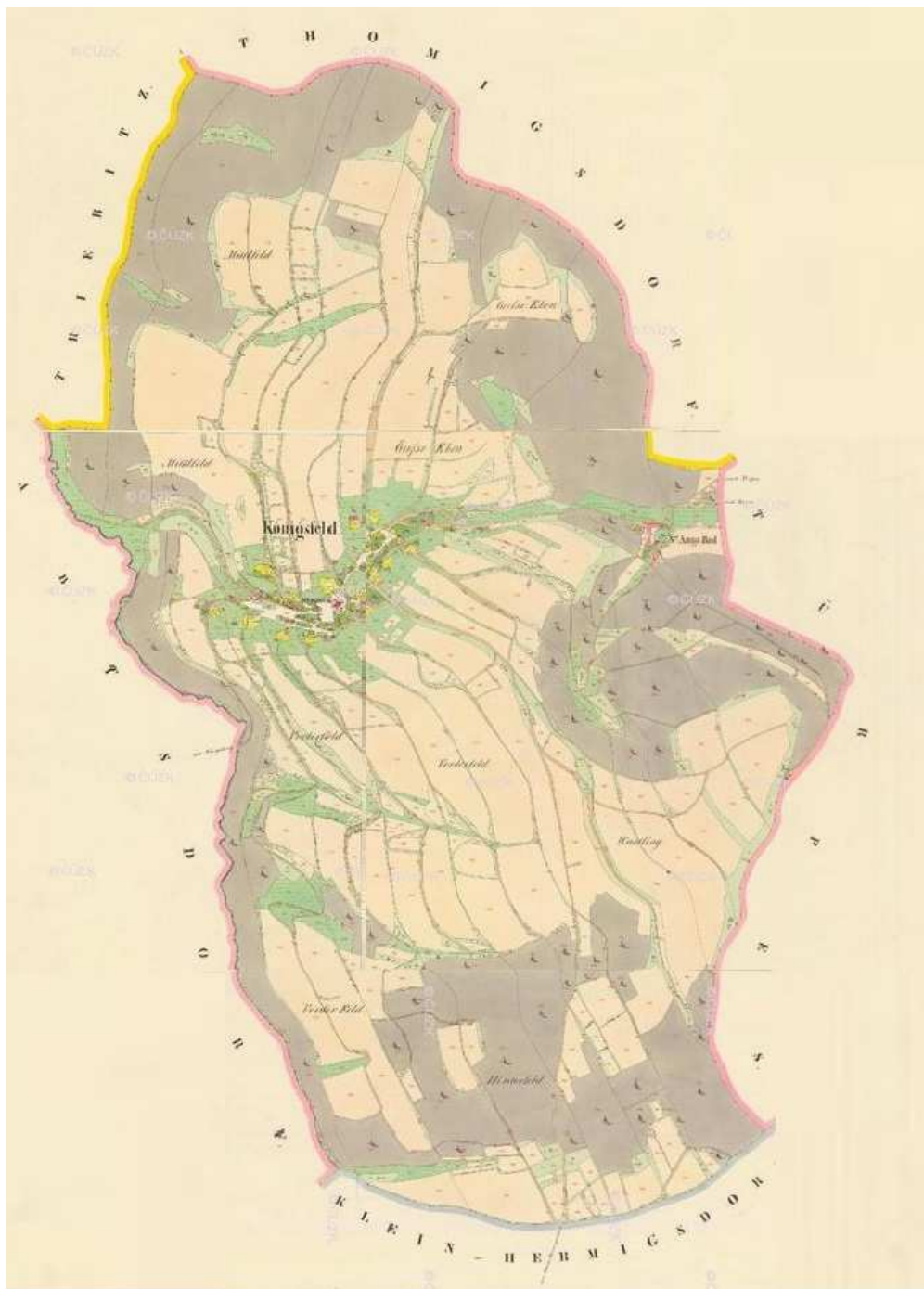
8.5 Historická struktura ploch

Pro analýzu historické struktury ploch je využita mapa stabilního katastru. Matrix v katastrální území Anenská studánka vytvářela orná půda, která byla rozčleněna koridory polních cest a luk. Charakter plošek zde měly pastviny. Severní, východní a západní hranici tvořily lesní porosty. Lesní porosty se ve větší míře vyskytovaly také v jižní a východní části, kde tvořily významné lesní komplexy.

Intravilán obce ležel ve střední části katastrálního území. Zástavba měla rozptýlený charakter a většina budov byla nezděného charakteru. Na východ od intravilánu obce se nacházel lázeňský komplex.

V polovině 20. století měla většina staveb v obci ráz hospodářských usedlostí. Obec měla již v 2. polovině 18. století zhruba stejnou rozlohu jako dnes (Novák, 2011).

Obrázek 10: Katastrální území Anenská Studánka (stabilní katastr), zdroj: www.archivnimapy.cuzk.cz

8.6 Současná struktura ploch

Matrici v katastrálním území Anenská Studánka vytváří trvalé travní porosty. Orná půda má charakter plošek a vyskytuje se pouze v jižní části, kde není tak vysoká sklonitost, která by zabraňovala zemědělskému využití pozemků. Lesní pozemky se nachází především podél hranice katastrálního území. Hranice katastrálního území Anenská

Studánka se vyznačuje vyšší sklonitostí, proto jsou pozemky v hraničních částech zalesněny. Velké lesní komplexy se nachází ve východní a jižní části zájmového území.

Zástavba má rozptýlený charakter a je umístěna především podél silnice III. třídy 36812. Na sever od intravilánu obce se nachází zemědělský komplex. Na východ od intravilánu obce se nachází Domov U Studánky.

Při porovnání s mapou stabilního katastru došlo k enormnímu zvětšení ploch jednotlivých půdních celků. Lesní pozemky zůstaly prakticky beze změny. Největší změny postihly trvalé travní porosty. Došlo k zatravnění celé severní a střední části katastrálního území, které dříve byly zorněny. V západní části intravilánu došlo k nárůstu zástavby. Dále došlo na sever od intravilánu obce k vybudování zemědělského komplexu v letech 1949-1950.

Obrázek 11: Ortofotomapa katastrálního území Anenská Studánka, zdroj: www.mapy.nature.cz

8.7 Zemědělství

Od založení obce živilo většinu obyvatel především zemědělství. Jednalo se hlavně o pěstování lnu (Novák, 2007).

Na mapě Stabilního katastru, uvedené v kapitole 8.5, je patrné velmi vysoké procento zornění. Tento stav nepřetrval až dodnes, jelikož v posledních letech došlo k velmi

výraznému zatravnění. Agrární charakter katastrálního území Anenská Studánka ale přetrval do současnosti.

V letech 1949 - 1950 bylo založeno zemědělské družstvo z prostředků obyvatel obce. Jeho efektivita ovšem byla velmi špatná, a když v roce 1964 nezbývaly finance na výplaty, převzal zemědělskou výrobu Státní statek (Státní statek Česká Třebová - hospodářství Anenská Studánka). Po převzetí došlo ke ztrojnásobení výtěžků a životní úroveň obyvatel začala stoupat (Novák, 2011).

Zájmové území spadá do Bramborářsko-ovesné výrobní podoblasti (B3). V této výrobní podoblasti se pěstují především brambory, pšenice obecná, ječmen potravinářských a krmný, žito, oves, tritikále, řepka olejka, mák, len, hořčice bílá, lnička jarní, jetel luční a pohanka.

Dle LPIS je k 10. 4. 2016 v katastrálním území Anenská Studánka registrováno 25 půdních bloků. Na těchto půdních blocích hospodaří 2 zemědělské subjekty. Jedná se o: Zemědělsko-obchodní družstvo Žichlínek a Jaroslava Marvana. Veškeré půdní bloky registrované v systému LPIS jsou obhospodařované konvenčním způsobem.

- **Zemědělsko-obchodní družstvo Žichlínek** se zabývá zemědělskou výrobou, opravou osobních, nákladních automobilů, zemědělské techniky a provozuje pneuservis. Zemědělsko-obchodní družstvo Žichlínek obhospodařuje 24 půdních bloků, což je cca 96% půdních bloků, které se v zájmovém území nachází nebo do zájmového území zasahují.
- **Jaroslav Marvan** se zabývá poskytováním služeb pro zemědělství, rybníkářství, lesnictví a myslivost, dále chovem hospodářských zvířat a zpracováním dřeva. Jaroslav Marvan obhospodařuje 1 půdní blok, což jsou cca 4 % půdních bloků, které se v zájmovém území nachází nebo do zájmového území zasahují.

8.8 Historické a aktuální využití zemědělského půdního fondu s ohledem na významné historické faktory v katastrálním území Anenská Studánka

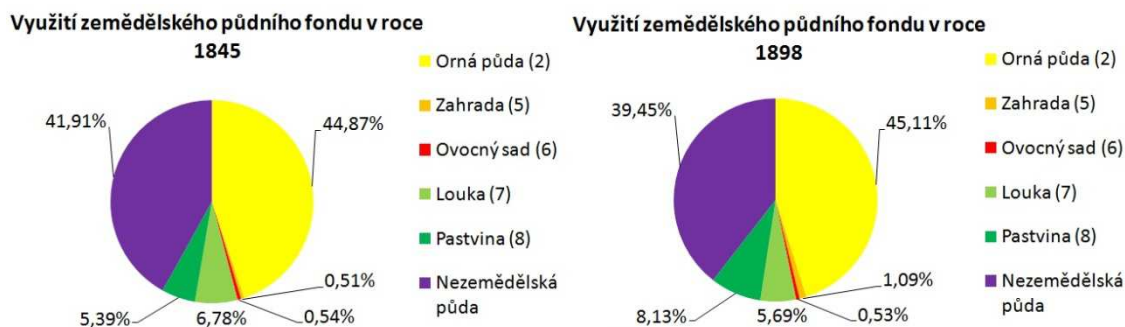
V rámci sběru dat byly získány výsledky o veškerých druzích využití pozemků od roku 1845, ale nebyly v této kapitole zohledněny z důvodu rozsahu bakalářské práce, proto jsou znázorněny pouze graficky a bez komentáře v přílohách. Dále je nutno vy-

zdvihnout fakt, že od roku 2001 katastr nemovitostí neviduje samostatně druhy využití pozemků luk a pastvin, ale eviduje je souhrnně pod trvalými travními porosty.

Příloha 1 a 2 pojednává o jednotlivých výměrách druhů využití pozemků pro jednotlivé roky. Spojnicové grafy, znázorňující vývoj jednotlivých druhů využití pozemků pro katastrální území Anenská Studánka, jsou uvedeny v přílohách pod označením Příloha 3 až Příloha 12. Vývoj zemědělské půdy je znázorněn v příloze s označením Příloha 13. Příloha 14 znázorňuje vývoj nezemědělské půdy. Příloha 15, 16 a 17 znázorňuje procentuální využití půdního fondu v jednotlivých letech od roku 1845 až do roku 2015.

V roce 1845 zaujímala orná půda největší část katastrálního území Anenská Studánka (44,87 %), následovaly louky (6,78 %) a pastviny (5,39 %). Méně než jedno procento půdního fondu zaujímaly ovocné sady (0,54 %) a zahrady (0,51 %). Souhrnně zaujímala zemědělská půda 58,09 % výměry katastrálního území Anenská Studánka.

Na struktuře zemědělského půdního fondu se v roce 1898 podílelo více faktorů. Prvním z těchto faktorů byla zemědělská a průmyslová revoluce, která probíhala ve druhé polovině 19. století. V katastrálním území Anenská Studánka není vliv průmyslové a zemědělské revoluce tak výrazný. Druhým faktorem bylo zrušení poddanství a robot v roce 1848. V katastrálním území Anenská Studánka došlo ke snížení orné půdy o -0,24 % (45,11 %), luk -1,09 % (5,69 %) a ovocných sadů -0,01 % (0,53 %). Dále došlo k výraznému zvýšení plochy pastvin +2,74 % (8,13 %), což je velmi neobvyklé, protože průmyslová a zemědělská revoluce se vyznačovala právě rozoráváním pastvin a zintenzivněním zemědělské produkce. Výše popsaný jev se dá odůvodnit pouze tím, že katastrální území Anenská Studánka je velmi členitá a rozorání z tohoto důvodu nebylo možné. Dále došlo k obrovskému zvýšení výměry ploch zahrad +0,58 % (1,09 %). Výměra zemědělské půdy ze v roce 1898 zvýšila o +2,46 % (60,55 %).

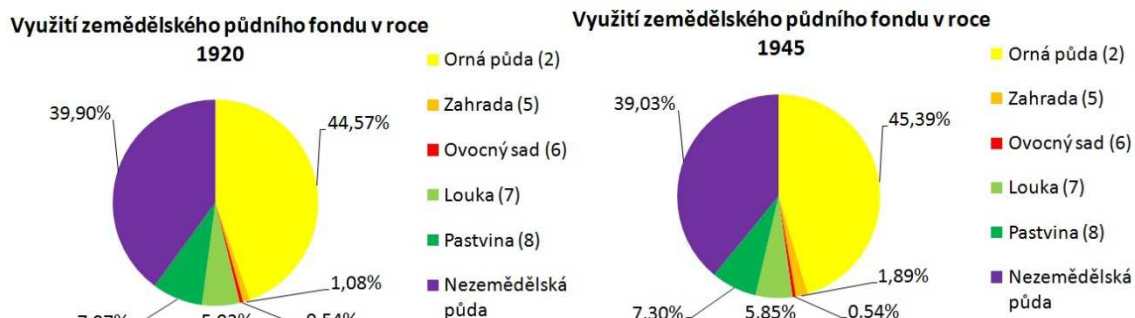

Obrázek 12: Výšečové grafy znázorňující strukturu zemědělského půdního fondu v 19. století (katastrální území Anenská Studánka)

Po ukončení první světové války došlo ke zrušení šlechtických titulů a byla provedena první pozemková reforma. V rámci první pozemkové reformy byly zabráněny pozemky nad 150 ha zemědělské půdy a 250 ha veškeré půdy.

Využití zemědělského půdního fondu doznalo po skončení první světové války jen velmi malých změn (Obrázek 13, vlevo). Došlo k úbytku orné půdy -0,54 % (44,57 %) a pastvin -0,16 % (7,97 %). Naopak výměra luk se zvýšila o +0,24 % (5,93 %). Plocha ovocných sadů (0,54 %) a zahrad (1,08 %) zůstala prakticky nepozměněna, došlo ale ke snížení výměry zemědělské půdy o -0,45 % (60,10 %).

Po konci druhé světové války (Obrázek 13, vpravo) došlo k úbytku pastvin -0,67 % (7,30 %) a luk -0,08 % (5,85 %). Na úkor výše uvedených druhů využití pozemků došlo k navýšení výměry orné půdy +0,82 % (45,39 %) a velkému nárůstu zahrad o +0,81 % (1,89 %). Plocha ovocných sadů zůstala nepozměněna (0,54 %). Výměra zemědělské půdy doznala navýšení o +0,60 % (60,70 %).

Obrázek 13: Výšečové grafy znázorňující strukturu zemědělského půdního fondu od začátku první světové války do konce druhé světové války (katastrální území Anenská Studánka)

Po konci druhé světové války proběhla nová pozemková reforma, v rámci které došlo ke konfiskaci půdy nad 50 ha a půdy, na níž vlastník nepracoval. Dále proběhla druhá pozemková reforma, která následovala po odsunu Němců a nepřátel českého a slovenského národa z pohraničí (Sudet). Katastrální území Anenská Studánka patřila do Sudet a v rámci odsunu Němců došlo prakticky k vylidnění celé obce. V rámci přídelového řízení byla uvolněná zkonfiskovaná půda přidělena osadníkům z vnitrozemí Čech.

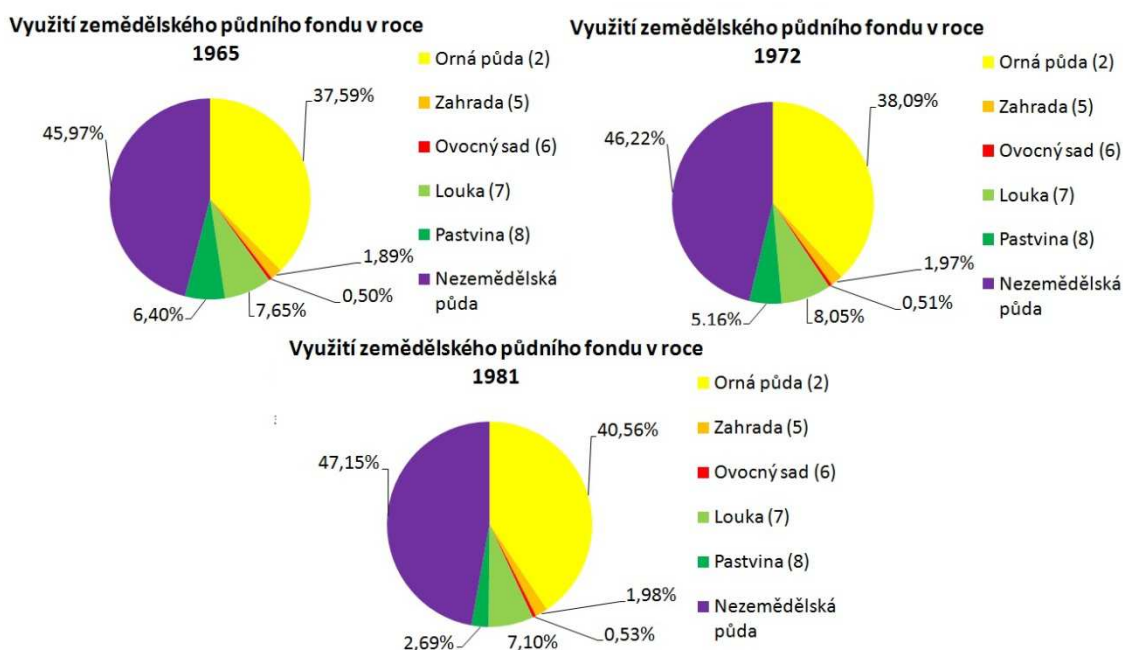
V letech 1949-1950 bylo založeno zemědělské družstvo z prostředků obyvatel. V zemědělském družstvu byly hned po jeho založení provedeny HTÚP a došlo ke scelení pozemků. Tímto počinem se z velké části odstranila roztržitost pozemkové držby. Velká část pozemků ale zůstala nescelena, a to hlavně tam, kde tomu bránily terénní

rozdíly a konfigurace terénu. Po roce 1964 přešlo zemědělské družstvo, z důvodu finančních problémů, na Státní statek Česká Třebová (www.wapp.vumop.cz).

Výšečový graf z roku 1965 (Obrázek 14, vlevo) znázorňuje využití zemědělského půdního fondu po konci druhé světové války a v rámci první etapy socializace vesnice. V první etapě socializace vesnice došlo i k provedení HTÚP v katastrálním území Anenská Studánka. Oproti roku 1945 došlo k velkému úbytku zemědělské půdy -7,80 % (37,59 %), pastvin -0,90 % (6,40 %) a ovocných sadů -0,04 % (0,50 %). Louky se zvětšily o +1,80 % (7,65 %) a výměra zahrad zůstala beze změny (1,89 %). Výměra zemědělské půdy se velmi výrazně zmenšila o -6,67% (54,03 %).

Konec druhé etapy socializace vesnice, v roce 1972, přinesl do katastrálního území Anenská Studánka mírné navýšení výměry orné půdy +0,50 % (38,09 %), zahrad +0,08 % (1,91 %), luk +0,40 (8,05 %) a ovocných sadů +0,01 (0,51 %). Nárůst ostatních druhů využití pozemků bylo provedeno na úkor pastvin, jejichž výměra poklesla o -1,24 % (5,16 %). Celková výměra zemědělské půdy se zmenšila o -0,25 % (53,78 %).

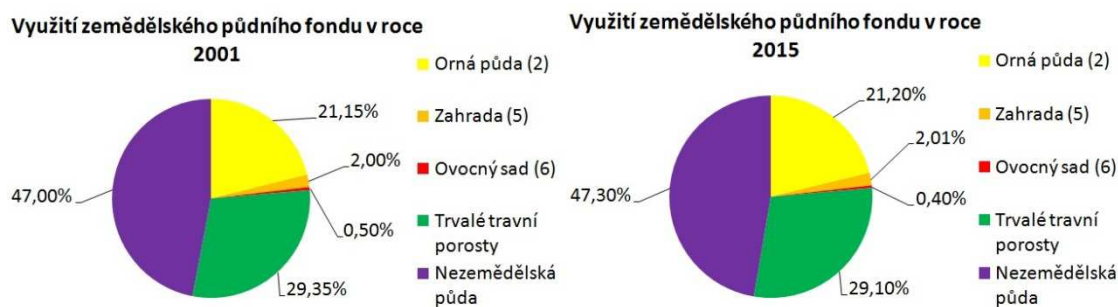
Poslední záznam před revolučním rokem 1989 se mi podařilo získat z roku 1981. Orná půda doznala velmi výrazný nárůst +2,47 % (40,56 %). Dále vzrostla výměra zahrad +0,01 (1,98 %) a ovocných sadů +0,02 (0,53 %). Enormního úbytku doznaly pastviny -2,47 % (2,69 %) a louky -0,95 % (7,10 %). Výměra zemědělské půdy se zmenšila o -0,93 % (52,85 %).

Obrázek 14: Výšečové grafy znázorňující strukturu zemědělského půdního fondu od konce druhé světové války do roku 1989 (katastrální území Anenská Studánka)

Po revoluci v roce 1989 došlo k masivní restrukturalizaci struktury zemědělského půdního fondu vlivem realizace komplexní pozemkové úpravy, které proběhla před rokem 2001. Došlo k masivnímu úbytku orné půdy -19,41 % (21,15 %) na úkor zvýšení trvalých travních porostů +19,56 % (29,35 %). V roce 1981 tvořily trvalé travní porosty 9,79 % půdního fondu. Zahrady doznaly přírůstku +0,02 % (2,00 %) a došlo k úbytku ovocných sadů -0,03 % (0,50 %). Výměra zemědělské půdy se celkově zvětšila o +0,15% (53,00 %).

V roce 2015 došlo k malému nárůstu orné půdy +0,05 % (21,20 %) a zahrad +0,01 % (2,01 %). Na druhé straně došlo ke snížení plochy trvalých travních porostů -0,25 % (29,10 %) a ovocných sadů -0,10% (0,40 %). Výměra zemědělské půdy se zmenšila o -0,30 % (52,70 %).

Obrázek 15: Výšečové grafy znázorňující strukturu zemědělského půdního fondu po roce 1989 (katastrální území Anenská Studánka)

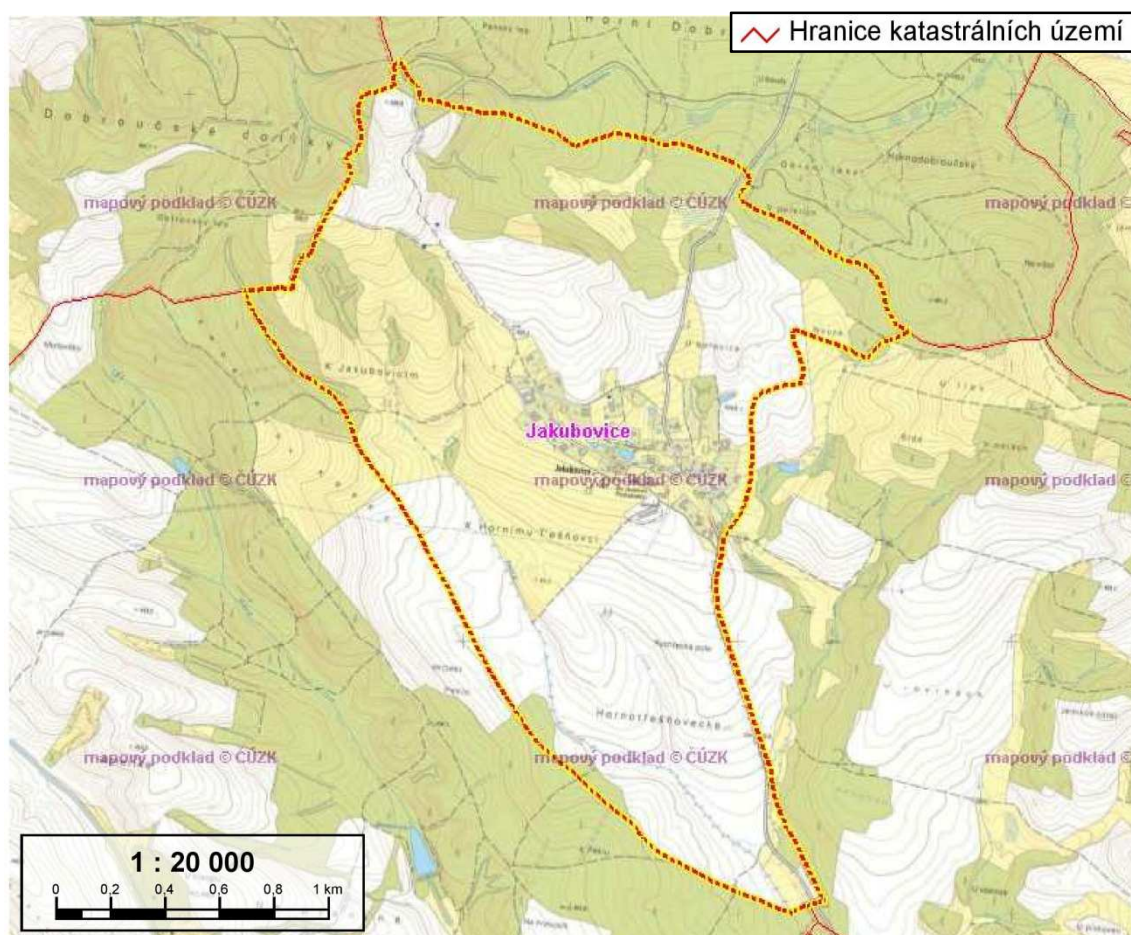
9 KATASTRÁLNÍ ÚZEMÍ JAKUBOVICE

9.1 Základní charakteristika území

Katastrální území Jakubovice se nachází ve východní části Pardubického kraje v okrese Ústí nad Orlicí. Katastrální území Jakubovice spadá pod městys Dolní Čermná. Společně spadají do správního obvodu obce s rozšířenou působností Lanškroun. Dříve byla obec Jakubovice známa pod jménem Jokelsdorf.

Do roku 1972 byly Jakubovice samostatnou obcí s vlastní samosprávou. Tento stav trval až do roku 1972, kdy došlo k připojení obce Jakubovice k obci Dolní Čermná (www.dolni-cermna.cz).

První písemná zmínka o obci Jakubovice pochází z roku 1304, kdy Václav II. daroval 24 vesnic Lanškrounského panství Zbraslavskému klášteru (www.dolni-cermna.cz).

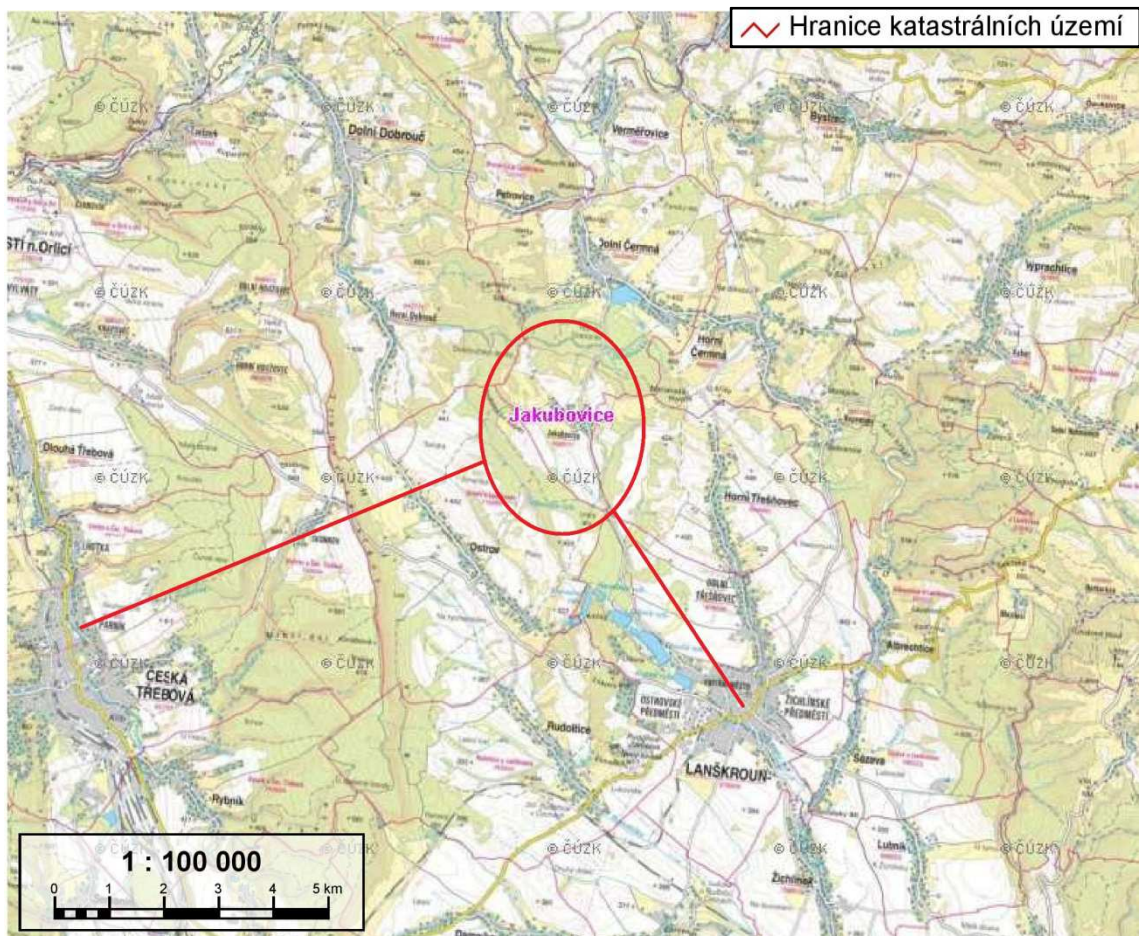
Obrázek 16: Katastrální území Jakubovice, zdroj: www.dppcr.cz

Obrázek 17: Lokalizace katastrálního území Jakubovice v rámci České republiky, zdroj: www.mapy.cz

Níže uvedený obrázek znázorňuje širší územní vztahy ke katastrálnímu území Jakubovice. Katastrální území Jakubovice je lokalizováno cca 10 km severovýchodně od města Česká Třebová a cca 6 km severoseverozápadně od města Lanškroun. Katastrální území Jakubovice na západě sousedí s katastrálním územím Ostrov u Lanškrouna, a na východě s katastrálním územím Horní Třešňovec. V severozápadní části sousedí s katastrálním územím Horní Dobrouč a na severu s katastrálním územím Dolní Čermná.

Obrázek 18: Širší územní vztahy ke katastrálnímu území Jakubovice, zdroj: www.dppcr.cz

9.2 Primární krajinná struktura

9.2.1 Geologická stavba

Geologické podloží katastrálního území Jakubovice je tvořeno převážně sedimentárními horninami nezpevněnými úlomkovitými (jíl, hlína, kameny, písek, štěrk). V severní části naopak převládají sedimentární horniny zpevněné úlomkovité (slínovec, pískovec, jílovec, prachovec, brekcie, slepenec). Ve velmi omezené míře se v severozápadní části vyskytují sedimentární horniny chemické (vápenec).

Sedimentární horniny úlomkovité, nezpevněné:

- Jíl - Nezpevněná klastická (úlomkovitá) hornina, která je složena z více než 50 % částic jílové frakce (částice < 0,002 mm).
- Prachovec - Nezpevněná hornina složená převážně ze zrn prachové frakce (částice o velikosti 0,002–0,05 mm).
- Slínovec - Nezpevněný sediment tvořený směsí jílovité a prachovité frakce s podílem karbonátů. Obsah karbonátové složky se pohybuje v rozmezí 20–80 %.
- Hlína - Nezpevněná klastická hornina, která se skládá z částic < 2,00 mm.
- Písek - Nezpevněný klastický sediment o velikosti částic 0,05–2,00 mm.
- Štěrk - Nezpevněný klastický sediment, který je složen z částic o velikosti nad 2,00 mm a jejich zastoupení činí > 50 %. Nejčastěji jsou štěrky tvořeny tvrdými a odolnými nerosty a horninami.
- Kameny - Nezpevněná klastická hornina s částicemi > 30,00 mm.

Sedimentární horniny chemické:

- Vápenec - Sedimentární hornina, jejíž hlavní složkou je uhličitán vápenatý. Obsah uhličitánu vápenatého je větší než 50 %.

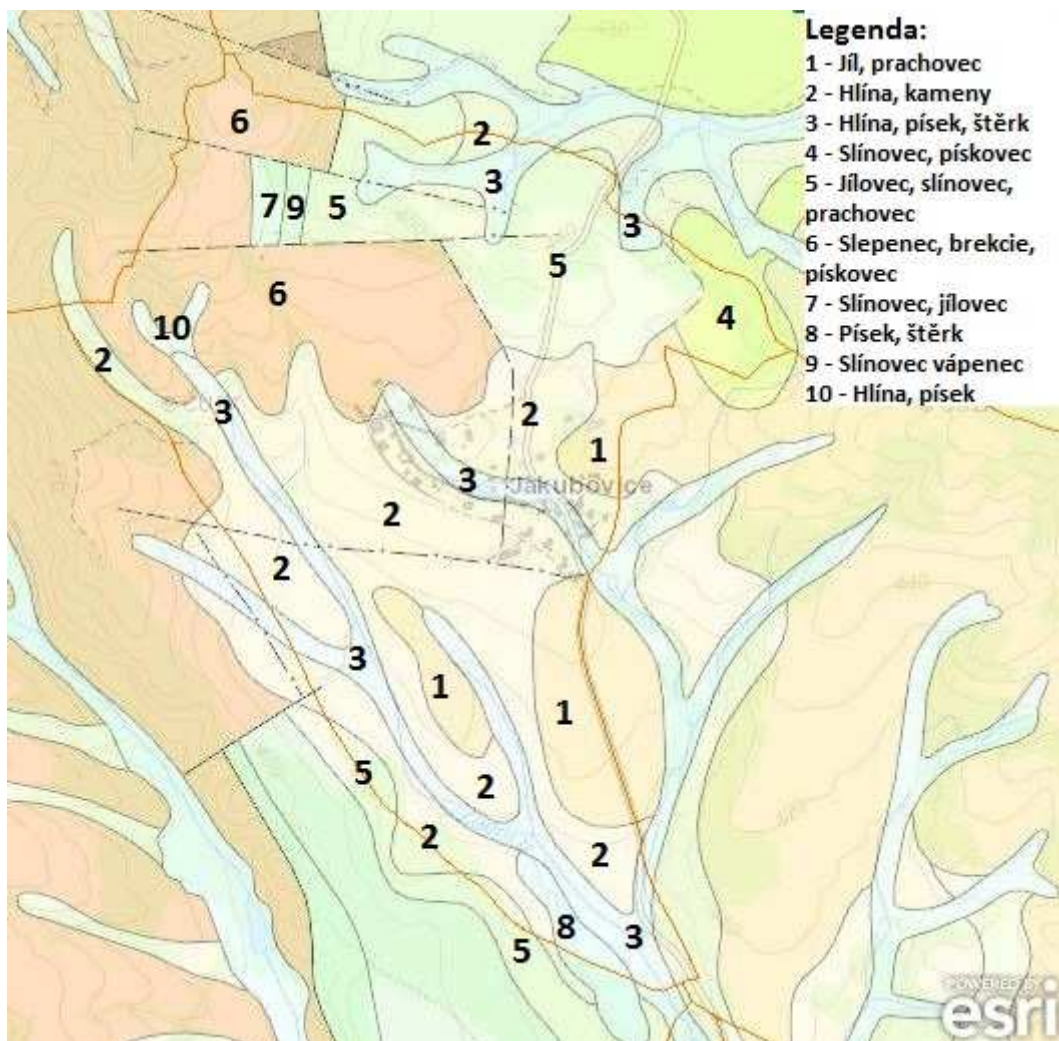
Sedimentární horniny úlomkovité, zpevněné:

- Jílovec - Klastická hornina tvořena zpevněnými jílovými částicemi (< 0,002 mm).
- Pískovec - Zpevněný klastický sediment, který je tvořen zrny pískové frakce (0,05–2,00 mm). Písková frakce musí tvořit nejméně 25 %.

- Slepenec - Klastická hornina, která vznikla diagenetickým zpevněním šterkových částic. Částice tvořící horninu jsou v různé míře zaoblené.
- Brekcie - Klastická hornina, která vznikla diagenézí částic šterku. Částice jsou ostrohranné, prodělaly minimální transport, jsou nedostatečně vytříděné podle velikosti a v různé míře zpevněné.

Tabulka 6: Geologická charakteristika katastrálního území Jakobovice, zdroj: www.geology.cz

Typ horniny	Hornina	Soustava	Oblast	Region	Označení v obrázku
Sediment zpevněný, sediment nezpevněný	Prachovec, Jíl	Český masiv	Terciér	Karpatská předlubeň	1
Sediment nezpevněný	Hlína, kameny	Český masiv	Kvartér	-	2
Sediment nezpevněný	Hlína, písek, šterk	Český masiv	Kvartér	-	3
Sediment zpevněný	Slínovec, pískovec	Český masiv	Křída	Česká křídová pánev	4
Sediment zpevněný	Jílovec, slínovec, prachovec	Český masiv	Křída	Česká křídová pánev	5
Sediment zpevněný	Slepenec, brekcie, pískovec	Český masiv	Srchní karbon a perm	Sudetské mladší paleozoikum	6
Sediment zpevněný	Slínovec, jílovec	Český masiv	Křída	Česká křídová pánev	7
Sediment nezpevněný	Písek, šterk	Český masiv	Kvartér	-	8
Sediment zpevněný	Slínovec, vápenec	Český masiv	Křída	Česká křídová pánev	9
Sediment nezpevněný	Hlína, písek	Český masiv	Kvartér	-	10

Obrázek 19: Grafické znázornění geologické stavby katastrálního území Jakubovice, zdroj: www.geology.cz

9.2.2 Geomorfologické členění

V rámci geomorfologického členění spadá katastrální území Jakubovice do Hercynského systému, provincie České vysočiny, subprovincie Krkonoško-jesenické soustavy, Orlické oblasti, celku Podorlické pahorkatiny a podcelku Žamberské pahorkatiny. Katastrální území Jakubovice se rozkládá na dvou geomorfologických okrscích. Okrsek Dobroučská pahorkatina zabírá majoritní podíl katastrálního území Jakubovice až na severovýchodní část, kam zasahuje Čermenská pahorkatina.

Geomorfologický okrsek Dobroučská pahorkatina leží v jihozápadní části Žamberské vrchoviny. Okrsek je složen z permských pískovců, arkóz, slepenců, brekcií, prachovců a slínovců. Nejvyšší bod je vrchol Žampach o nadmořské výšce 545,7 m n. m. Dobroučská pahorkatina je středně zalesněná převážně smrkovými porosty, místy borovicí, bukem a jedlí (Demek a Mackovčín, 2006).

Geomorfologický okrsek Čermenská pahorkatina leží v jihovýchodní části Žamberské pahorkatiny. Okrsek je složen ze slínovců, prachovců a jílovců středního turonu, svrchního turonu až coniacu a neogenních štěrcích, písků a jílech. Nejvyššího bod je vrchol Mariánská hora o nadmořské výšce 502,8 m n. m. Čermenská pahorkatina je středně zalesněna převážně smrkem, místy s přimíšenou jedlí (Demek a Mackovčín, 2006).

Tabulka 7: Geomorfologická charakteristika katastrálního území Jakubovice, zdroj: geoportal.gov.cz

Systém	Hercynský
Provincie	Česká vysočina
Subprovincie	Krkonoško-jesenická soustava
Oblast	Orlická oblast
Celek	Podorlická pahorkatina
Podcelek	Žamberská pahorkatina
Okrsek	Dobroučská pahorkatina, Čermenská pahorkatina

9.2.3 Charakteristika reliéfu

Obec Jakubovice leží v podhůří Orlických hor. Severní část zájmového území je tvořena náhorní plošinou, pozvolna klesající jihovýchodním směrem do široké údolní roviny. Celková konfigurace terénu je poměrně málo členitá, proto umožňuje velmi dobré využití mechanizace (www.wakpp.vumop.cz).

9.2.4 Výšková členitost

Střední nadmořská zájmového území se pohybuje okolo 450 m n. m. Za nejvyšší bod katastrálního území se dá považovat bezejmenný vrchol v severozápadním cípu katastrálního území, který má nadmořskou výšku 508,9 m n. m. Za nejnižší bod se dá považovat koryto Zadního potoka (cca 392 m n. m.). Zadní potok opouští katastrální území v jihovýchodní části.

9.2.5 Pedologická charakteristika

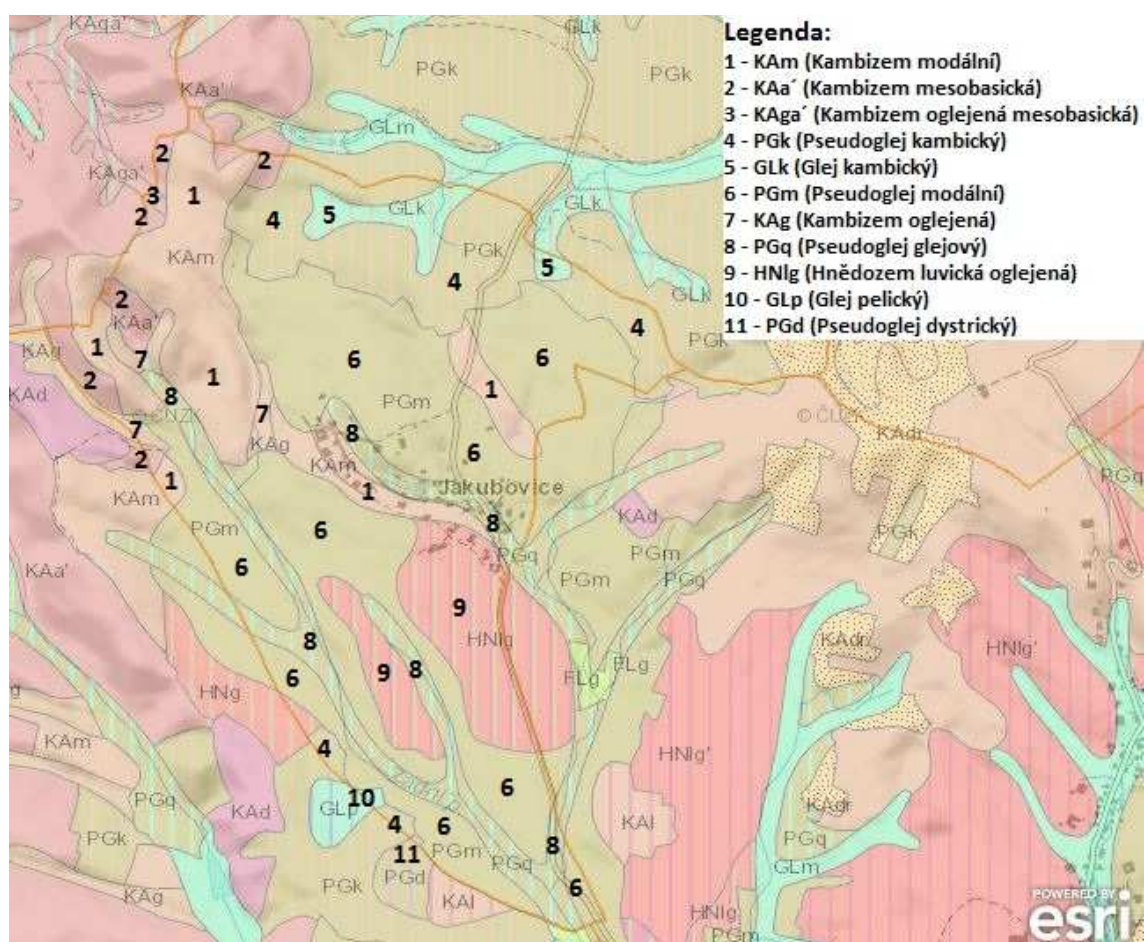
V zájmovém území je nejvíce zastoupen půdní typ pseudoglej. Nachází se prakticky všude až na severozápadní a jižní část. Půdní typ pseudoglej se vytváří v místech, kde je přítomna vrstva s nízkou hydraulickou vodivostí do 100 cm při pseudoglejovém procesu. Pseudogleje se pokládají za půdy s nižší úrodností. Jejich využití je lepší pod trvalými travními porosty nebo lesními porosty. V případě, že jsou využívány jako orná

půda je nezbytně nutné základní i hloubkové kypření, na většině ploch i pravidelné vápnění organickými hnojivy (Jandák, 2010).

V severozápadní části dominuje půdní typ kambizem. Půdní typ kambizem vzniká v důsledku hnědnutí a bisialitizace. Úrodnost těchto půd je velmi různorodá. Úrodnost a využití ovlivňují především klimatické faktory, svažitost, skeletovitost a hloubka profilu (Jandák, 2010).

V jižní části se ostrůvkovitě vyskytuje půdní typ hnědozem. Hnědozemě vznikají typickou illimerizací, při níž dochází k translokaci koloidů s malým množstvím organických látek. Půdní typ hnědozem patří k velmi úrodným půdám a jsou využívány především jako orné půdy (Jandák, 2010).

Na hranici katastrálního území v jižní a severní části se vyskytuje půdní typ glej. Půdní typ glej vzniká při glejovém procesu. Tento půdní typ má nepříznivé fyzikální vlastnosti, které znemožňují jejich využití v zemědělství. Největší význam glejů spočívá v jejich vysoké schopnosti zadržovat vodu v krajině (Jandák, 2010).

Obrázek 20: Vyobrazení půdních typů v katastrálním území Jakubovice, zdroj: www.geology.cz

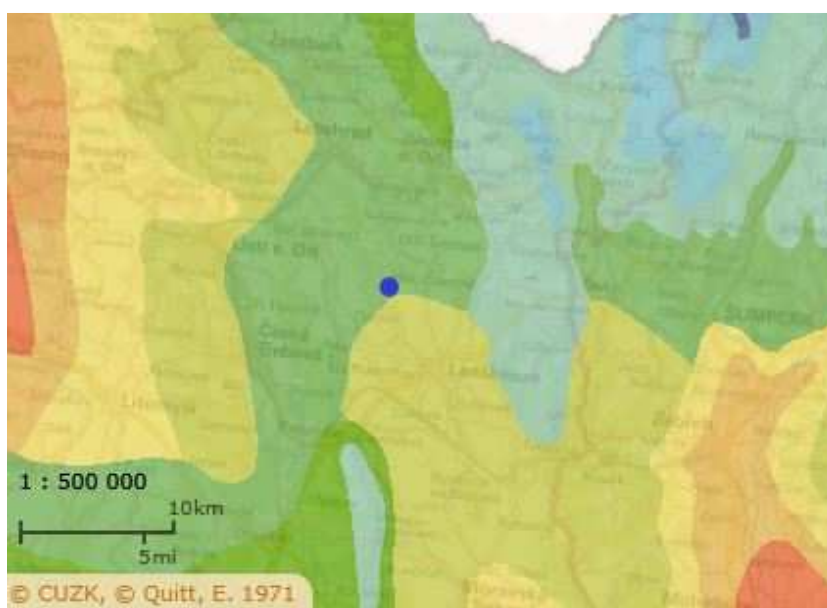
9.2.6 Klimatické poměry

Do zájmového území zasahují dvě mírně teplé klimatické MT2 a MT7. Klimatická oblast MT2 zasahuje do celého zájmového území až na jižní část, kde zasahuje klimatická oblast MT7.

Klimatická oblast MT2 je charakteristická krátkým, mírně chladným a vlhkým létem. Přejídné období je krátké s mírným jarem a mírným podzimem. Zima je normálně dlouhá s mírnými teplotami s normálně dlouhým trváním sněhové pokrývky (Quitt, 1971).

Klimatická oblast MT7 je charakteristická normálně dlouhým, mírným a mírně suchým létem. Přejídné období je krátké s mírným jarem a mírně teplým podzimem. Zima je normálně dlouhá, mírně teplá, suchá až mírně suchá s krátkým trváním sněhové pokrývky (Quitt, 1971).

Průměrná roční teplota zájmového území je v rozmezí 7 - 8 °C. Průměrný roční úhrn srážek se pohybuje okolo 700 - 800 mm.

Obrázek 21: Charakteristika klimatických oblastí v katastrálním území Jakubovice (dle Quitt, 1971), zdroj: mapy.nature.cz

Tabulka 8: Charakteristika klimatických oblastí v katastrálním území Jakubovice, zdroj: Quitt, 1971

Klimatická oblast	MT2	MT7
Roční počet letních dní	20 – 30	30 – 40
Počet dní s průměrnou teplotou 10 °C a více	140 – 160	140 – 160
Počet mrazových dní	110 – 130	110 – 130
Počet ledových dní	40 – 50	40 – 50
Průměrná teplota v lednu	(-3) – (-4)	(-2) – (-3)
Průměrná teplota v červenci	16 – 17	16 – 17
Počet dní se srážkami 1 mm a více	120 – 130	100 – 120
Počet dní se sněhovou pokrývkou	80 – 100	60 – 80
Srážkový úhrn ve vegetačním období (duben - září)	450 – 500	400 – 450
Srážkový úhrn v zimním období (říjen - březen)	250 – 300	250 – 300

9.2.7 Hydrologické poměry

Katastrální území Jakubovice spadá pod správu Povodí Moravy, s. p. a Povodí Labe, s. p. Převážná část zájmového území náleží do povodí Dunaje až na severní část, která neleží do povodí Labe.

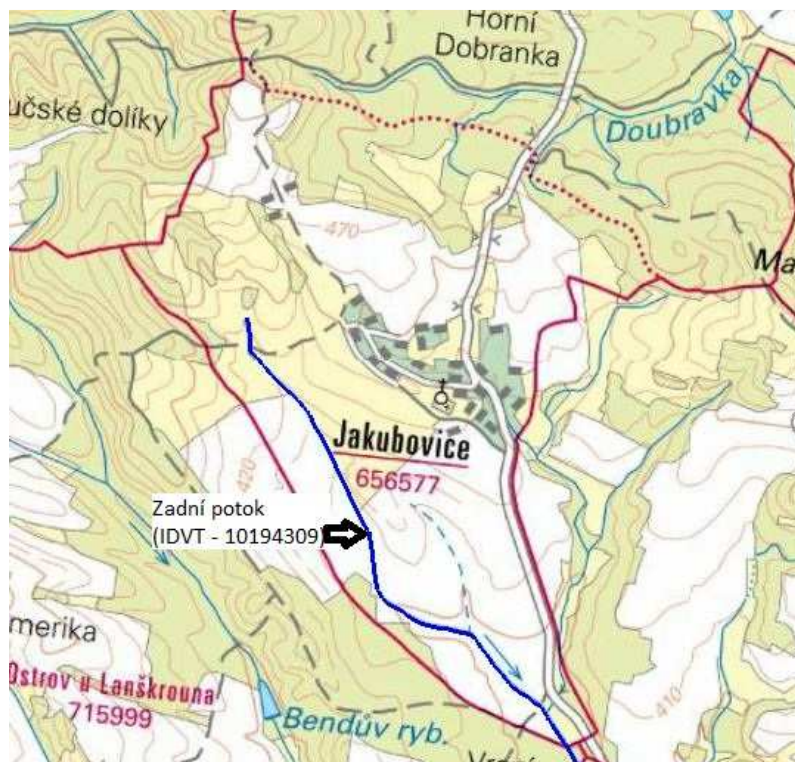
Zadní potok pramení v západní části zájmového území a teče směrem na jih. Protéká katastrálními územími Ostrov u Lanškrouna a Dolní Třešňovec. V katastrálním území Lanškroun ústí zleva do Ostrovského potoku nedaleko Pšeničkova rybníku.

V severozápadní části zájmového území se nachází vrt JK-4A, kolem kterého jsou vyhlášena ochranná pásma 1. a 2. stupně. Tímto vrtem jsou zásobeni obyvatelé Jakubovic pitnou vodou.

Tabulka 9: Vodní toky v katastrálním území Jakubovice delší než 2,0 km, zdroj: www.eagri.cz

Název vodního toku	IDVT	Správce vodního toku	Číslo hydrologického pořadí
Zadní potok	10194309	Povodí Moravy, s. p.	4-10-02-007

Obrázek 22: Vodní toky v katastrální území Jakobovice delší než 2,0 km, zdroj: www.heis.vuv.cz

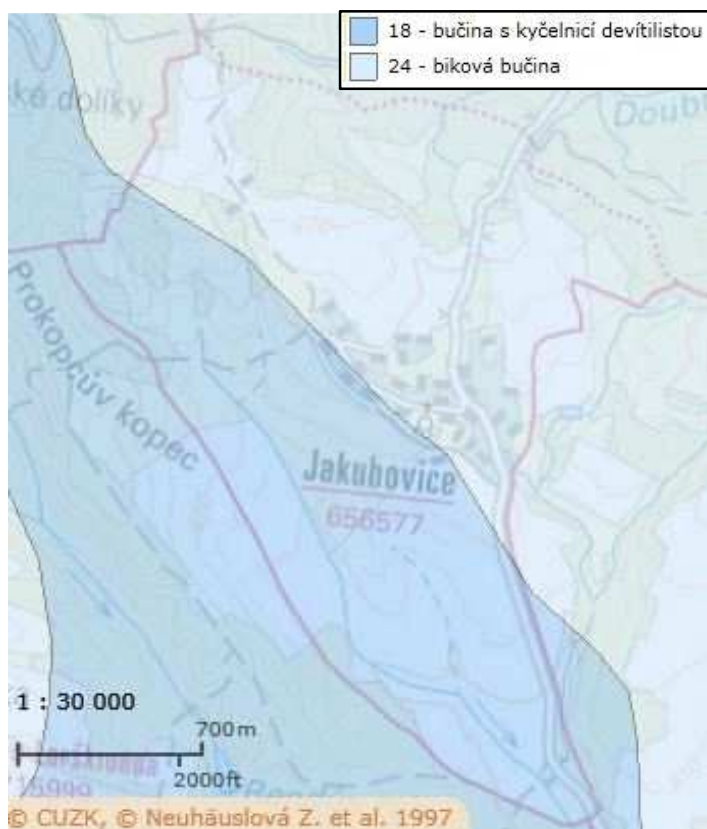
9.2.8 Potencionální přirozená vegetace

Do katastrálního území Jakobovice zasahují dvě charakteristické jednotky potenciální přirozené vegetace. Jedná se o bučinu s kyčelnicí devítilistou, která zasahuje do jižní, jihozápadní a západní části katastrálního území Jakobovice. Na severu a na východě se nachází biková bučina.

*„Bučina s kyčelnicí devítilistou (*Dentario enneaphylli-Fagetum*) je tvořena stromovým a bylinným patrem. Keřové a mechové patro bývá vyvinuto jen fragmentárně nebo chybí. Ve stromovém patru převládá buk (*Fagus sylvatica*), s vyšší stálostí bývají přimíšeny klen (*Acer pseudoplatanus*), jedle (*Abies alba*) a smrk (*Picea abies*). Bylinné patro bývá většinou souvisle zapojené, s pokryvností kolísající podle zápoje stromového patra. Převažují druhy řádu *Fagetalia* a zastoupena je též většina druhů svazu *Fagion*.“* (Neuhäuslová-Novotná, 1998, s. 122)

*„Biková bučina se vyznačuje jednoduchou vertikální strukturou - je tvořena většinou jen stromovým a bylinným patrem. Keřové patro vzniká pouze zmlazením buku. Mechové patro je potlačeno bohatým opadem bukového listí, které se obtížně rozkládá. Toto patro se vytváří jen na místech exponovaných větru, kde je opad odvíván. Stromové patro bývá často tvořeno pouze bukem (*Fagus sylvatica*). Jako příměs se vyskytuje*

v nižších polohách dub zimní, řidčeji letní (*Quercus petraea*, *Q. robur*), popř. lípa srdčitá (*Tilia cordata*). Dříve tvořila příměs stromového patra i jedle (*Albies alba*), která však v posledních desetiletích většinou vyhynula. V bylinném patru se v roli dominanty v závislosti na půdních podmínkách a nadmořské výšce střídají *Luzula luzuloides*, *Deschampsia flexuosa*, řidčeji *Calamagrostis arundinacea*, *Vaccinium myrtillus* nebo *Poa nemoralis*.“ (Neuhäuslová-Novotná, 1998, s. 138)

Obrázek 23: Potenciální přirozená vegetace v katastrálním území Jakubovice, zdroj:

www.mapy.nature.cz

9.2.9 Biogeografické jednotky území

Katastrální území Jakubovice náleží do Svitavského bioregionu 1.39, který leží na pomezí východních Čech, jižní a střední Moravy.

Svitavský bioregion je převážně tvořen opukovými hřbety a brázdami v permských sedimentech, s významnými průlomovými údolními. Dále se bioregion vyznačuje pronikáním druhů alpidských, většinou karpatského charakteru. Využití půdy je převážně jako orná půda, v lesích se pěstují kulturní smrčiny. Zastoupeny jsou však též bučiny a dubohabřiny (Culek, 2013).

V nižších polohách byl Svitavský bioregion osídlen pravděpodobně již v pravěku. Ve výše položených kotlinách a mírných svazích došlo k odlesnění teprve v raném středověku, avšak nejvyšší polohy byly osídleny až koncem středověku, a to v 15. století. Současné lesy zaujímají pouze ostrovy v převážně odlesněné krajině. Na odlesněných plochách převažují pole. Travní porosty přetrvaly socializaci zemědělství víceméně jen na neoratelných strmějších svazích, po roce 1990 došlo k obnově trvalých travních porostů na plošinách a v terénních depresích (Culek, 2013).

9.3 Sekundární krajinná struktura

9.3.1 Historie osídlení a využívání krajiny

První zmínka o obci Jakubovice pochází z roku 1304, kdy je zmíněna v darovací listině Václava II., ve které daroval Jakubovice i s 23 vesnicemi Lanškrounského panství Zbraslavskému klášteru i s ostatními okolními obcemi. V této listině je obec Jakubovice uváděna pod názvem Jacobsdorff. Dá se předpokládat, že obec byla pojmenována po lokátorovi a zakladateli obce, který se jmenoval Jakub. Kolem roku 1358 je ves zapsána též názvem Jacobisdorf a Jacobszdorf (Šilar a Jansa, 2005).

V roce 1713 byla v Jakubovicích postavena dřevěná kaple, která byla zasvěcena sv. Antonínu Paduánskému. Na témže místě, v roce 1850, byl na místě dřevěné kaple postaven nový zděný kostel. U kostela byl posléze založen i malý hřbitůvek. Po roce 1850 začal masivní úbytek obyvatel z důvodu migrace do USA. V roce 1866 utrpěla obec vysoké škody následkem prusko-rakouské války, kdy se vojenské oddíly ustupující rakouské armády střetly s pruskými oddíly nedaleko Jakubovic (Šilar a Jansa, 2005).

V pamětním listu z bání kostela je uveden seznam domů i s jejich obyvateli. Na tomto listu je uvedeno, že v roce 1857 v 81 domech žilo 370 obyvatel. Z toho cca 5 % obyvatel bylo české národnosti. V roce 1857 již bylo v obci postaveno 83 domů, z nichž bylo 5 domů vyhořelých a 2 zbourané. Dále je zde uvedeno, že v letech 1893 až 1894 byla stavěna silnice z Lanškrouna do Jakubovic (Dokumenty z bání kostela sv. Antonína Paduánského 1857).

V roce 1900 měla obec 358 obyvatel. Při sčítání obyvatel v roce 1930 zde žilo pouze 241 osob. Tento úbytek byl způsobem 1. světovou válkou a následnými poválečnými následky (Šilar a Janda, 2005).

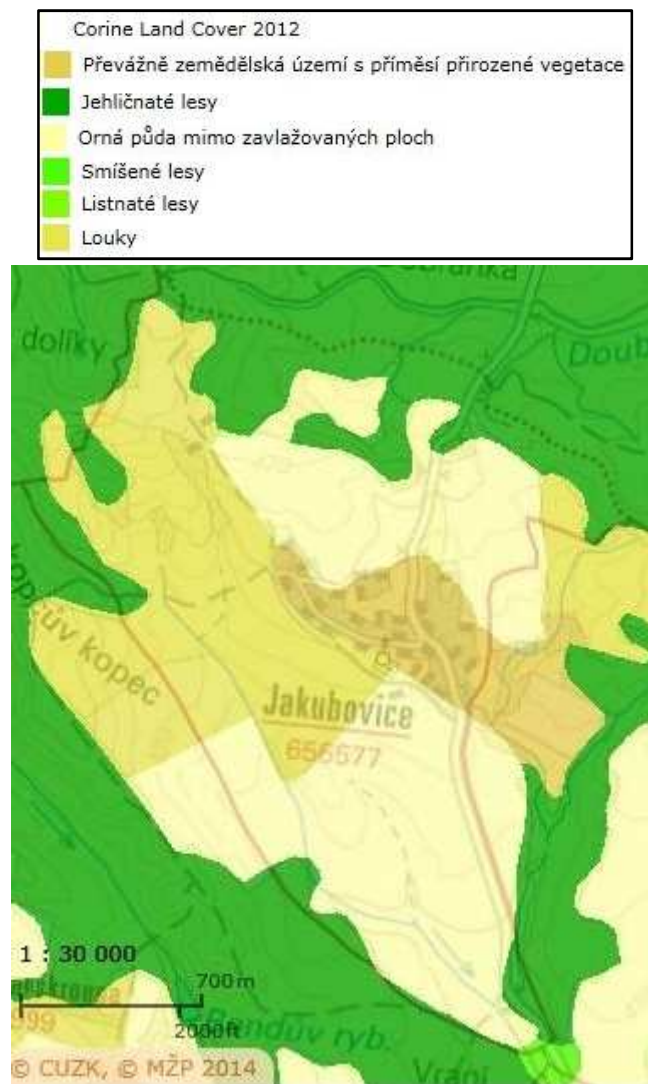
V dokumentu z roku 1925 je uvedeno 84 čísel domů, z toho bylo 14 domů neobydleno. Při sčítání obyvatel v roce 1925 je uváděn jejich počet na 302. Dopad první světové války na obyvatele Jakubovic charakterizuje tento úryvek z dokumentu z roku 1925: „*Světová válka přinesla nám německým obyvatelům pouze bídu a nouzi. Naši kulturu hodila o několik desetiletí zpět, dala německému národu punc méněcennosti, ačkoliv dříve, jak světové dějiny učí, přinášela světu kulturu. Přesto ale nikdo nezoufá nad velikosti a činorodostí národa velkých básníků a myslitelů, i když nejsme schopni zajistit si svobodu. Každý z nás věří pevně, že ji přinese budoucnost, když naši potomci splní svoji povinnost a dluh, když budou společně a věrně stát při německém národě, tak není možné aby zahynul. Naše výkony a těžké oběti během a po světové válce ocení až naši potomci. Dějiny světa jsou světovým soudem.*“ V této těžké době nesměl žádný zemědělec sám se svým obilím nakládat, ale musel přebytek odevzdávat. Rovněž i jateční dobytek museli zemědělci odevzdat (Dokumenty z bání kostela sv. Antonína Paduánského 1925).

Výše uvedený úryvek textu nastínil budoucí vývoj a vzestup německého vlivu v pohraničí (Sudetech) a po vítězství strany Konráda Henleina v českém pohraničí (Sudetech) se jakubovičtí obyvatelé otevřeně přihlásili k nacionálními fašismu. Po okupaci Československa hitlerovským Německem po roce 1938 se většina obyvatel přihlásila k německé národnosti. Jakubovice byly v rámci Sudet a správního celku "Sönhemster" - Hřebečsko začleněny do Třetí německé říše. Většina mužů byla povolána do wehrmachtu, další k domobraně. Po porážce Německa v roce 1945 byli obyvatelé německé národnosti odsunuti do Německa a vesnice byla dosídlena českým obyvatelstvem z vnitrozemí (Šilar a Jansa, 2005).

V roce 1974 měly Jakubovice 132 obyvatel, kteří žili ve 35 domech o 40 bytech. Převážná část obyvatelstva našla zaměstnání v průmyslu v Lanškrouně, část byla zaměstnána v místním zemědělském podniku, nejprve JZD, později Státních statcích.

9.3.2 Land cover

Dle Corine land cover 2012 tvoří převážnou část pokryvu území orná půda mimo zavlažovaných ploch a převážně zemědělská území s příměsí přirozené vegetace. V okrajových částech se nachází jehličnaté lesy, v jižní části i lesy listnaté. Tato jednoznačná převaha zemědělských pozemků určuje agrární charakter katastrálního území.

Obrázek 24: Corine land cover 2012, pokryv území v katastrálním území Jakobovice, zdroj: www.mapy.nature.cz

9.4 Terciální krajinná struktura

9.4.1 Ochranná pásma a režimy

V zájmovém území se nenachází žádná ochranná pásma a režimy vyjma ochranných pásem vodního zdroje 1. a 2. stupně, které jsou popsány výše v kapitole 9.2.7.

Zájmovým územím prochází územní systém ekologické stability - nadregionální biokoridor, který prochází skoro celým katastrálním územím až na jižní část.

9.4.2 Památná a významná místa

Na sever od intravilánu obce, vpravo od silnice III. třídy 31514 spojující Jakubovice s Dolní Čermnou se nachází památný strom. Jedná se o borovici lesní jejíž stáří se odhaduje cca na 300 let (www.turistika.cz).

9.4.3 Sakrální a profánní koncepty v krajině

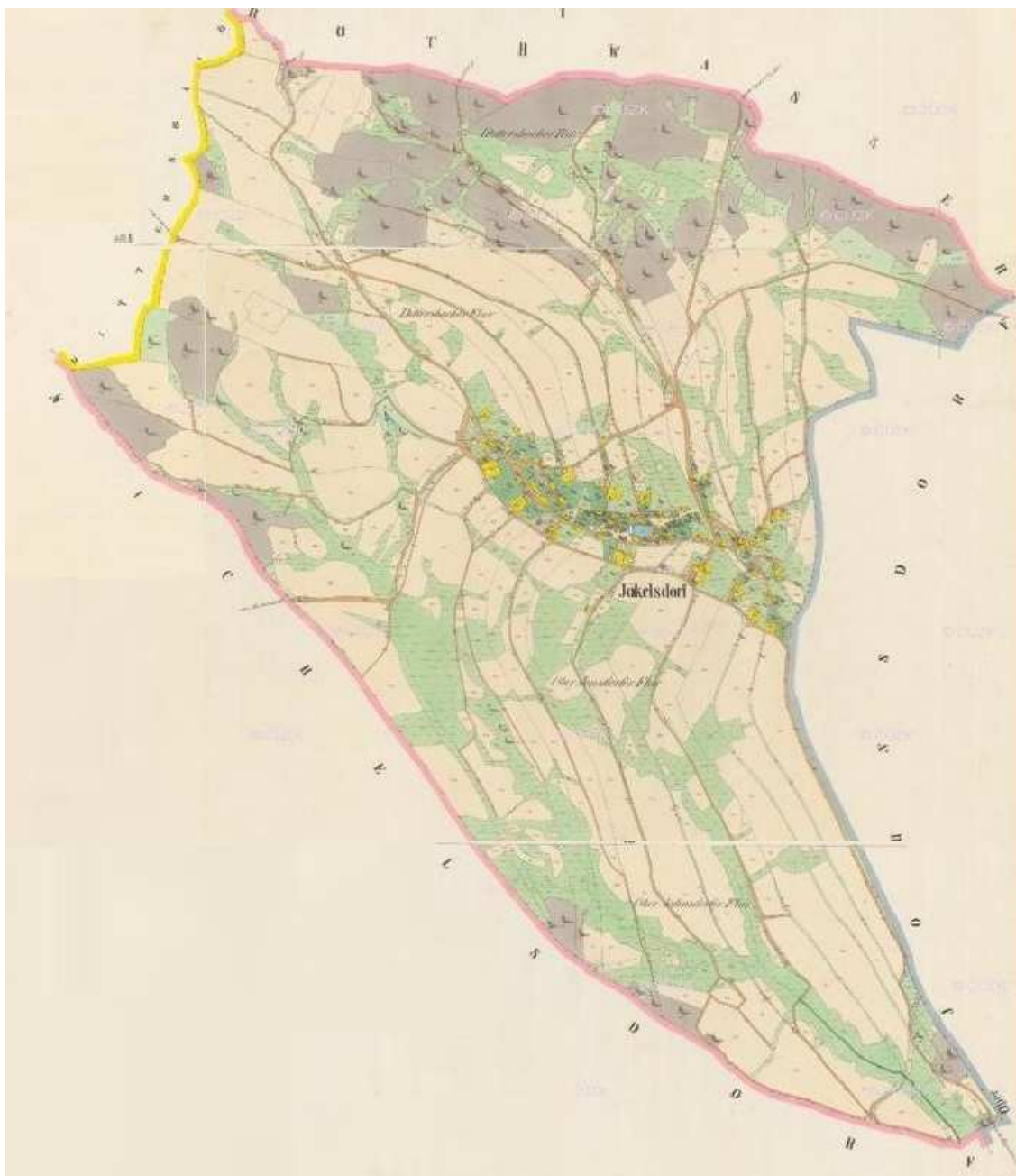
Zájmovým územím prochází silnice III. třídy 31514, která spojuje město Lanškroun s městysem Dolní Čermná. V Jakubovicích se nenachází žádné stavby občanské vybavenosti. Na severozápad od intravilánu Jakubovic se nachází vrt JK-4A, kolem kterého jsou vyhlášena ochranná pásma 1. a 2. stupně. Tímto vrtem jsou zásobeni obyvatelé Jakubovic pitnou vodou. Na jih od intravilánu Jakubovic se nachází zemědělský komplex, který zde stojí a využívá se od vybudování v 60. letech 20. století.

V zájmovém území se vyskytuje větší počet sakrálních objektů. Kříž u břízy, socha Panny Marie (1829) a socha Nejsvětější Trojice (1772). Dominantou obce je barokní kostel sv. Antonína Paduánského. Dříve na místě stávajícího kostela stála dřevěná kaple. Dřevěná kaple musela být z důvodu špatného stavu v roce 1849 zbourána a 1. července 1849 byl položen základní kámen. Hřbitov v Jakubovicích byl vybudován až o 12 let později, a to v roce 1862 (Dokumenty z bání kostela sv. Antonína Paduánského).

9.5 Historická struktura ploch

Pro analýzu historické struktury ploch je využita mapa stabilního katastru. Matrici vytvářela orná půda, která byla protkána loukami, které měli charakter koridorů a nacházely se především v údolnicích a podél vodních toků. Louky měly největší zastoupení v severní a jižní části katastrálního území, kde měli charakter plošek a navazovaly na zatravněné údolnice. Louky byly racionálně umístěny tam, kde vysoká míra přemokření nedovolovala zornění půdy. Lesní pozemky měli charakter plošek a nacházely se na jižním, západním a severním okraji katastrálního území. Nejbohatší zastoupení lesních pozemků bylo v severní části území, kde se nacházelo rozvodí Dunaje a Labe. Byla zde přítomna velmi bohatá cestní síť, která zpřístupňovala veškeré pozemky a propojovala obec s okolo ležícími obcemi.

Východní část intravilánu se nacházela v údolí, západní část ležela na mírné vyvýšenině. Zástavba měla rozptýlený charakter a většina budov byla nezděná, až na několik výjimek. Uprostřed intravilánu se nacházelo vodní nádrž.

Obrázek 25: Katastrální území Jakobovice (Stabilní katastr), zdroj: www.archivnimapy.cz/kz

9.6 Současná struktura ploch

Matrix území vytváří trvalé travní porosty. Orná půda se vyskytuje převážně v jižní části v místech, kde se nachází půdní typ hnědozem a má charakter plošek. Dále se orná půda vyskytuje na sever od intravilánu obce v rámci jednoho velkého půdního bloku. Lesní pozemky má charakter plošek a nachází se ostrůvkovitě podél jižního, západního

a severního okraje katastrálního území. Největší zastoupení lesní pozemků je v severní části zájmového území, kde se nachází rozvodí mezi Dunají a Labem.

Větší část zastavěného území leží v údolí až na západní část, která se nachází na vyvýšenině. V centru Jakubovic se nachází vodní nádrž. Na jih od intravilánu obce se nachází zemědělský komplex.

Při porovnání s mapou stabilního katastru došlo k enormnímu zvětšení ploch jednotlivých pozemků. Lesní pozemky zůstaly prakticky beze změny. Největšího nárůstu doznaly trvalé travní porosty. Zatravněna byla celá západní, severozápadní a východní část, kde se dříve využívala půda k pěstování polních plodin. Intravilán obce zůstal prakticky beze změn až na jižní část, kde došlo k vybudování JZD Jakubovice v 60. letech 20. století.

Obrázek 26: Ortofotomapa katastrálního území Jakubovice, zdroj: www.mapy.nature.cz

9.7 Zemědělství

Již na mapě stabilního katastru, uvedeného v kapitole 7.5, je patrný velmi výrazný agrární charakter zájmového území. Tento stav přetrvával až do dnes.

V 60. letech 20. století bylo na jih od intravilánu obce vybudováno JZD Jakubovice. Tento objekt současně využívá VETLABFARM, s. r. o.

Zájmové území se řadí do Bramborářské výrobní podoblasti B1. V této výrobní podoblasti se pěstují především brambory a krmné obiloviny. V nižších polohách řepka a ve vyšších polohách len.

Dle LPIS je k 10. 4. 2016 v katastrálním území Jakubovice registrováno 38 půdních bloků. Na těchto půdních blocích hospodaří 5 zemědělských podniků. Jedná se o: Farma Jirásek s. r. o., Zemědělsko-obchodní družstvo Žichlínek, VETLABFARM s. r. o., Petr Krejsa a David Bárnet. Veškerá zemědělská půda registrovaná v systému LPIS je obhospodařována konvenčním způsobem.

- **VETLABFARM, s. r. o.** se zabývá chovem hospodářských zvířat, nakládání s odpady, výrobou hnojiv a poskytováním služeb pro zemědělství. VETLABFARM s. r. o. obhospodařuje 18 půdních bloků, což je cca 47 % půdních bloků, které se v zájmovém území nachází nebo do zájmového území zasahují.
- **FARMA JIRÁSEK, s. r. o.** se zaměřuje na chov hovězího dobytka, především na maso a mléko. Dále zpracovávají produkty živočišné výroby. FARMA JIRÁSEK, s. r. o. obhospodařuje 2 půdní bloky, což je cca 5 % půdních bloků, které se v zájmovém území nachází nebo do zájmového území zasahují.
- **Petr Krejsa, s. r. o.** se zabývá chovem, výcvikem a kovááním koní či nápravou problematických koní. Dále se zabývá odchovem hříbat a výcviku jezdců. Petr Krejsa, s. r. o. obhospodařuje 4 půdní bloky, což je cca 11 % půdních bloků, které se v zájmovém území nachází nebo do zájmového území zasahují.
- **David Bárnet, s. r. o. (Bárny agro s. r. o.)** je dovozcem a prodejcem především komunální techniky a zemědělských strojů. David Bárnet, s. r. o. obhospodařuje 5 půdních bloků, což je cca 13 % půdních bloků, které se v zájmovém území nachází nebo do zájmového území zasahují.
- **Zemědělsko-obchodní družstvo Žichlínek** se zabývá zemědělskou výrobou, opravou osobních, nákladních automobilů, zemědělské techniky a provozuje pneuservis. Zemědělsko-obchodní družstvo Žichlínek obhospodařuje 8 půdních bloků, což je cca 21% půdních bloků, které se v zájmovém území nachází nebo do zájmového území zasahují.

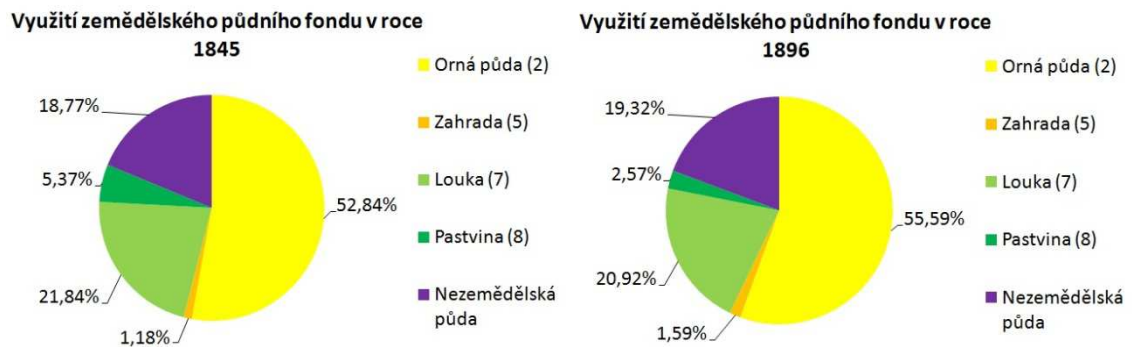
9.8 Historické a aktuální využití zemědělského půdního fondu s ohledem na významné historické faktory v katastrálním území Jakubovice

V rámci sběru dat byly získány výsledky o veškerých druzích využití pozemků od roku 1845, ale nebyly v této kapitole zohledněny z důvodu rozsahu bakalářské práce, proto jsou znázorněny pouze graficky a bez komentáře v přílohách. Dále je nutno zdůraznit fakt, že od roku 2001 katastr nemovitostí neviduje samostatně druhy využití pozemků luk a pastvin, ale eviduje je souhrnně pod trvalými travními porosty.

Příloha 18 a 19 pojednává o jednotlivých výměrách druhů využití pozemků pro jednotlivé roky. Spojnicové grafy, znázorňující vývoj jednotlivých druhů využití pozemků pro katastrální území Jakubovice, jsou uvedeny v přílohách pod označením Příloha 20 až Příloha 29. Vývoj zemědělské půdy je znázorněn v příloze s označením Příloha 30. Příloha 31 znázorňuje vývoj nezemědělské půdy. Příloha 32, 33 a 34 znázorňuje procentuální využití půdního fondu v jednotlivých letech od roku 1845 až do roku 2015.

V roce 1845 zaujímala největší plochu půdního fondu orná půda (52,84 %), následovaly louky (21,84 %), pastviny (5,37 %) a zahrady (1,18 %). Zemědělská půda zaujímala 81,23 % výměry katastrálního území Jakubovice.

Na struktuře zemědělského půdního fondu se v roce 1896 podílelo více faktorů. Prvním z těchto faktorů byla zemědělská a průmyslová revoluce, která probíhala ve druhé polovině 19. století. Druhým faktorem bylo zrušení poddanství a robot v roce 1848. V katastrálním území Jakubovice došlo vlivem průmyslové a zemědělské revoluce k vysokému nárůstu orné půdy +2,75 % (55,59 %). Nárůst orné půdy byl způsoben především rozoráním pastvin -2,8 % (2,57 %) a luk -0,92 % (20,92 %). Rozorání pastvin a přechod na intenzivní systémy obhospodařování půdy je znakem již uskutečněné zemědělské a průmyslové revoluce. Došlo také ke zvýšení výměry zahrad +0,41 % (1,59 %). Je ale překvapivé, že došlo k celkovému snížení výměry zemědělské půdy o -0,55 % (80,68 %).

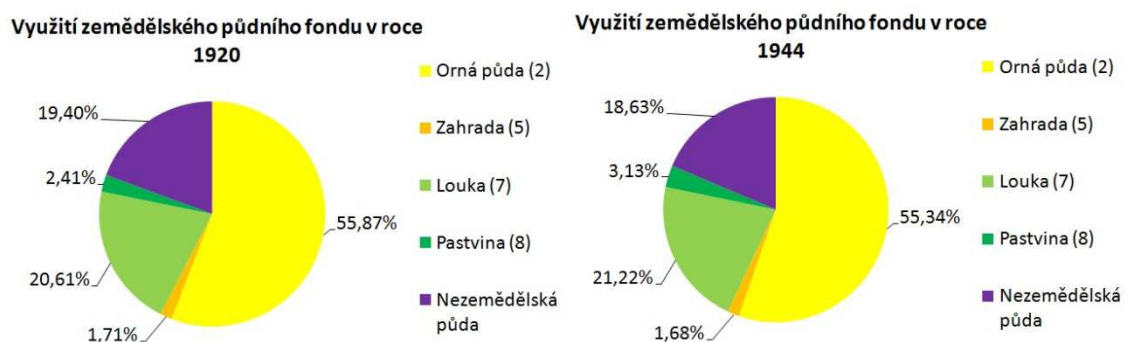

Obrázek 27: Výšečové grafy znázorňující strukturu zemědělského půdního fondu v 19. století (katastrální území Jakobovice)

Po ukončení první světové války došlo ke zrušení šlechtických titulů a byla provedena první pozemková reforma. V rámci první pozemkové reformy byly zabráný pozemky nad 150 ha zemědělské půdy a 250 ha veškeré půdy.

Využití zemědělského půdního fondu po skončení první světové války doznalo jen velmi malých změn (Obrázek 28, vlevo). Došlo k malému vzrůstu výměry orné půdy +0,28 % (55,87 %) a zahrad +0,12 % (1,71 %). V reakci na tento nárůst orné půdy a zahrad došlo k úbytku pastvin -0,16 % (2,41 %) a luk -0,31 (20,61 %). Výměra zemědělské půdy se snížila o -0,08 % (80,60 %).

Po konci druhé světové války (Obrázek 28, vpravo) došlo k úbytku orné půdy -0,53 % (55,34 %) a zahrad -0,03 % (1,68 %). Na úkor výše uvedených druhů využití pozemků došlo k navýšení výměry luk +0,61 % (20,61 %) a pastvin +0,72 % (3,13 %). Výměra zemědělské půdy se zvýšila o +0,77 % (81,37 %)

Obrázek 28: Výšečové grafy znázorňující strukturu zemědělského půdního fondu od začátku první světové války do konce druhé světové války (katastrální území Jakobovice)

Po konci druhé světové války proběhla nová pozemková reforma, v rámci které došlo ke konfiskaci půdy nad 50 ha a půdy, na níž vlastník nepracoval. Dále proběhla dru-

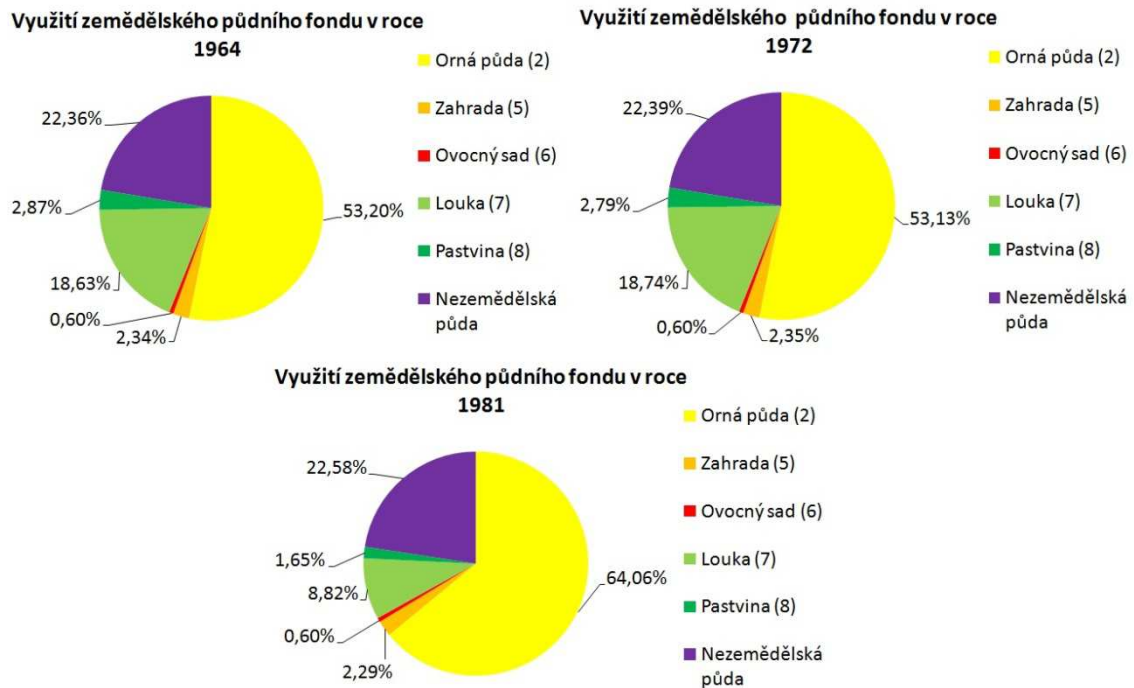
há pozemková reforma, která následovala po odsunu Němců a nepřátel českého a slovenského národa z pohraničí (Sudet). Katastrální území Jakubovice patřilo do Sudet a v rámci odsunu Němců došlo prakticky k vyliďnění celé obce. V rámci přidělového řízení byla uvolněná zkonfiskovaná půda přidělena osadníkům z vnitrozemí Čech.

V 60. letech 20. století bylo v Jakubovicích založeno Jednotné zemědělské družstvo Jakubovice. V zemědělském družstvu byly v 70. letech 20. století provedeny HTÚP. V rámci HTÚP bylo realizováno především odvodňování půdy. Částečné odvodňovací úpravy byly prováděny v letech 1950-1960 a 1968 (www.wakpp.wumop.cz).

Výšečový graf z roku 1964 (Obrázek 29, vlevo nahoře) znázorňuje využití zemědělské půdního fondu po skončení druhé světové války a v rámci první etapy socializace vesnice. V první etapě socializace vesnice došlo k provedení HTÚP v katastrálním území Jakubovice. Oproti roku 1944 došlo k úbytku orné půdy o -2,14 % (53,20 %), luk -2,86 % (18,36 %) a pastvin -0,26 % (2,87 %). Výměra zahrad se zvětšila o +0,66 % (2,34 %). Nově byly zaevidovány ovocné sady (0,60 %). Celková výměra zemědělské půdy byla snížena o -3,73 % (77,64 %).

Konec druhé etapy socializace vesnice, který nastal v roce 1972, přinesl do katastrálního území Jakubovice mírný úbytek pastvin -0,08 % (2,79 %) a orné půdy -0,07 % (53,13 %). Na druhé straně došlo k mírnému navýšení výměry zahrad +0,01 % (2,35 %) a luk +0,11 % (18,74 %). U ovocných sadů nedošlo ke změně výměry (0,60 %). Výměra zemědělské půdy se snížila pouze o -0,03 % (77,61 %).

Poslední záznam před rokem revolučním rokem 1989 se mi podařilo získat z roku 1981. Došlo k extrémnímu navýšení orné půdy o +10,93 % (64,06 %) na úkor ostatních druhů využití pozemků. Došlo ke snížení výměry zahrad -0,06 % (2,29 %), luk -9,92 % (8,82 %) a pastvin -1,41 % (1,65 %). U ovocných sadů nedošlo ke změně rozlohy (0,60 %). V roce 1981 došlo k mírnému snížení zemědělské půdy -0,19 % (77,42 %).

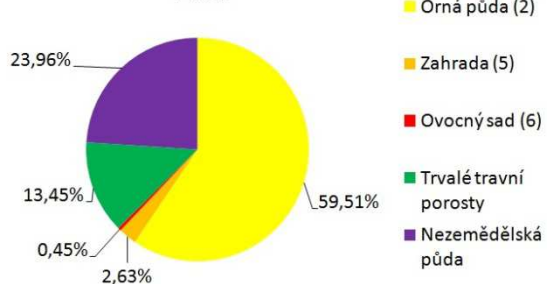

Obrázek 29: Výšečové grafy znázorňující strukturu zemědělského půdního fondu od konce druhé světové války do roku 1989 (katastrální území Jakubovice)

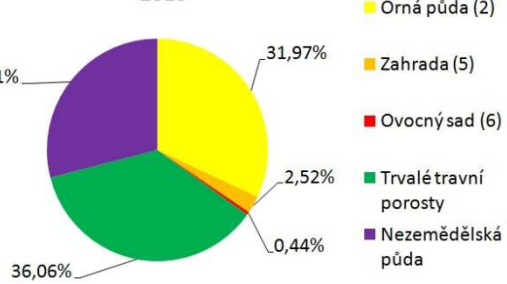
Do roku 2001 nedošlo k výrazné změně využití zemědělského půdního fondu. Došlo pouze k vyššímu úbytku orné půdy o -4,55 % (59,51 %) a úbytku ovocných sadů -0,15 % (0,45 %). Nárůstu doznaly také trvalé travní porosty +2,98 % (13,45%). Trvalé travní porosty v roce 1981 tvořily 10,47 % půdního fondu. Dále došlo ke zvýšení výměry zahrad o +0,34 % (2,63 %). Celková výměra zemědělské půdy se v katastrálním území Jakubovice snížila o -1,38 % (76,04 %).

V roce 2010 až 2011 byla v katastrálním území Jakubovice realizována komplexní pozemková úprava. Komplexní pozemková úprava měla za cíl scelení a organizaci půdního fondu především v jihozápadní, severozápadní a západní části katastrálního území. Komplexní pozemková úprava měla velmi vysoký dopad na strukturu zemědělského půdního fondu. Došlo k masivnímu úbytku orné půdy o -27,54 % (31,97 %). Větší část orné půdy přešla pod trvalé travní porosty +22,61 % (36,06 %) a menší část pod nezemědělskou půdu +5,05 % (29,01 %). Dále došlo k úbytku zahrad -0,11 % (2,52 %) a ovocných sadů -0,01 % (0,44 %). Celková výměra zemědělské půdy se snížila o -5,5 % (70,99 %).

Využití zemědělského půdního fondu v roce
2001

Využití zemědělského půdního fondu v roce
2015

Obrázek 30: Výšečové grafy znázorňující strukturu zemědělského půdního fondu po roce 1989 (katastrální území Jakobovice)

10 NÁVRH OPATŘENÍ K OCHRANĚ ZEMĚDĚLSKÉHO PŮDNÍHO FONDU, KE ZLEPŠENÍ RACIONÁLNÍHO HOSPODAŘENÍ NA PŮDĚ A KE ZVÝŠENÍ EKOLOGICKÉ STABILITY V KRAJINĚ

10.1 Katastrální území Anenská Studánka

V katastrálním území Anenská Studánka byla provedena před rokem 2001 komplexní pozemková úprava, v rámci které došlo k výraznému zatravnění severní a střední části zájmového území. Dále došlo k racionálnímu uspořádání pozemků a jejich scelení. Zatravnění bylo provedeno především na úkor orné půdy. Katastrální území Anenská Studánka leží ve vrcholových partiích Hřebečovského hřbetu, návrh zatravnění orné půdy je proto velmi vhodné zejména v rámci eliminace vodní eroze, která probíhá ve zrychlené formě především na exponovaných půdách ve sklonitém území. Ze získaných dat je patrné, že je snaha o zatravnění co největšího množství orné půdy. Od roku 1945 poklesla výměra orné půdy o více než 1 000 000 m² (viz Příloha 3), na druhé straně došlo od roku 1981 k nárůstu trvalých travních porostů o cca 850 000 m² (viz Příloha 8). Dále je patrný trend růstu lesních pozemků a zastavěné plochy. Převážně nárůstem lesních pozemků dochází k povolnému úbytku zemědělské půdy (Příloha 13). Vhodné hospodaření na lesních pozemcích zvyšuje nejen estetickou hodnotu krajiny, ale především retenci vody v krajině a ochranu před vodní erozí. V územním plánu obce Anenská Studánka je navrženo několik zastavitelných ploch, k masivní zástavbě zemědělského půdního fondu nedochází, proto není potřeba navrhopat dodatečná opatření k ochraně zemědělského půdního fondu.

Prakticky do celého zájmového území zasahuje nadregionální biokoridor. Na jihovýchod a na severozápad od katastrálního území Anenská Studánka se vyskytují regionální biocentra Horky a Mirand. V územním plánu obce Anenská Studánka jsou vyznačeny biokoridory, které propojují regionální biocentrum Horky a Mirand. Dále jsou podél většiny polních cest navrženy interakční prvky.

10.2 Katastrální území Jakubovice

V katastrálním území Jakubovice byla provedena komplexní pozemková úprava v letech 2010 až 2011. Komplexní pozemková úprava měla za cíl scelení a organizaci

půdního fondu především v jihozápadní, severozápadní a západní části katastrálního území Jakobovice. Po realizaci komplexní pozemkové úpravy došlo k zatravnění orných půd ve střední a jižní části zájmového území. Dle Obrázku 20 je patrné, že došlo především k zatravnění orných půd na půdním typu stagnoglej. Půdní typ stagnoglej se vyznačuje horší obdělávatelností a úrodností z důvodu nízké hydraulické vodivosti, díky které snadno dochází k povrchovému přemokření. Pouze půdy na půdním typu hnědozem zůstaly zorněny. Od roku 2011 došlo k masivnímu úbytku orné půdy o cca 900 000 m² (Příloha 20). Většina orné půdy byla převedena na trvalé travní porosty 800 000 m² (Příloha 25). Dále dochází ke schodovitému nárůstu lesních pozemků od roku 1948 (Příloha 26). Od roku 2011 došlo k zdvojnásobení výměry ostatních ploch (Příloha 29). K masivní zástavbě zemědělského půdního fondu nedochází, dochází spíše k úbytku, proto není potřeba navrhovat dodatečná opatření k ochraně zemědělského půdního fondu.

Zájmovým územím prochází nadregionální biokoridor, který zasahuje do celého zájmového území až na jižní cíp. Dále do severní části katastrálního území zasahuje regionální biocentrum Horní Dobranka. Těmito skladebnými částmi územního systému ekologické stability je zajištěna dostatečná ekologická stabilita. Dle územního plánu obce Dolní Čermná nejsou v katastrálním území Jakobovice navrhovány žádné skladebné části územního systému ekologické stability.

11 ZÁVĚR

Teoretická část bakalářské práce stručně pojednává o pojmu půda, půdní fond a vymezuje významné historické události, nástroje a akce, které v minulosti měly nebo v současnosti mají na strukturu půdního fondu významný vliv. Faktory působící na strukturu půdního fondu byly rozděleny do čtyř kategorií podle významných historických událostí: 19. století, období mezi světovými válkami, období od konce druhé světové války do revolučního roku 1989 a následně od roku 1989 do současnosti. Interpretace vývoje jednotlivých druhů využití pozemků v praktické části pro obě katastrální území byla koncipována dle výše zmíněných čtyř vytyčených kategorií. Dále došlo ke stručné charakteristice všech významných předchozích evidencí majetkoprávních vztahů. Předchozí evidence majetkoprávních vztahů byly v rámci praktické části využity pro získání dat o struktuře půdního fondu. Jmenovitě se jednalo o písemný operát stabilního katastru (parcelní protokol), písemnou část jednotné evidence půdy (soupis parcel), písemnou část evidence nemovitostí (soupis parcel) a dále soubor popisných informací současného katastru nemovitostí.

V praktické části byla zpracována komplexní analýza obou katastrálních území. Cílem komplexní analýzy bylo přiblížení a charakteristika katastrálních území především s ohledem na faktory, které mají přímý nebo nepřímý vliv na využití zemědělského půdního fondu. Data o historické a současné struktuře půdního fondu byla získána z archivu katastrálního pracoviště Ústí nad Orlicí. Z důvodu neexistence souhrnných výkazů jednotlivých druhů (kultur) využití pozemků bylo nutné veškerá data zpracovat po jednotlivých parcelách, provést jejich digitalizaci a následně vyhodnotit pomocí tabulkového procesoru. V neposlední řadě jsou v praktické části rozebrány opatření k ochraně zemědělského půdního fondu, ke zlepšení racionálního hospodaření na půdě a ke zvýšení ekologické stability v krajině. V korelaci s předchozí provedenou komplexní analýzou a studiem územních plánů dotčených katastrálních území, bylo zjištěno, že není potřeba realizovat jakákoliv opatření.

Největší změny ve struktuře půdního fondu v obou katastrálních území proběhly až po revolučním roce 1989, kdy v rámci komplexních pozemkových úprav došlo k velmi významnému zásahu do struktury půdního fondu. Tento zásah byl charakteristický především zatravněním orné půdy na místech, které jsou vlivem nepříznivých podmínek špatně obdělávatelné. V katastrálním území Anenská Studánka byly zatravněny především plochy, které se vyznačovaly vyšší náchylností k vodní erozi a plochy,

kteře vlivem vyšší sklonitosti komplikovaly agrotechnické operace. V katastrálním území Jakubovice došlo k zatravnění orných půd v místech výskytu půdního typu stagnoglej. I přes velmi výrazné změny ve struktuře půdního fondu obou katastrálních území je zachován jejich agrární charakter. Dochází k pozvolnému přechodu z intenzivního využití v extenzivní, kdy jsou v potaz brány limitující faktory, vlastnosti a produkční vlastnosti půd.

V katastrálním území Anenská Studánka dochází k pozvolnému úbytku zemědělské půdy od roku 1948, kdy zpočátku došlo k velmi enormnímu úbytku. K úbytku orné půdy dochází především na úkor trvalých travních porostů a lesů.

Katastrální území Jakubovice je charakteristické schodovým úbytkem zemědělské půdy od roku 1948. K masivnímu úbytku orné půdy dochází na úkor trvalých travních porostů a ostatních ploch.

Závěrem je nutno zmínit fakt, že struktura půdního fondu je velmi dynamická a predikce budoucího vývoje velmi obtížná z důvodu velmi vysokého počtu faktorů, které strukturu půdního fondu ovlivňují. Bakalářská práce je na svém konci doplněna velmi bohatým doprovodem příloh, ve kterých jsou uvedeny: spojnicové grafy vývoje jednotlivých druhů využití pozemků, výsečové grafy znázorňující strukturu půdního fondu ve vybraných letech a tabulky výměr jednotlivých druhů využití pozemků.

12 PŘEHLED POUŽITÉ LITERATURY

12.1 Literární zdroje

BUMBA, Jan. *České katastry od 11. do 21. století*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007, 190 s. ISBN 978-80-247-2318-1.

BURACHOVIČ, Stanislav a Stanislav WIESER. *Encyklopedie lázní a léčivých pramenů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. 1. vyd. Praha: Libri, 2001. ISBN 80-7277-048-9.

CULEK, Martin. *Biogeografické regiony České republiky*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2013. ISBN 978-80-210-6693-9.

ČESKO. Zákon č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů*. 21. 3. 2002. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů*. 12. 5. 1992. ISSN 1211-1244.

DEMEK, Jaromír a Peter MACKOVČIN. *Zeměpisný lexikon ČR*. Vyd. 2. Brno: AOPK ČR, 2006. ISBN 80-86064-99-9.

Dokumenty z bány kostela sv. Antonína Paduánského z let 1857, 1897 a 1925.

DUFKOVÁ, Jana. *Krajinné inženýrství*. 1. vyd. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, 2007. ISBN 978-80-7375-112-8.

GAUGLITZ, Franz. *999 Schönhengster Sagen und Mären*. 1. vyd. Bietigheim, 1991

JANDÁK, Jiří, Eduard POKORNÝ a Alois PRAX. *Půdoznalství*. 3. přeprac. vyd. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2010. ISBN 978-80-7375-445-7.

JELEČEK, Leoš. *Zemědělství a půdní fond v Čechách ve 2. polovině 19. století*. 1. vyd. Praha: Academia, 1985

NEUHÄUSLOVÁ-NOVOTNÁ, Zdeňka. *Mapa potencionální přirozené vegetace České republiky: = Map of potential natural vegetation of the Czech Republic : textová část*. Vyd. 1. Praha: Academia, 1998. ISBN 80-200-0687-7.

NOVÁK, Vlastimil. *Lázně Anenská Studánka*. 1. vyd. Lanškroun: Domov u studánky, 2011. ISBN 978-80-254-9994-8.

NOVÁK, Vlastimil. *Anenská Studánka - kostel sv. Vavřince*. Vyd. 1. Česká Třebová: Římskokatolická farnost - děkanství Česká Třebová, 2007. ISBN 978-80-239-9472-8.

QUITT, Evžen. *Klimatické oblasti Československa*. Praha: Academia, 1971.

ŠARAPATKA, Bořivoj. *Pedologie a ochrana půdy*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-3736-1.

ŠILAR, Jan a Vladimír JANSÁ. *700 let obce Čermná*. [Čermná: Obec Čermná, 2005]. ISBN 80-239-3135-0. Dostupné také z: <http://kramerius.mzk.cz/search/handle/uuid:87155b70-1b22-11e5-b642-005056827e51>

TOMAN, František. *Pozemkové úpravy*. 1. vyd. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 1995.

12.2 Internetové zdroje

Definice, význam a funkce půdy.[online]. [cit. 24. 4. 2016]. Dostupné z WWW: <[http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/definice_pudy/\\$FILE/OOHPP-Definice_pudy-20080820.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/definice_pudy/$FILE/OOHPP-Definice_pudy-20080820.pdf)>

Český statistický úřad. [online]. [cit. 5. 3. 2016]. Dostupné z WWW: <www.czso.cz>

Český úřad zeměměřický a katastrální. [online]. [cit. 5. 3. 2016]. Dostupné z WWW: <www.cuzk.cz>

Katastr nemovitostí po kapkách. [online]. [cit. 30. 3. 2016]. Dostupné z WWW: <www.zememeric.cz/1-2-98/knkapky.html>

Komplexní průzkum zemědělských půd ČSSR: JZD Jakubovice a Státní statek Česká Třebová - Anenská Studánka. [online]. [cit. 18. 3. 2016]. Dostupné z WWW: <www.wakpp.vumop.cz>

Obec Anenská Studánka. [online]. [cit. 6. 3. 2016]. Dostupné z WWW: <www.anenskastudanka.cz>

Obec Jakubovice. [online]. [cit. 5. 3. 2016]. Dostupné z WWW: <www.dolnicermna.cz>

Památná borovice lesní - obec Jakubovice. [online]. [cit. 10. 3. 2016]. Dostupné z WWW: <www.turistika.cz>

Půda, zdroj života. [online]. [cit. 24. 4. 2016]. Dostupné z WWW: <<http://www.eckralupy.cz/clanky.php?page=puda2>>

13 SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obrázek 1: Katastrální území Anenská Studánka, zdroj: www.dppcr.cz .....</i>	33
<i>Obrázek 2: Lokalizace katastrálního území Anenská Studánka v rámci České republiky, zdroj: www.mapy.cz .....</i>	33
<i>Obrázek 3: Širší územní vztahy katastrálního území Anenská Studánka, zdroj: www.dppcr.cz .....</i>	34
<i>Obrázek 4: Grafické znázornění geologické stavby katastrálního území Anenská Studánka, zdroj: www.geology.cz .....</i>	37
<i>Obrázek 5: Vyobrazení půdních typů v katastrálním území Anenská Studánka, zdroj: www.geology.cz .....</i>	40
<i>Obrázek 6: Charakteristika klimatických oblastí v katastrálním území Anenská Studánka (dle Quitt, 1971), zdroj: mapy.nature.cz .....</i>	41
<i>Obrázek 7: Vodní toky v katastrální území Anenská Studánka delší než 2,0 km, zdroj: www.heis.vuv.cz .....</i>	42
<i>Obrázek 8: Potencionální přirozená vegetace v katastrálním území Anenská Studánka, zdroj: mapy.nature.cz .....</i>	44
<i>Obrázek 9: Corine land cover 2012, pokryv území v katastrálním území Anenská Studánka, zdroj: www.mapy.nature.cz .....</i>	46
<i>Obrázek 10: Katastrální území Anenská Studánka (Stabilní katastr), zdroj: www.archivnimapy.cuzk.cz .....</i>	49
<i>Obrázek 11: Ortofotomapa katastrálního území Anenská Studánka, zdroj: www.mapy.nature.cz .....</i>	50
<i>Obrázek 12: Výsečové grafy znázorňující strukturu zemědělského půdního fondu v 19. století (katastrální území Anenská Studánka) .....</i>	52
<i>Obrázek 13: Výsečové grafy znázorňující strukturu zemědělského půdního fondu od začátku první světové války do konce druhé světové války (katastrální území Anenská Studánka) .....</i>	53
<i>Obrázek 14: Výsečové grafy znázorňující strukturu zemědělského půdního fondu od konce druhé světové války do roku 1989 (katastrální území Anenská Studánka) .....</i>	54
<i>Obrázek 15: Výsečové grafy znázorňující strukturu zemědělského půdního fondu po roce 1989 (katastrální území Anenská Studánka) .....</i>	55
<i>Obrázek 16: Katastrální území Jakobovice, zdroj: www.dppcr.cz .....</i>	56

<i>Obrázek 17: Lokalizace katastrálního území Jakubovice v rámci České republiky, zdroj: www.mapy.cz</i>	57
<i>Obrázek 18: Širší územní vztahy ke katastrálnímu území Jakubovice, zdroj: www.dppcr.cz</i>	57
<i>Obrázek 19: Grafické znázornění geologické stavby katastrálního území Jakubovice, zdroj: www.geology.cz</i>	60
<i>Obrázek 20: Vyobrazení půdních typů v katastrálním území Jakubovice, zdroj: www.geology.cz</i>	62
<i>Obrázek 21: Charakteristika klimatických oblastí v katastrálním území Jakubovice (dle Quit, 1971), zdroj: mapy.nature.cz</i>	63
<i>Obrázek 22: Vodní toky v katastrální území Jakubovice delší než 2,0 km, zdroj: www.heis.vuv.cz</i>	65
<i>Obrázek 23: Potenciální přirozená vegetace v katastrálním území Jakubovice, zdroj: www.mapy.nature.cz</i>	66
<i>Obrázek 24: Corine land cover 2012, pokryv území v katastrálním území Jakubovice, zdroj: www.mapy.nature.cz</i>	69
<i>Obrázek 25: Katastrální území Jakubovice (Stabilní katastr), zdroj: www.archivnimapy.cuzk.cz</i>	71
<i>Obrázek 26: Ortofotomapa katastrálního území Jakubovice, zdroj: www.mapy.nature.cz</i>	72
<i>Obrázek 27: Výsečové grafy znázorňující strukturu zemědělského půdního fondu v 19. století (katastrální území Jakubovice)</i>	75
<i>Obrázek 28: Výsečové grafy znázorňující strukturu zemědělského půdního fondu od začátku první světové války do konce druhé světové války (katastrální území Jakubovice)</i>	75
<i>Obrázek 29: Výsečové grafy znázorňující strukturu zemědělského půdního fondu od konce druhé světové války do roku 1989 (katastrální území Jakubovice)</i>	77
<i>Obrázek 30: Výsečové grafy znázorňující strukturu zemědělského půdního fondu po roce 1989 (katastrální území Jakubovice)</i>	78

14 SEZNAM TABULEK

<i>Tabulka 1: Údaje o výměrách jednotlivých druhů využití pozemku v rámci České republiky k 31. 12. 2015, zdroj: Souhrnné přehledy o půdním fondu z údajů katastru nemovitostí České republiky 2016 .....</i>	15
<i>Tabulka 2: Geologická charakteristika katastrálního území Anenská Studánka, zdroj: www.geology.cz .....</i>	36
<i>Tabulka 3: Geomorfologická charakteristika katastrálního území Anenská Studánka, zdroj: geoportal.gov.cz .....</i>	38
<i>Tabulka 4: Charakteristika klimatických oblastí v katastrálním území Jakubovice, zdroj:Quitt, 1971 .....</i>	41
<i>Tabulka 5: Vodní toky v katastrálním území Anenská Studánka delší než 2,0 km, zdroj: www.eagri.cz.....</i>	42
<i>Tabulka 6: Geologická charakteristika katastrálního území Jakubovice, zdroj: www.geology.cz .....</i>	59
<i>Tabulka 7: Geomorfologická charakteristika katastrálního území Jakubovice, zdroj: geoportal.gov.cz.....</i>	61
<i>Tabulka 8: Charakteristika klimatických oblastí v katastrálním území Jakubovice, zdroj:Quitt, 1971 .....</i>	64
<i>Tabulka 9: Vodní toky v katastrálním území Jakubovice delší než 2,0 km, zdroj: www.eagri.cz.....</i>	64

PŘÍLOHY

15 SEZNAM PŘÍLOH

<i>Příloha 1: Výměra jednotlivých druhů využití půdního fondu v katastrálním území Anenská Studánka v letech (1845 - 1944).....</i>	93
<i>Příloha 2: Výměra jednotlivých druhů využití půdního fondu v katastrálním území Anenská Studánka v letech (1945 - 2015).....</i>	94
<i>Příloha 3: Vývoj výměry orné půdy v katastrálním území Anenská Studánka v letech 1845 - 2015 .....</i>	95
<i>Příloha 4: Vývoj výměry zahrad v katastrálním území Anenská Studánka v letech 1845 - 2015 .....</i>	96
<i>Příloha 5: Vývoj výměry ovocných sadů v katastrálním území Anenská Studánka v letech 1845 - 2015.....</i>	97
<i>Příloha 6: Vývoj výměry luk v katastrálním území Anenská Studánka v letech 1845 - 1981 .....</i>	98
<i>Příloha 7: Vývoj výměry pastvin v katastrálním území Anenská Studánka v letech 1845 - 1981 .....</i>	99
<i>Příloha 8: Vývoj výměry trvalých travních porostů v katastrálním území Anenská Studánka v letech 1845 - 2015 .....</i>	100
<i>Příloha 9: Vývoj výměry lesních pozemků v katastrálním území Anenská Studánka v letech 1845 - 2015.....</i>	101
<i>Příloha 10: Vývoj výměry vodních ploch v katastrálním území Anenská Studánka v letech 1845 - 2015.....</i>	102
<i>Příloha 11: Vývoj výměry zastavěných ploch v katastrálním území Anenská Studánka v letech 1845 - 2015.....</i>	103
<i>Příloha 12: Vývoj výměry ostatních ploch v katastrálním území Anenská Studánka v letech 1845 - 2015.....</i>	104
<i>Příloha 13: Vývoj výměry zemědělské půdy v katastrálním území Anenská Studánka v letech 1845 - 2015.....</i>	105
<i>Příloha 14: Vývoj výměry nezemědělské půdy v katastrálním území Anenská Studánka v letech 1845 - 2015.....</i>	106
<i>Příloha 15: Procentuální využití půdního fondu v katastrálním území Anenská Studánka ve vybraných letech (1845 - 1920).....</i>	107

<i>Příloha 16: Procentuální využití půdního fondu v katastrálním území Anenská Studánka ve vybraných letech (1930 - 1971).....</i>	108
<i>Příloha 17: Procentuální využití půdního fondu v katastrálním území Anenská Studánka ve vybraných letech (1981 - 2015).....</i>	109
<i>Příloha 18: Výměra jednotlivých druhů využití půdního fondu v katastrálním území Jakubovice v letech (1845 - 1971) .....</i>	110
<i>Příloha 19: Výměra jednotlivých druhů využití půdního fondu v katastrálním území Jakubovice v letech (1972 - 2015) .....</i>	111
<i>Příloha 20: Vývoj výměry orné půdy v katastrálním území Jakubovice v letech 1845 - 2015 .....</i>	112
<i>Příloha 21: Vývoj výměry zahrad v katastrálním území Jakubovice v letech 1845 - 2015 .....</i>	113
<i>Příloha 22: Vývoj výměry ovocných sadů v katastrálním území Jakubovice v letech 1948 - 2015 .....</i>	114
<i>Příloha 23: Vývoj výměry luk v katastrálním území Jakubovice v letech 1845 - 1981 .....</i>	115
<i>Příloha 24: Vývoj výměry pastvin v katastrálním území Jakubovice v letech 1845 - 1981 .....</i>	116
<i>Příloha 25: Vývoj výměry trvalých travních porostů v katastrálním území Jakubovice v letech 1845 - 2015.....</i>	117
<i>Příloha 26: Vývoj výměry lesních pozemků v katastrálním území Jakubovice v letech 1845 - 2015 .....</i>	118
<i>Příloha 27: Vývoj výměry vodních ploch v katastrálním území Jakubovice v letech 1845 - 2015 .....</i>	119
<i>Příloha 28: Vývoj výměry zastavěných ploch v katastrálním území Jakubovice v letech 1845 - 2015 .....</i>	120
<i>Příloha 29: Vývoj výměry ostatních ploch v katastrálním území Jakubovice v letech 1845 - 2015 .....</i>	121
<i>Příloha 30: Vývoj výměry zemědělská půdy v katastrálním území Jakubovice v letech 1845 - 2015 .....</i>	122
<i>Příloha 31: Vývoj výměry nezemědělské půdy v katastrálním území Jakubovice v letech 1845 - 2015 .....</i>	123
<i>Příloha 32: Procentuální využití půdního fondu v katastrálním území Jakubovice ve vybraných letech (1845 - 1920) .....</i>	124

<i>Příloha 33: Procentuální využití půdního fondu v katastrálním území Jakobovice ve vybraných letech (1930 - 1981) .....</i>	125
<i>Příloha 34: Procentuální využití půdního fondu v katastrálním území Anenská Studánka ve vybraných letech (2001 - 2015).....</i>	126

15.1 Katastrální území Anenská Studánka

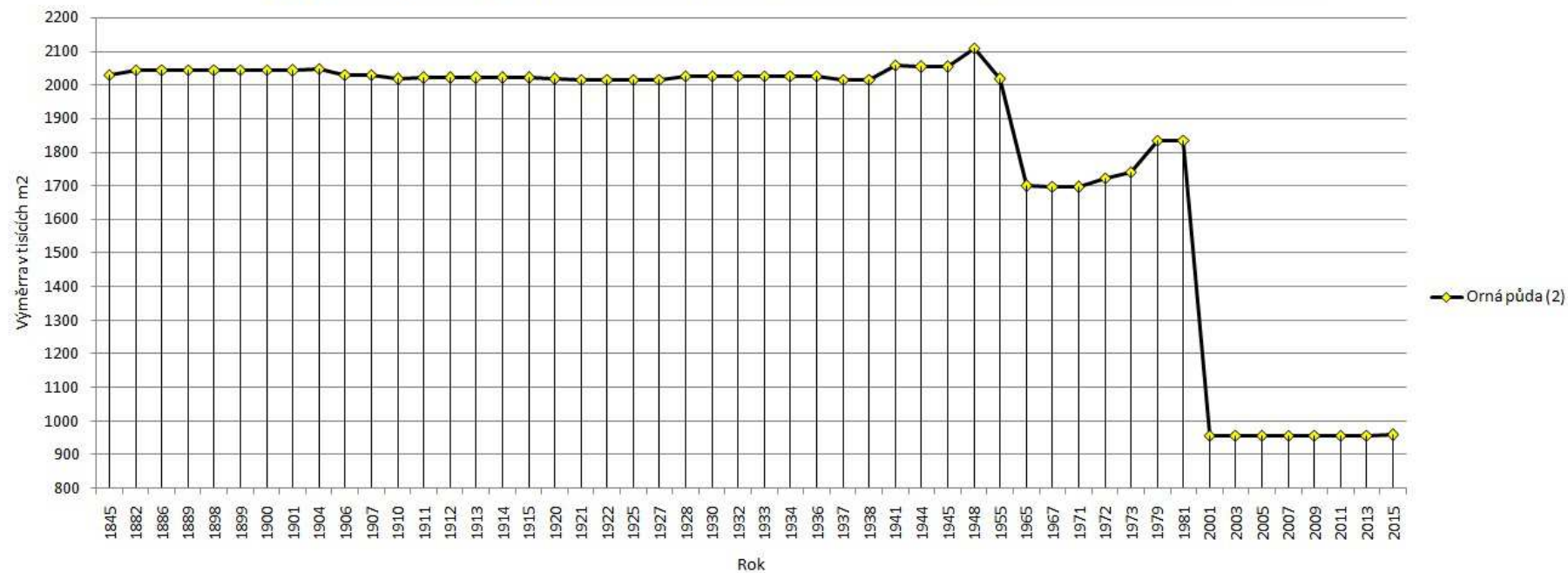
Využití půdního fondu v katastrálním území Anenská studánka	Rok	1845	1882	1886	1889	1898	1899	1900	1901	1904	1906	1907	1910	1911	1912	1913	1914
	Orná půda (2)	2028385	2044065	2044065	2044065	2044065	2044065	2044065	2043497	2041677	2046317	2029160	2029160	2016226	2020519	2020317	2020566
Chmelnice (3)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vinice (4)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zahrada (5)	22868	49536	49485	49485	49485	49547	51192	50033	48359	48208	48535	48502	48645	48641	48990	48990	49089
Ovocný sad (6)	24206	24206	24206	24206	24206	24206	24206	24206	24206	24206	24206	24206	24206	24206	24206	24206	24206
Louka (7)	306701	256472	256472	256623	257684	261296	264726	264862	264864	264741	264918	266813	271298	270841	270562	270488	
Pastvina (8)	243731	368017	368758	368607	368607	368607	367173	356780	356864	356652	356652	356243	354402	354473	354830	354629	
Trvalé travní porosty	550432	624489	625230	625230	626291	629903	631899	621642	621728	621393	621570	623056	625700	625314	625392	625117	
Lesní pozemek (10)	1725788	1609360	1612348	1612348	1611296	1598705	1593352	1610156	1604732	1619865	1619865	1631768	1662173	1662852	1662808	1662036	
Vodní plocha (12)	1457	1457	1457	1457	1457	1457	1457	1457	1457	1457	1457	1457	1457	1457	1457	1457	
Zastavěná plocha (13)	21537	22597	22657	22657	22595	22063	21924	21389	22096	21962	21818	21776	21780	21780	21498	21572	22520
Ostatní plocha (14)	146084	145047	144306	144306	152163	149677	156934	154500	155010	157176	157168	156620	119272	119120	118763	118763	
Zemědělská půda	2625891	2718090	2718780	2718780	2719903	2725160	2725429	2711678	2716253	2699088	2699232	2687927	2694860	2694621	2694948	2694772	
Nezemědělská půda	1894866	1778461	1780768	1780768	1787511	1771902	1773667	1787502	1783295	1800460	1800308	1811621	1804682	1804927	1804600	1804776	
Celková rozloha	4520757	4474854	4474863	4474863	4474463	4487054	4481710	4474770	4480194	4332182	4328744	4333485	4333475	4332796	4332840	4333243	
Rok	1915	1920	1921	1922	1925	1927	1928	1930	1932	1933	1934	1936	1937	1938	1941	1944	
Orná půda (2)	2020649	2016413	2016172	2016183	2015510	2015510	2027014	2027014	2027014	2027014	2027014	2027014	2015851	2015851	2057693	2053182	
Chmelnice (3)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Vinice (4)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Zahrada (5)	49089	49062	49062	48752	51210	51371	51981	51858	51859	51851	51852	54287	69082	69083	85454	85625	
Ovocný sad (6)	24206	24206	24206	24206	24206	24206	24206	24206	24206	24206	24206	24206	24206	24206	24206	24206	
Louka (7)	270536	268397	267287	269260	267580	267580	267113	266919	266919	266919	267646	265168	263250	263041	264908	264736	
Pastvina (8)	354636	360750	360624	360146	359484	359215	360335	360001	360001	360001	357761	352734	351249	350850	329985	329919	
Trvalé travní porosty	625172	629147	627911	629406	627064	626795	627448	626920	626920	626920	625407	617902	614499	613891	594893	594655	
Lesní pozemek (10)	1661932	1663052	1664529	1663157	1663740	1663549	1650554	1660605	1660604	1660605	1662050	1667062	1667184	1667791	1627604	1631086	
Vodní plocha (12)	1457	1457	1457	1457	1457	1457	1457	1457	1457	1457	1457	1457	1457	1457	1457	1457	
Zastavěná plocha (13)	22520	22517	22517	22695	22735	22980	23217	23923	23923	23948	24213	24271	24480	24480	24480	24281	
Ostatní plocha (14)	118636	117900	117900	117828	117828	117873	117844	107767	107749	107749	107551	111463	106995	107405	108640	109262	
Zemědělská půda	2694910	2694622	2693145	2694341	2693784	2693676	2706443	2705792	2705793	2705785	2704273	2699203	2699432	2698825	2738040	2733462	
Nezemědělská půda	1804545	1804926	1806403	1805137	1805760	1805859	1793072	1793752	1793733	1793759	1795271	1804253	1800116	1801133	1762181	1766086	
Celková rozloha	4333612	4332492	4308573	4332432	4331849	4332040	4345035	4345112	4344931	4344930	4343539	4343512	4343404	4343006	4389458	4385303	

Příloha 1: Výměra jednotlivých druhů využití půdního fondu v katastrálním území Anenská Studánka v letech (1845 - 1944)

Využití půdního fondu v katastrálním území Anenská studánka	Rok	1945	1948	1955	1965	1967	1971	1972	1973	1979	1981	2001	2003	2005	2007	2009	2011	
	Orná půda (2)	2053182	2109138	2016395	1699171	1695973	1695882	1722181	1739829	1834338	1833862	956555	956555	956555	956555	956555	956555	956555
	Chmelnice (3)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Vinice (4)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Zahrada (5)	85626	86560	85626	85486	84829	88609	88911	89123	89318	89318	90397	90397	90170	90128	92174	91807	
	Ovocný sad (6)	24206	24206	24206	22694	23669	23819	23032	23819	23819	23819	22583	22464	21659	21659	18162	18162	
	Louka (7)	264736	269612	294561	345982	360561	362583	363797	367821	331518	320783							
	Pastvina (8)	330321	331706	330321	289412	264256	256011	233376	206312	148212	121493							
	Trvalé travní porosty	595057	601318	624882	635394	624817	618594	597173	574133	479730	442276	1327051	1327051	1326917	1326917	1326917	1326917	1326917
	Lesní pozemek (10)	1640750	1588878	1594651	1867381	1872779	1875227	1875656	1881325	1881501	1895331	1900882	1900882	1900867	1900867	1900867	1900867	1902262
	Vodní plocha (12)	1457	1457	1457	4957	4957	4957	4948	4948	4957	4957	4906	4906	4906	4906	7686	7686	
	Zastavěná plocha (13)	24281	24281	24436	25146	25187	25235	25235	25273	24379	24379	26768	26668	26744	26773	27378	27451	
	Ostatní plocha (14)	99195	86467	137723	180619	188607	188525	183719	182398	182806	206906	192854	193073	194111	194128	196255	195114	
	Zemědělská půda	2733865	2821222	2751109	2442745	2429288	2426904	2431297	2426904	2427205	2389275	2396586	2396467	2395301	2395259	2393808	2393441	
	Nezemědělská půda	1765683	1701083	1758267	2078103	2091530	2093944	2089558	2093944	2093643	2131573	2125410	2125529	2126628	2126674	2132186	2132513	
	Celková rozloha	4385639	4522305	4385639	4520848	4520818	4520848	4520855	4520848	4520848	4520848	4521996	4521996	4521929	4521933	4525994	4525954	
	Rok	2013	2015															
	Orná půda (2)	956555	958002															
	Chmelnice (3)	0	0															
	Vinice (4)	0	0															
	Zahrada (5)	91751	90770															
	Ovocný sad (6)	18162	18160															
	Louka (7)																	
	Pastvina (8)																	
	Trvalé travní porosty	1326813	1315037															
	Lesní pozemek (10)	1902262	1908253															
	Vodní plocha (12)	7686	8386															
Zastavěná plocha (13)	27387	27352																
Ostatní plocha (14)	194777	193754																
Zemědělská půda	2393281	2381969																
Nezemědělská půda	2132112	2137745																
Celková rozloha	4525393	4519714																

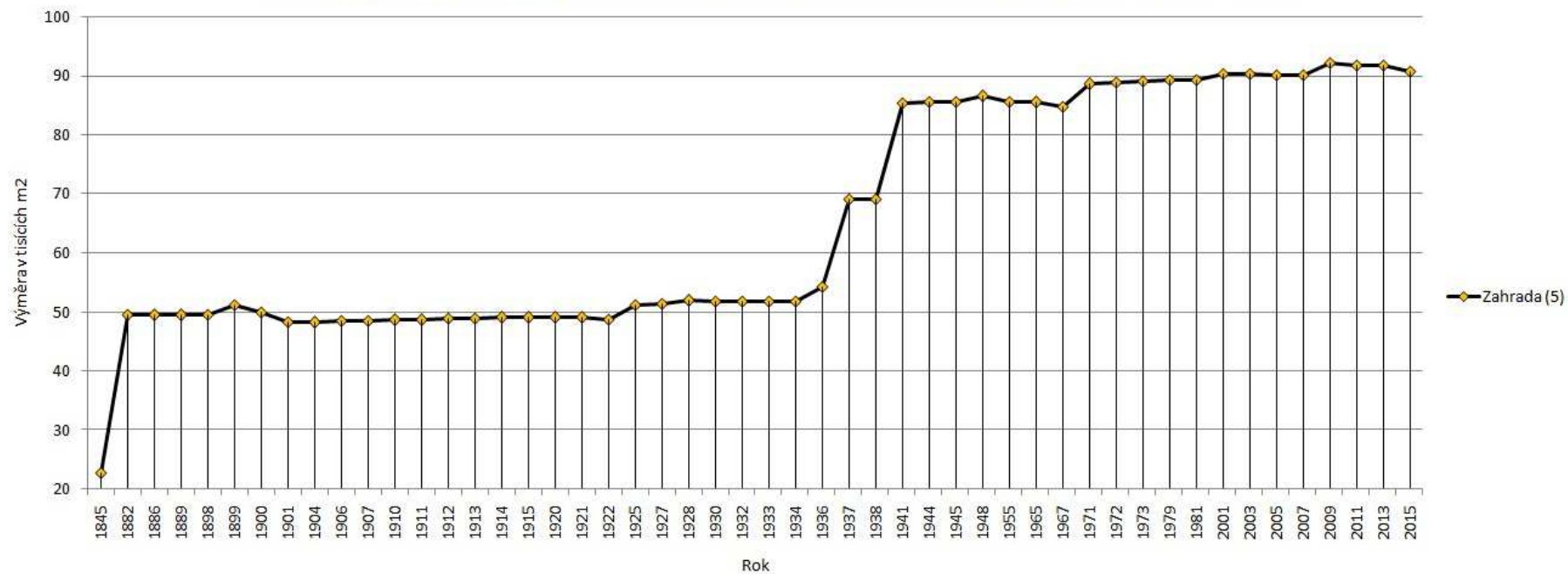
Příloha 2: Výměra jednotlivých druhů využití půdního fondu v katastrálním území Anenská Studánka v letech (1945 - 2015)

Vývoj výměry orné půdy(2) v katastrálním území Anenská Studánka v letech 1845 - 2015

Příloha 3: Vývoj výměry orné půdy v katastrálním území Anenská Studánka v letech 1845 - 2015

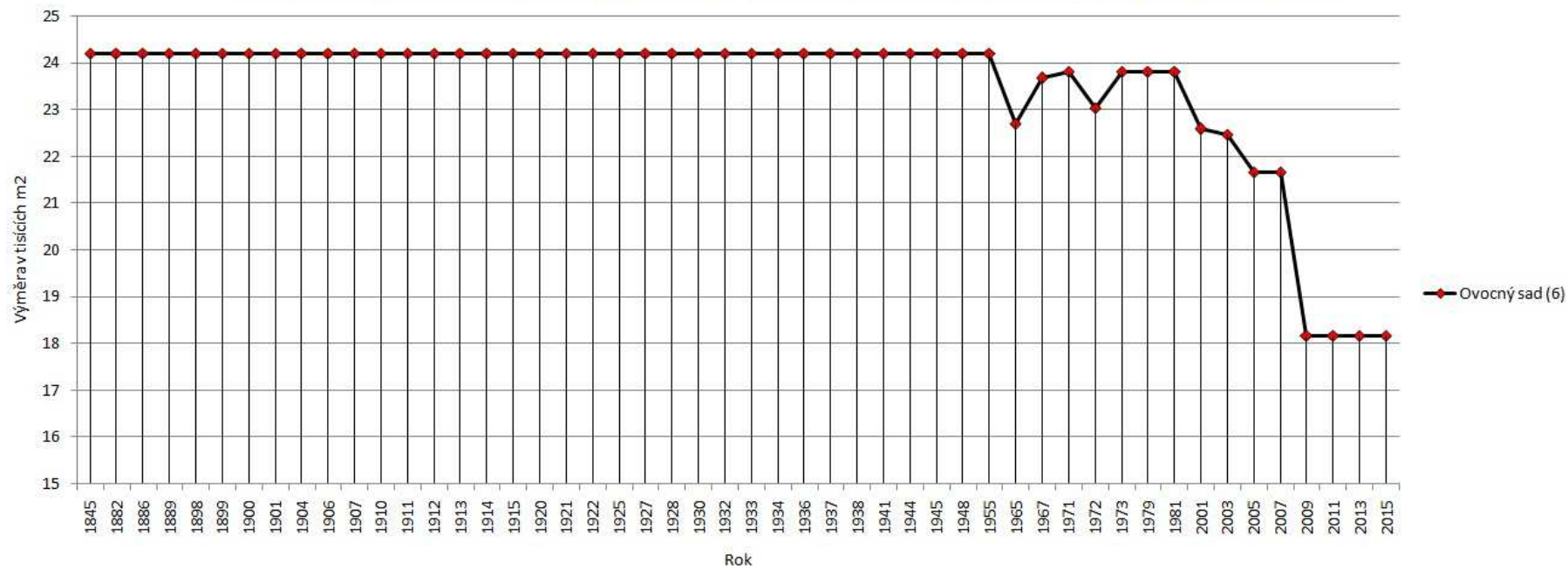
Vývoj výměry zahrad(5) v katastrálním území Anenská Studánka v letech 1845 - 2015

Příloha 4: Vývoj výměry zahrad v katastrálním území Anenská Studánka v letech 1845 - 2015

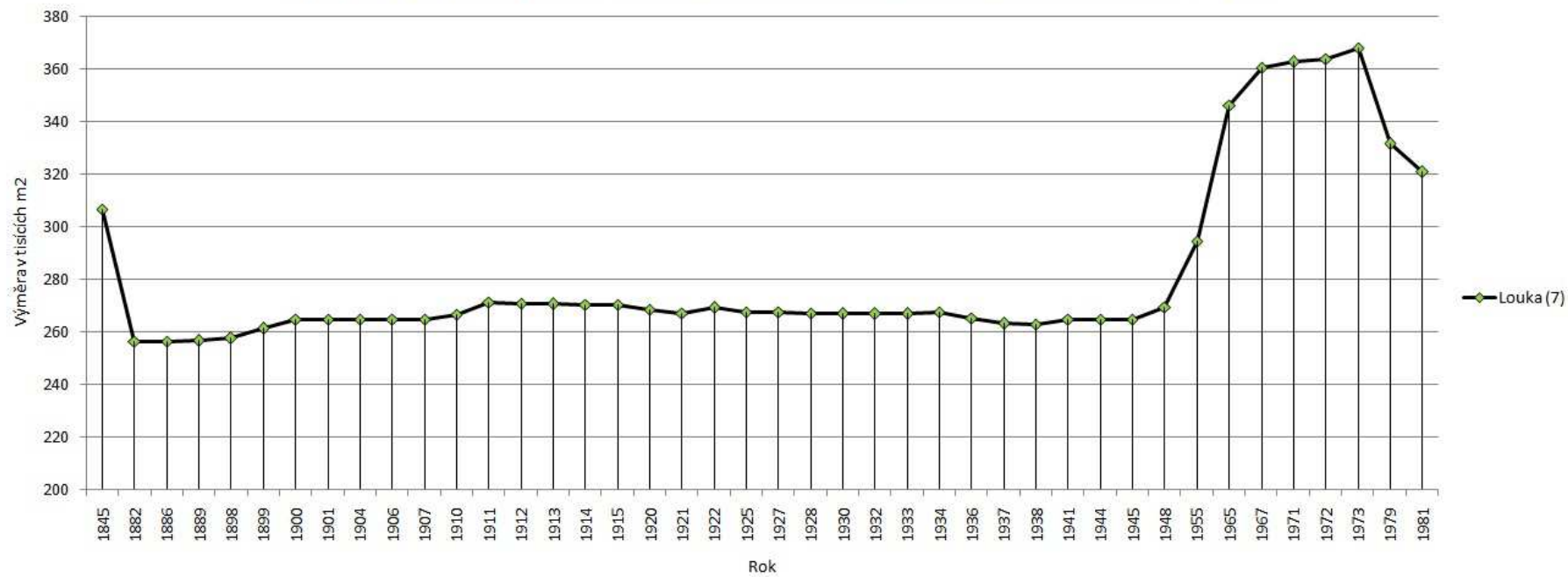

Vývoj výměry ovocných sadů(6) v katastrálním území Anenská Studánka v letech 1845 - 2015

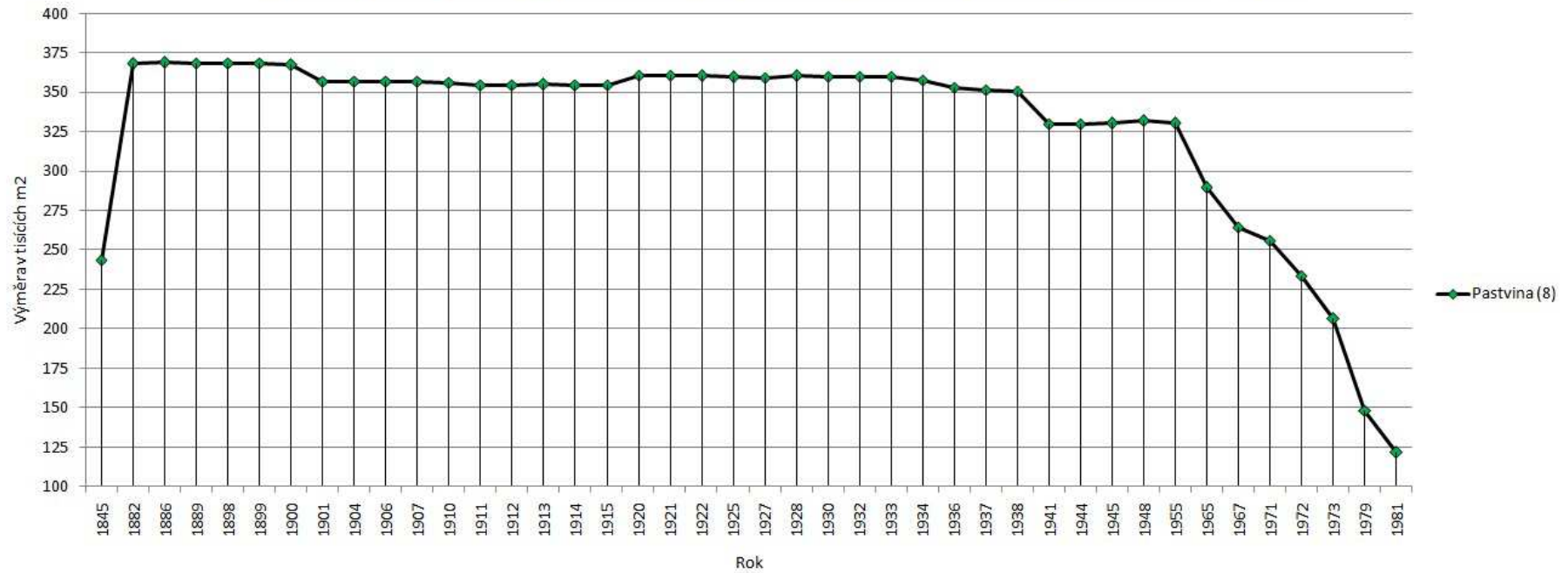
Příloha 5: Vývoj výměry ovocných sadů v katastrálním území Anenská Studánka v letech 1845 - 2015

Vývoj výměry luk(7) v katastrálním území Anenská Studánka v letech 1845 - 1981

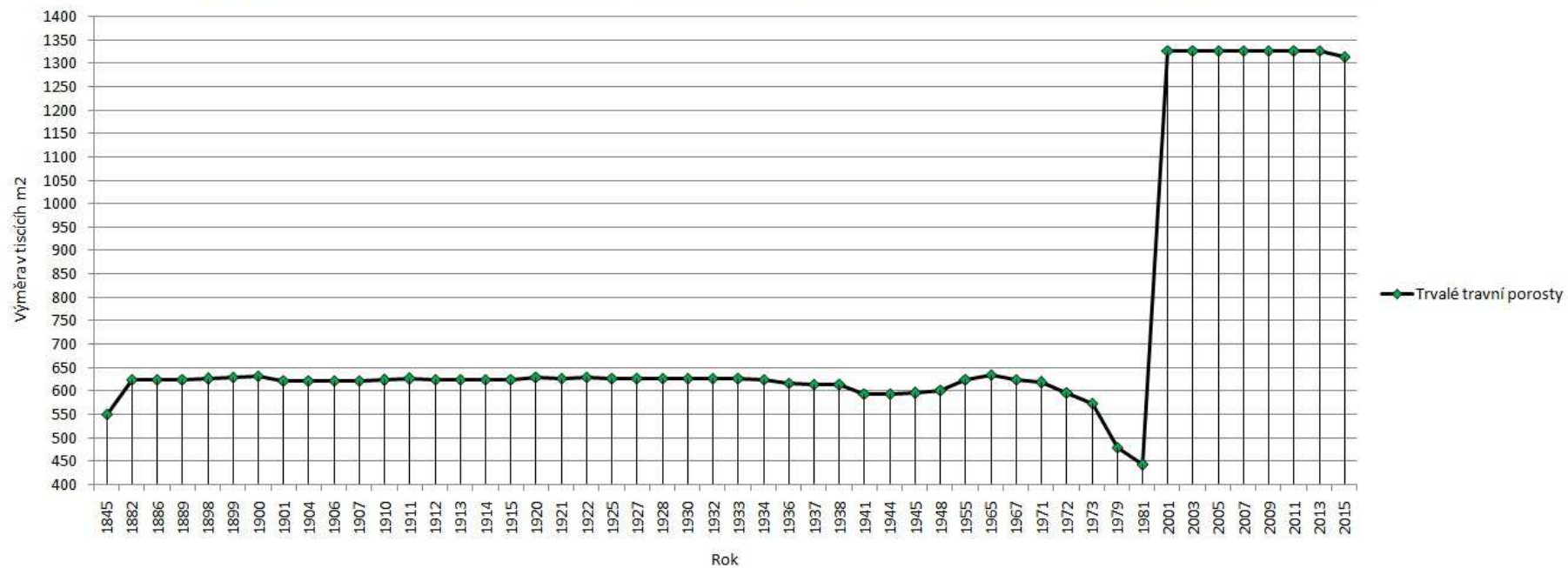
Příloha 6: Vývoj výměry luk v katastrálním území Anenská Studánka v letech 1845 - 1981

Vývoj výměry pastvin(8) v katastrálním území Anenská Studánka v letech 1845 - 1981

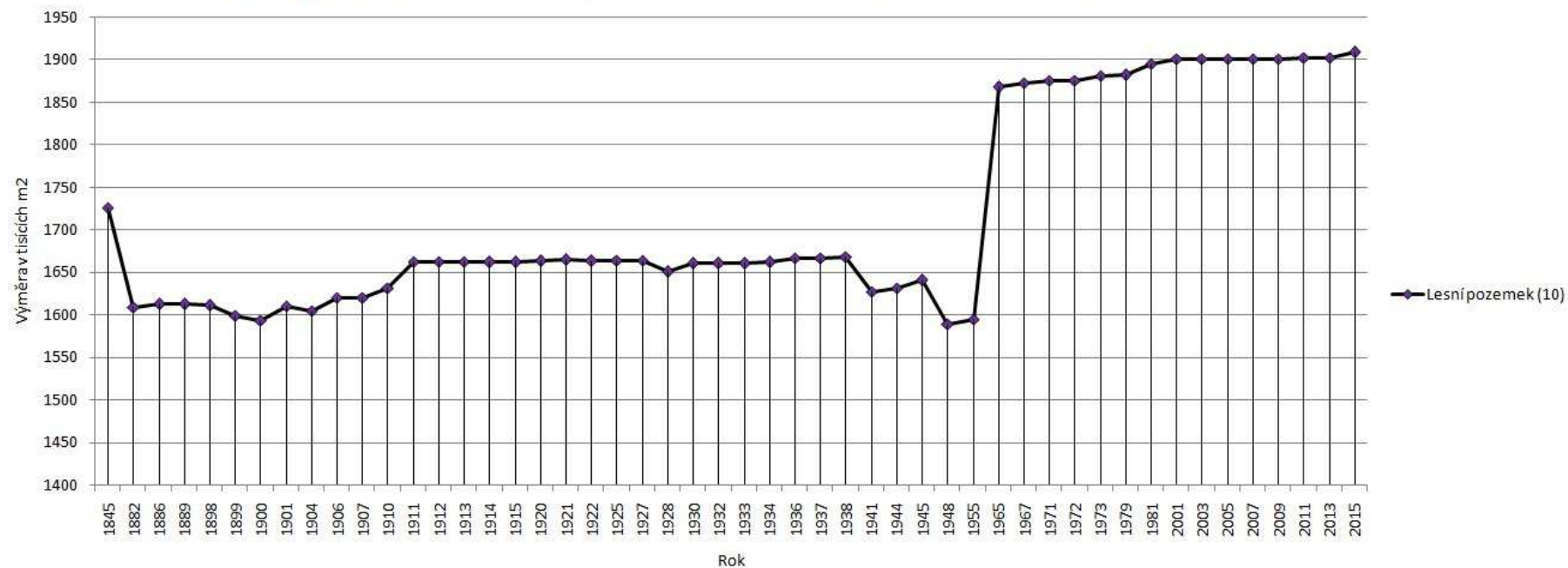
Příloha 7: Vývoj výměry pastvin v katastrálním území Anenská Studánka v letech 1845 - 1981

Vývoj výměry trvalých travních porostů v katastrálním území Anenská studánka v letech 1845 - 2015

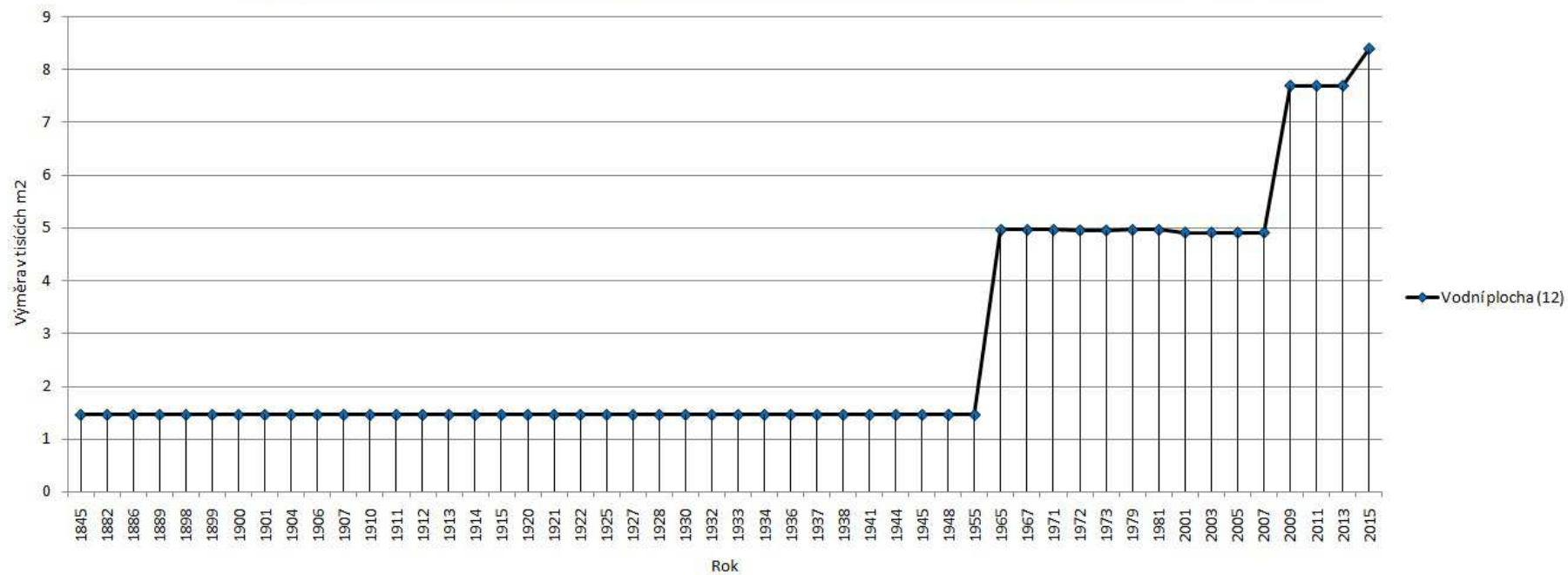
Příloha 8: Vývoj výměry trvalých travních porostů v katastrálním území Anenská Studánka v letech 1845 - 2015

Vývoj výměry lesních pozemků(10) v katastrálním území Anenská Studánka v letech 1845 - 2015

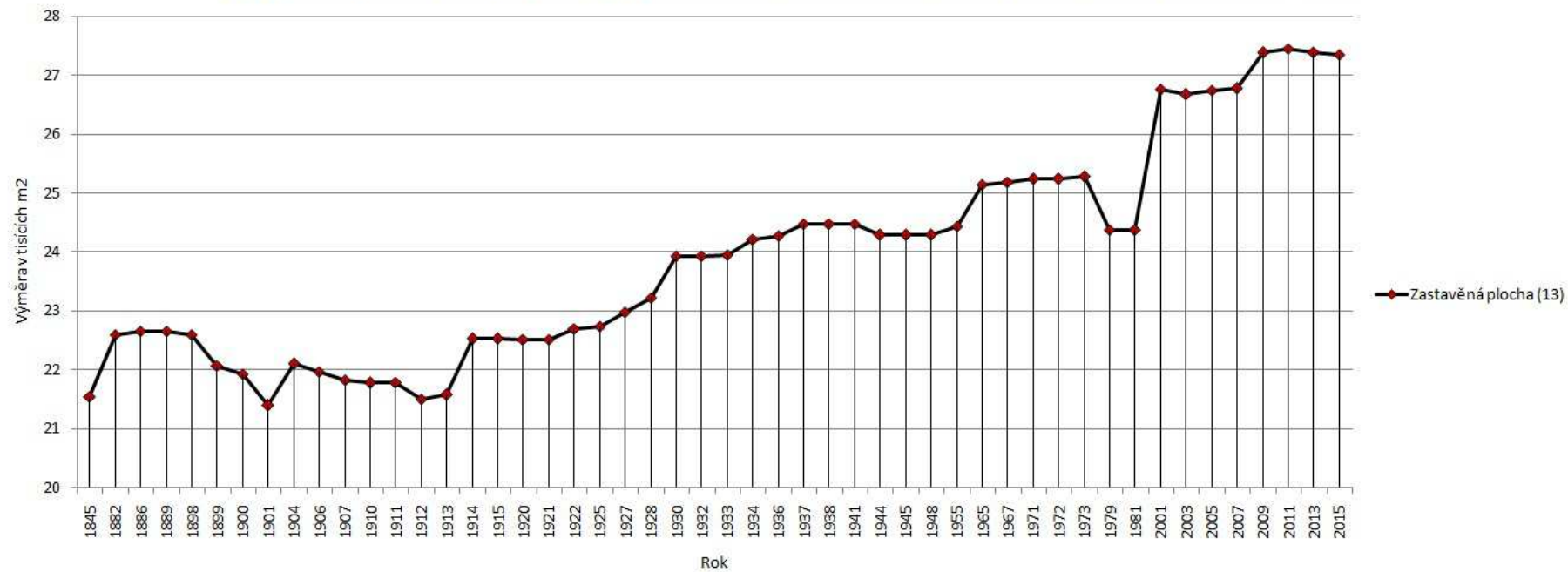
Příloha 9: Vývoj výměry lesních pozemků v katastrálním území Anenská Studánka v letech 1845 - 2015

Vývoj výměry vodních ploch(12) v katastrálním území Anenská Studánka v letech 1845 - 2015

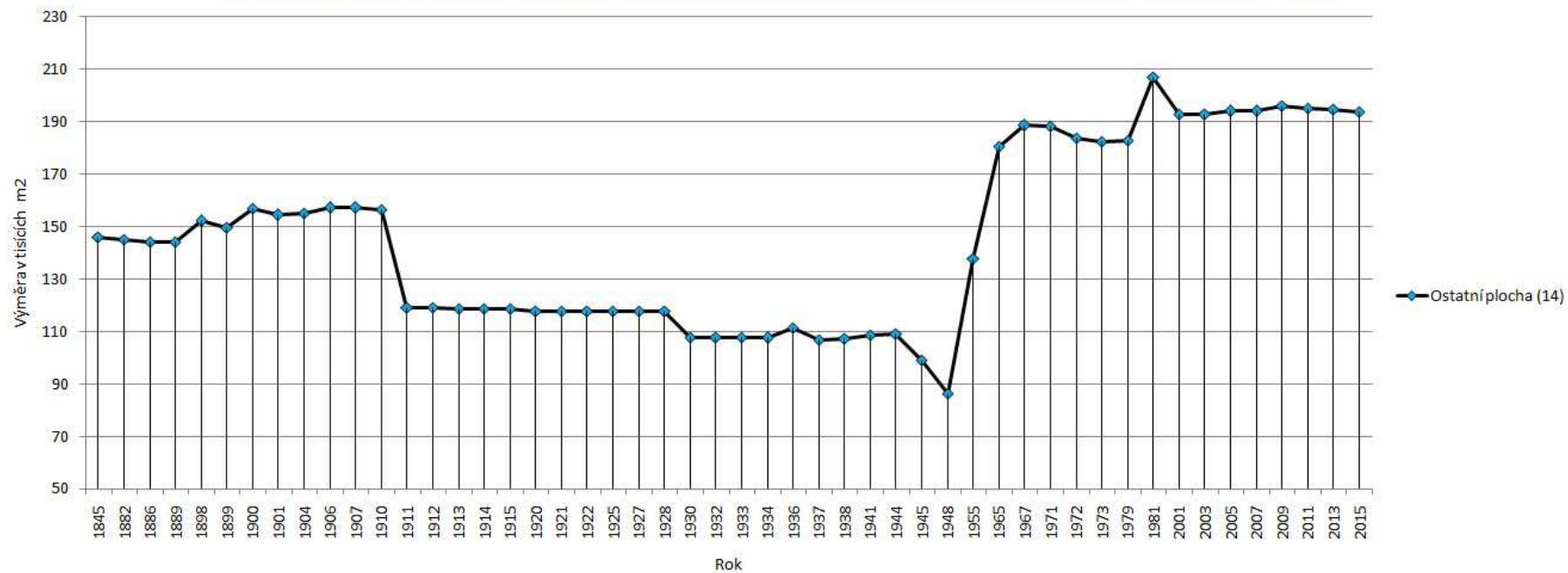
Příloha 10: Vývoj výměry vodních ploch v katastrálním území Anenská Studánka v letech 1845 - 2015

Vývoj výměry zastavěných ploch(13) v katastrálním území Anenská Studánka v letech 1845 - 2015

Příloha 11: Vývoj výměry zastavěných ploch v katastrálním území Anenská Studánka v letech 1845 - 2015

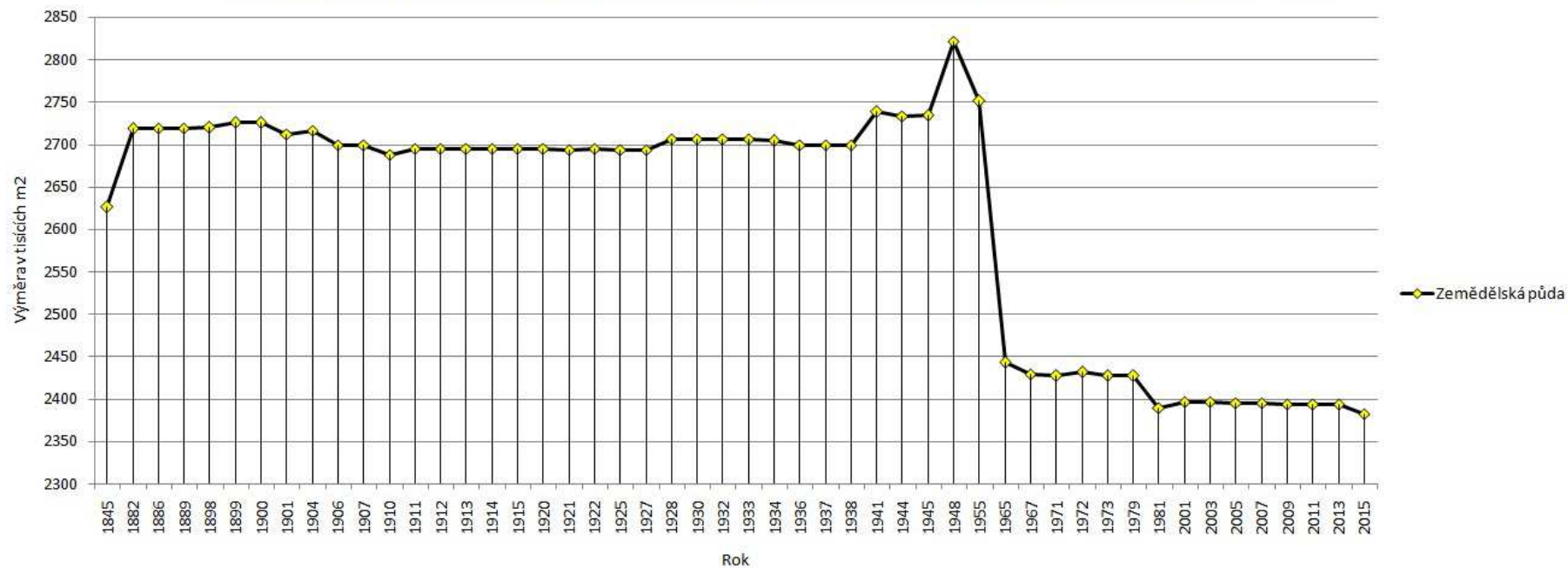
Vývoj výměry ostatních ploch(14) v katastrálním území Anenská Studánka v letech 1845 - 2015

Příloha 12: Vývoj výměry ostatních ploch v katastrálním území Anenská Studánka v letech 1845 - 2015

Vývoj výměry zemědělské půdy v katastrálním území Anenská Studánka v letech 1845 - 2015

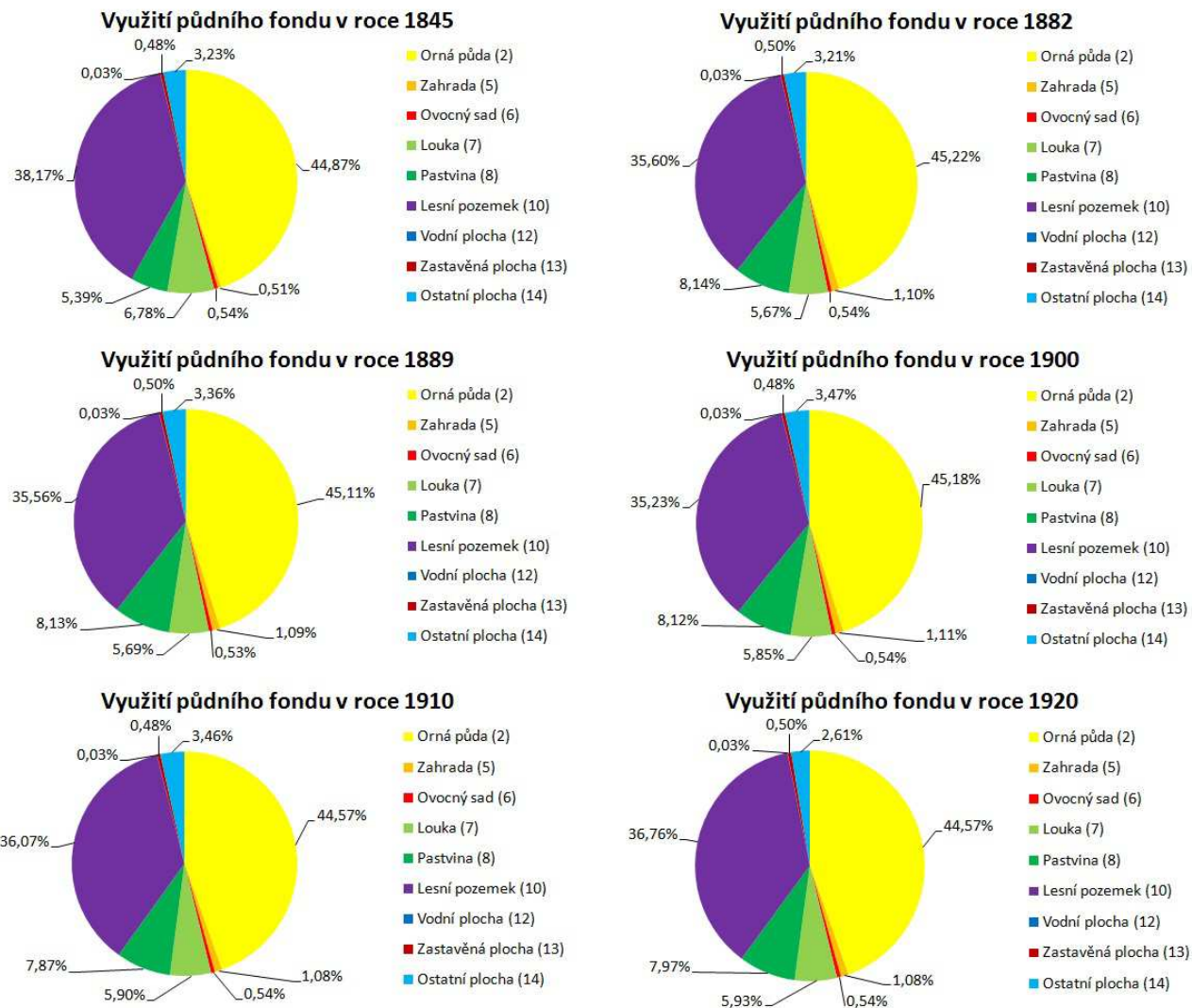

Příloha 13: Vývoj výměry zemědělské půdy v katastrálním území Anenská Studánka v letech 1845 - 2015

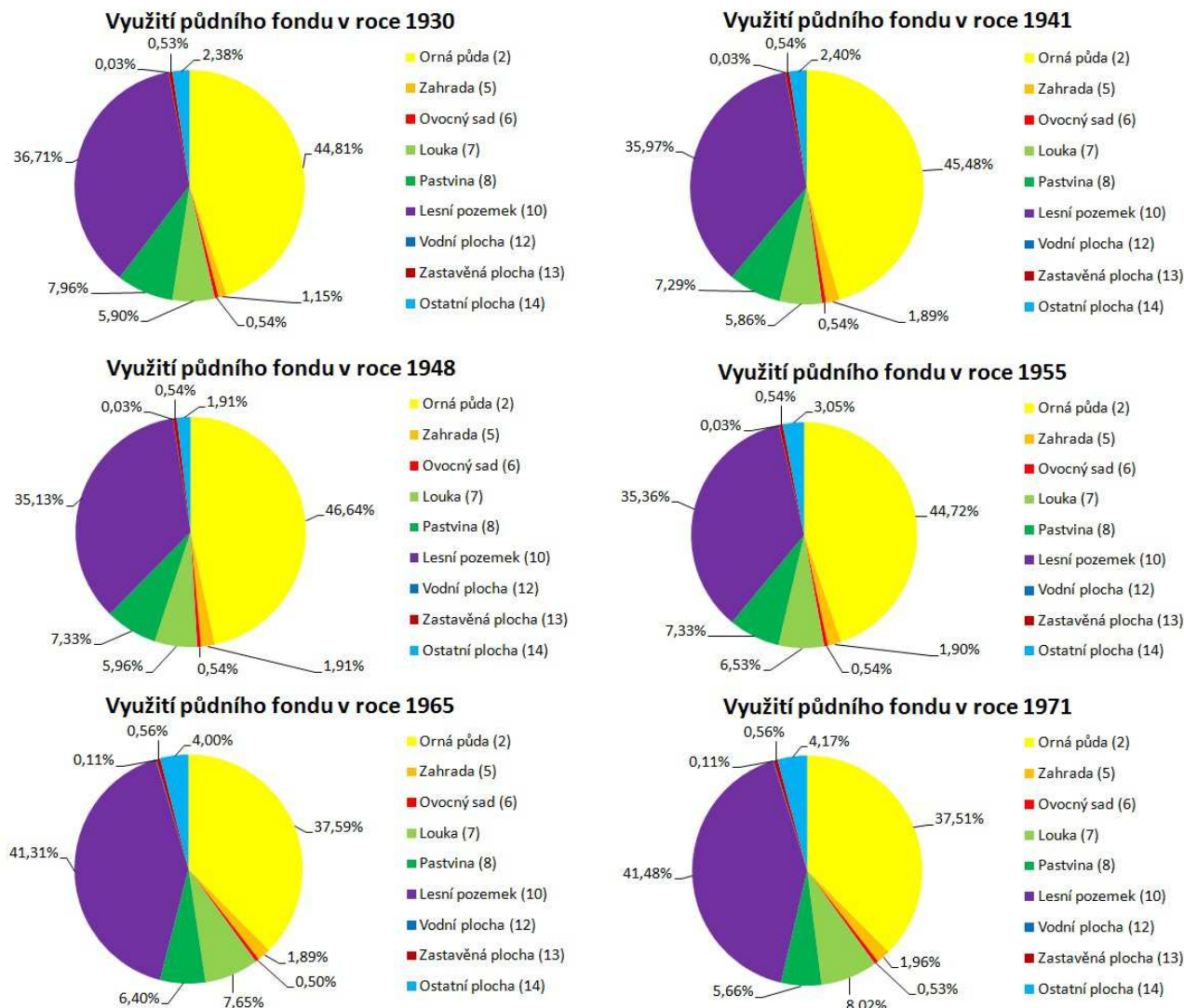
Vývoj výměry nezemědělské půdy v katastrálním území Anenská Studánka v letech 1845 - 2015

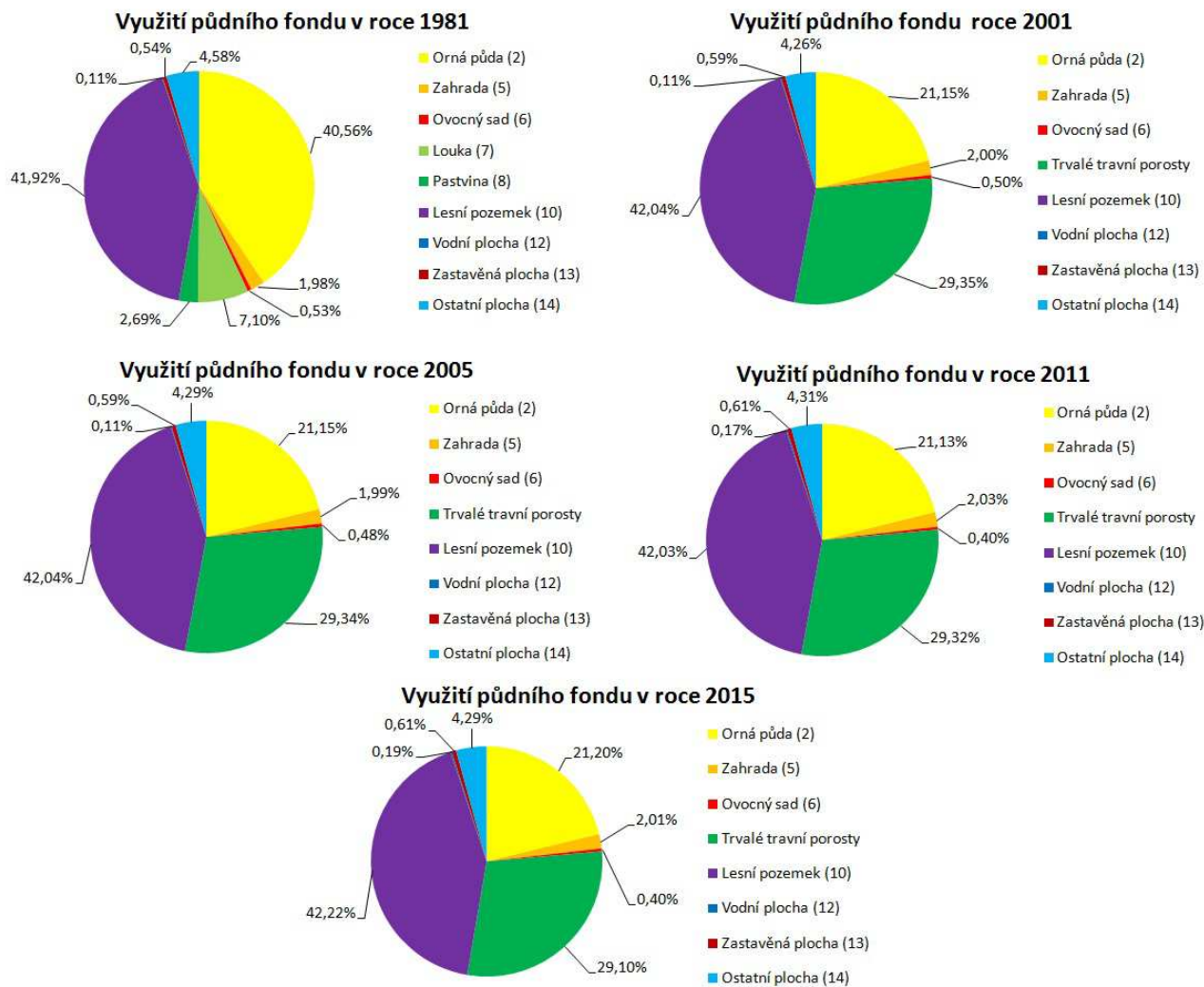
Příloha 14: Vývoj výměry nezemědělské půdy v katastrálním území Anenská Studánka v letech 1845 - 2015

Příloha 15: Procentuální využití půdního fondu v katastrálním území Anenská Studánka ve vybraných letech (1845 - 1920)

Příloha 16: Procentuální využití půdního fondu v katastrálním území Anenská Studánka ve vybraných letech (1930 - 1971)

Příloha 17: Procentuální využití půdního fondu v katastrálním území Anenská Studánka ve vybraných letech (1981 - 2015)

15.2 Katastrální území Jakubovice

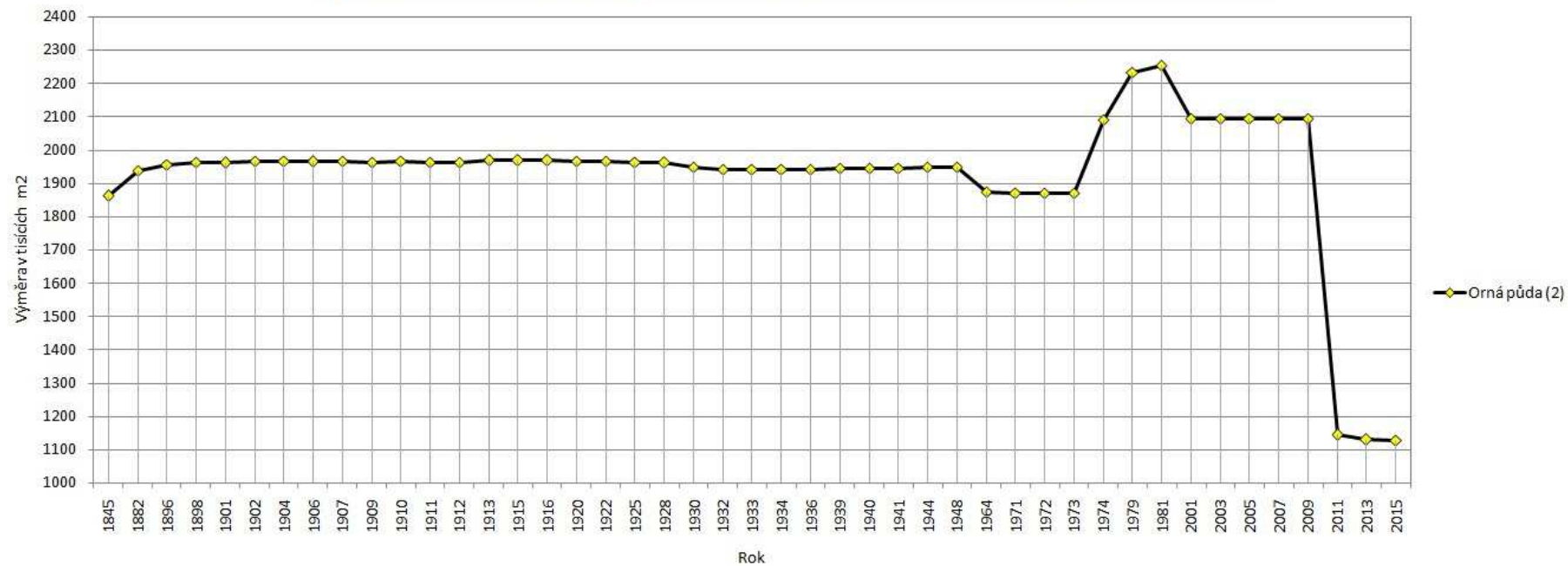
Využití půdního fondu v katastrálním území Jakubovice	Rok	1845	1882	1896	1898	1901	1902	1904	1906	1907	1909	1910	1911	1912	1913	1915	1916
	Orná půda (2)	1860462	1937844	1956021	1961657	1960608	1966479	1965887	1964369	1964872	1962976	1965084	1963003	1963029	1967069	1967367	1966879
	Chmelnice (3)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Vínice (4)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Zahrada (5)	41508	70600	56117	56052	55987	56068	56259	57343	57763	57705	57325	57327	57412	57505	57369	59121
	Ovocný sad (6)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Louka (7)	768996	746346	736024	736061	736171	736153	735084	734305	733920	731255	731179	731257	731460	726864	726865	725301
	Pastvina (8)	188972	91512	90593	88317	88275	88275	88259	88397	88303	88690	88655	88655	88655	84796	84796	84691
	Trvalé travní porosty	957968	837858	826617	824378	824446	824428	823343	822702	822223	819945	819834	819912	820115	811660	811661	809992
	Lesní půda (10)	496928	521787	522011	521694	521801	521694	521694	521694	521694	522768	522768	522768	527768	534126	537126	537126
	Vodní plocha (12)	2136	2884	3081	3081	3081	3081	3081	3081	3081	3081	3081	3081	3081	3081	3081	3081
	Zastavěná plocha (13)	24825	24440	24673	24792	25731	25780	26312	26509	26656	26656	27105	27106	27112	27028	26865	27270
	Ostatní plocha (14)	137126	123231	130124	126990	126990	121114	122068	122946	122355	125513	125447	125447	120127	115175	115175	115175
	Zemědělská půda	2859938	2846302	2838755	2842087	2841041	2846975	2845489	2844414	2844858	2840626	2842243	2840242	2840556	2836234	2836397	2835992
	Nezemědělská půda	661015	672342	679889	676557	677603	671669	673155	674230	673786	678018	678401	678402	678088	679410	682247	682652
	Celková rozloha	3520953	3518644	3518644	3518644	3518644	3518644	3518644	3518644	3518644	3518644	3518644	3518644	3518644	3518644	3518644	3518644
	Rok	1920	1922	1925	1928	1930	1932	1933	1934	1936	1939	1940	1941	1944	1948	1964	1971
	Orná půda (2)	1965961	1966011	1962961	1960720	1948871	1940653	1940601	1940602	1940009	1944480	1945226	1945227	1947273	1948329	1874229	1869588
	Chmelnice (3)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Vínice (4)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Zahrada (5)	60221	60064	60821	60787	59437	59794	58699	58670	59312	58965	59155	59158	59161	59153	82276	82705
	Ovocný sad (6)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	21019	21043
	Louka (7)	725282	725264	726394	726725	727849	733755	738704	743662	741720	741063	747459	747439	746563	747325	656349	660241
	Pastvina (8)	84691	84691	85921	86708	106594	112549	117211	117211	117211	116252	114307	114308	110245	111363	101206	97258
	Trvalé travní porosty	809973	809955	812315	813433	834443	846304	855915	860873	858931	857315	861766	861747	856808	858688	757555	757499
Lesní půda (10)	537126	537126	537126	537126	533223	533223	533223	533223	533223	534305	536925	536926	544037	544054	619490	623150	
Vodní plocha (12)	3081	3081	3081	3081	3207	3207	3207	3207	3207	3207	3207	3207	3207	3321	3060	2935	
Zastavěná plocha (13)	27098	27223	27099	28246	28473	28473	28959	29338	30073	30835	30839	30842	30844	30536	24511	25296	
Ostatní plocha (14)	115184	115184	115241	115251	110990	106990	98040	92731	93889	89537	81526	81537	77314	74388	140673	136353	
Zemědělská půda	2836155	2836030	2836097	2834940	2842751	2846751	2855215	2860145	2858252	2860760	2866147	2866132	2863242	2866170	2735079	2730835	
Nezemědělská půda	682489	682614	682547	683704	675893	671893	663429	658499	660392	657884	652497	652512	655402	652299	787734	787734	
Celková rozloha	3518644	3518644	3518644	3518644	3518644	3518644	3518644	3518644	3518644	3518644	3518644	3518644	3518644	3518644	3522713	3518469	

Příloha 18: Výměra jednotlivých druhů využití půdního fondu v katastrálním území Jakubovice v letech (1845 - 1971)

Využití půdního fondu v katastrálním území Jakubovice	Rok	1972	1973	1973	1974	1979	1981	2001	2003	2005	2007	2009	2011	2013	2015
	Orná půda (2)	1869488	1869875	1869875	2090726	2232141	2253996	2093878	2093878	2093878	2093746	2092373	1143778	1128695	1128111
	Chmelnice (3)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Vinice (4)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Zahrada (5)	82706	82468	82468	82838	80837	80498	92578	92578	92578	92414	91800	89321	89321	88879
	Ovocný sad (6)	21043	21043	21043	21043	21043	21043	15803	15803	15803	15803	15803	15803	15803	15535
	Louka (7)	659240	658881	658881	445742	346465	310290								
	Pastvina (8)	98258	98031	98031	88601	61370	58109								
	Trvalé travní porosty	757498	756912	756912	534343	407835	368399	473326	473354	473354	473354	473248	1271383	1271383	1272326
	Lesní půda (10)	622451	622050	622050	623252	626144	639783	676250	676222	676222	676222	676674	713790	713790	713790
	Vodní plocha (12)	2935	3060	3060	3060	21733	21733	21934	21934	21934	21934	21934	34827	34827	34840
	Zastavěná plocha (13)	25818	26444	26444	26478	30116	29031	24583	24583	24583	23277	23383	23385	23386	22759
	Ostatní plocha (14)	136530	136617	136617	136729	98620	103986	120117	120117	120117	121719	122829	251961	251961	252120
	Zemědělská půda	2730735	2730298	2730298	2728950	2741856	2723936	2675585	2675613	2675613	2675317	2673224	2520285	2505202	2504851
	Nezemědělská půda	787734	788171	788171	789519	776613	794533	842884	842856	842856	843152	844820	1023963	1023964	1023509
	Celková rozloha	3518469	3518469	3518469	3518469	3518469	3518469	3518469	3518469	3518469	3518469	3518044	3544248	3529166	3528360

Příloha 19: Výměra jednotlivých druhů využití půdního fondu v katastrálním území Jakubovice v letech (1972 - 2015)

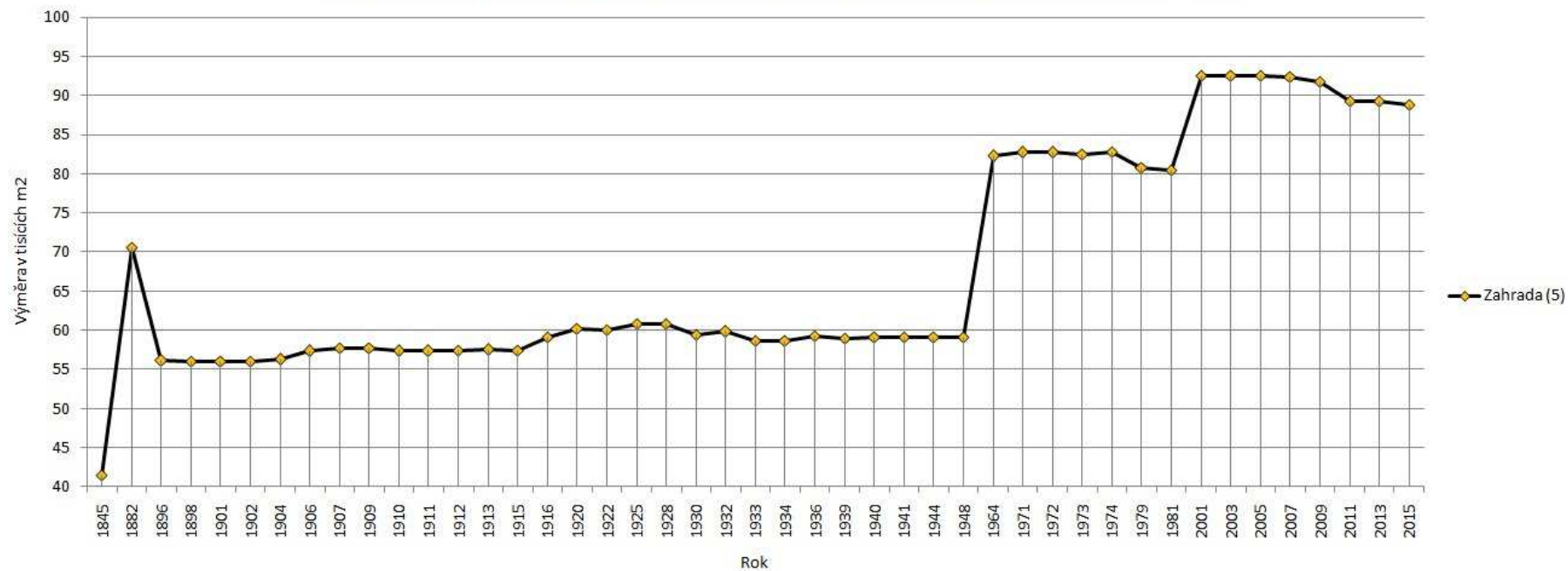
Vývoj výměry orné půdy(2) v katastrálním území Jakubovice v letech 1845 - 2015

Příloha 20: Vývoj výměry orné půdy v katastrálním území Jakubovice v letech 1845 - 2015

Vývoj výměry zahrad(5) v katastrálním území Jakobovice v letech 1845 - 2015

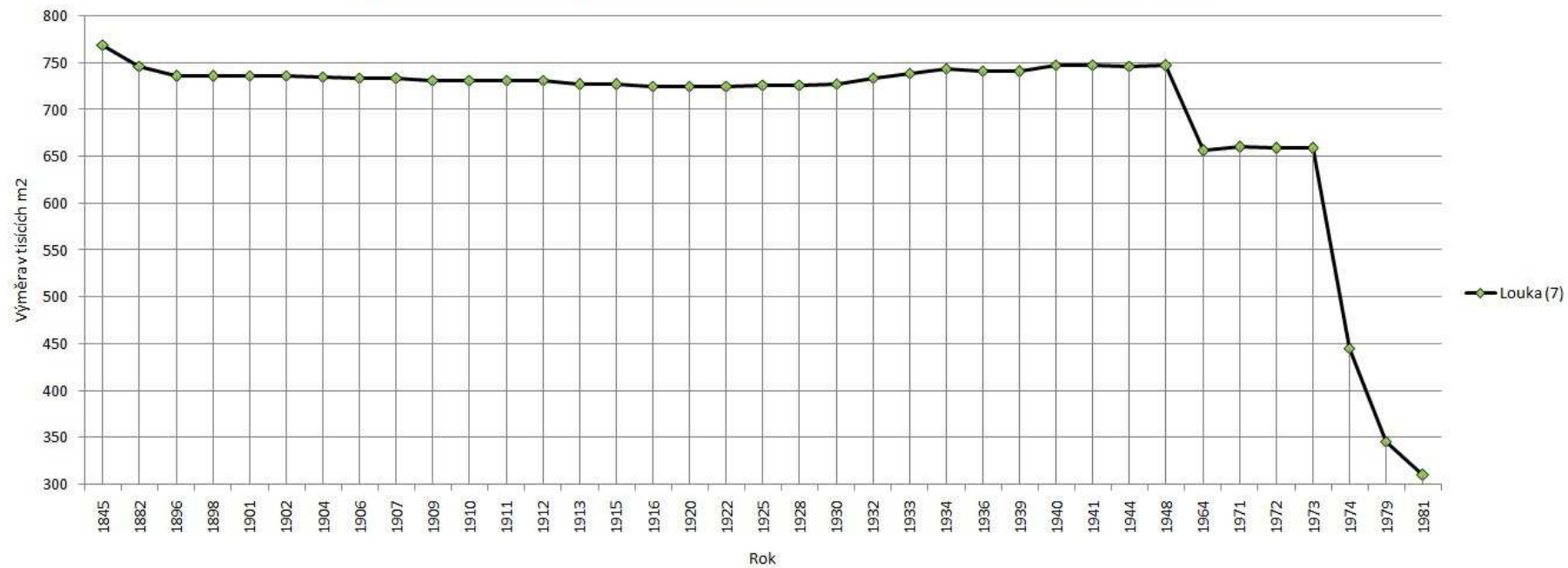
Příloha 21: Vývoj výměry zahrad v katastrálním území Jakobovice v letech 1845 - 2015

Vývoj výměry ovocných sadů(6) v katastrálním území Jakubovice v letech 1948 - 2015

Příloha 22: Vývoj výměry ovocných sadů v katastrálním území Jakubovice v letech 1948 - 2015

Vývoj výměry luk(7) v katastrálním území Jakobovice v letech 1845 - 1981

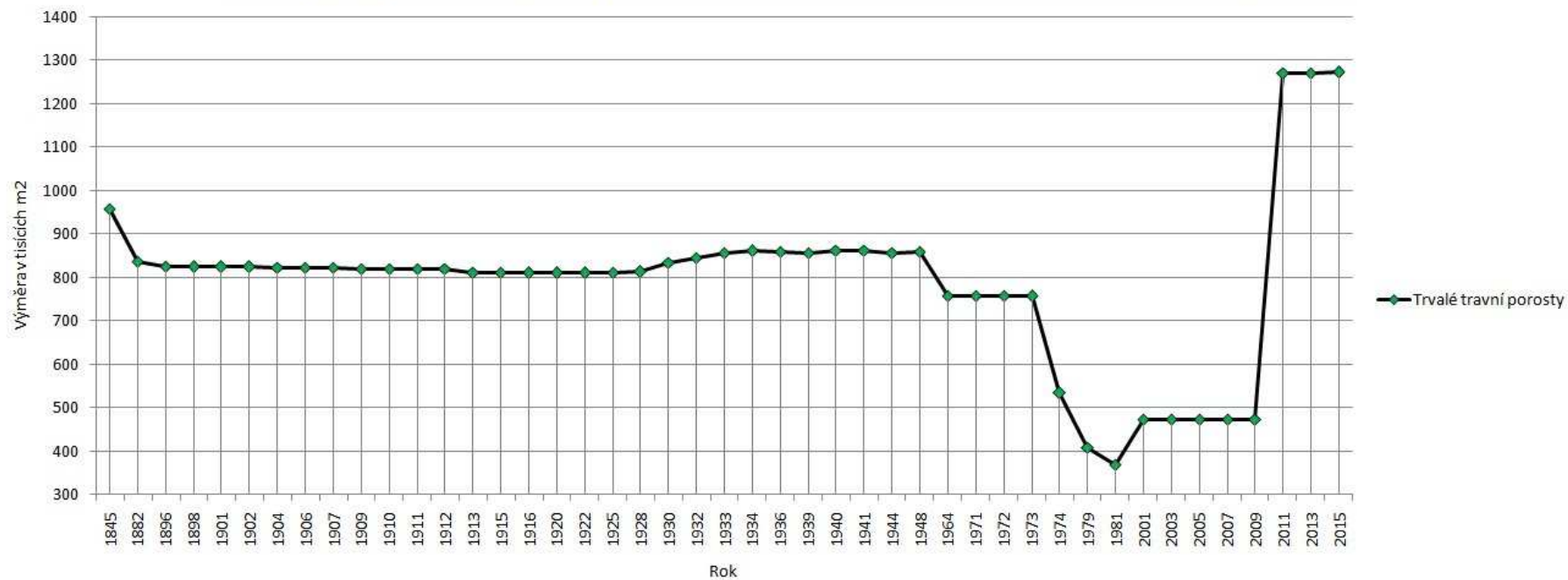
Příloha 23: Vývoj výměry luk v katastrálním území Jakobovice v letech 1845 - 1981

Vývoj výměry pastvin (8) v katastrálním území Jakobovice v letech 1845 - 1981

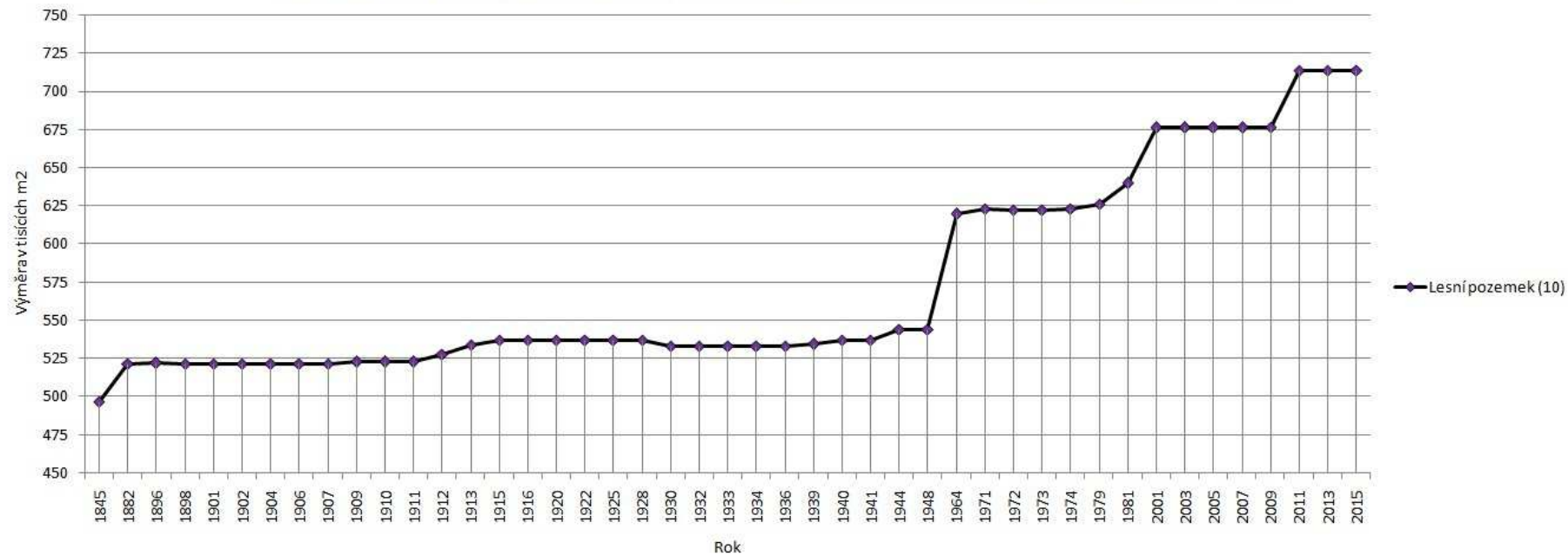
Příloha 24: Vývoj výměry pastvin v katastrálním území Jakobovice v letech 1845 - 1981

Vývoj výměry trvalých travních porostů v katastrálním území Jakobovice v letech 1845 - 2015

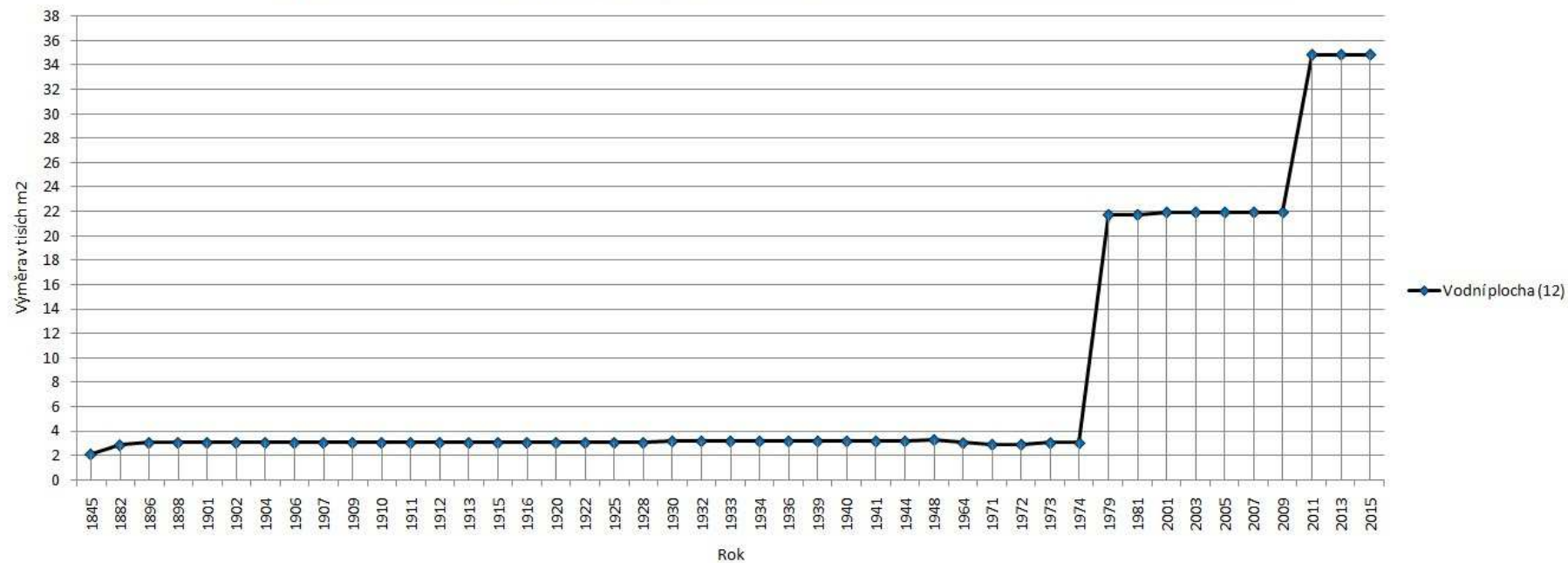
Příloha 25: Vývoj výměry trvalých travních porostů v katastrálním území Jakobovice v letech 1845 - 2015

Vývoj výměry lesních pozemků(10) v katastrálním území Jaubovice v letech 1845 - 2015

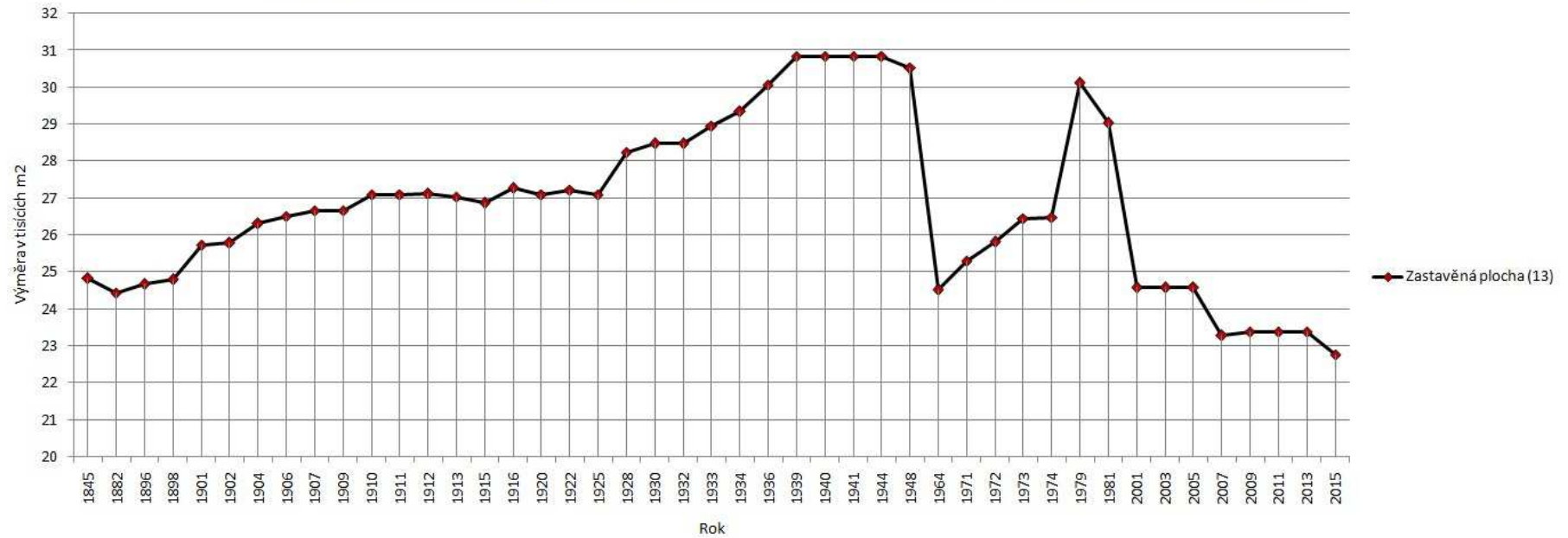
Příloha 26: Vývoj výměry lesních pozemků v katastrálním území Jakubovice v letech 1845 - 2015

Vývoj výměry vodních ploch (12) v katastrálním území Jakobovice v letech 1845 - 2015

Příloha 27: Vývoj výměry vodních ploch v katastrálním území Jakobovice v letech 1845 - 2015

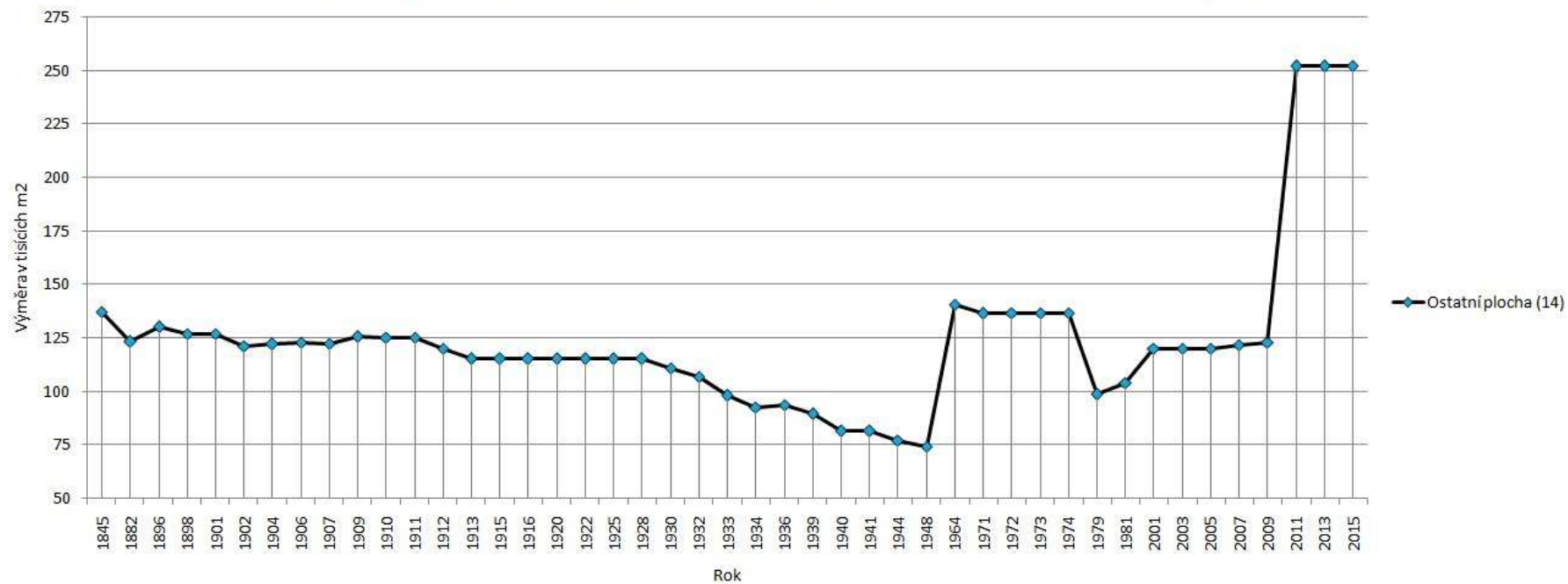
Vývoj výměry zastavěných ploch (13) v katastrálním území Jakobovice v letech 1845 - 2015

Příloha 28: Vývoj výměry zastavěných ploch v katastrálním území Jakobovice v letech 1845 - 2015

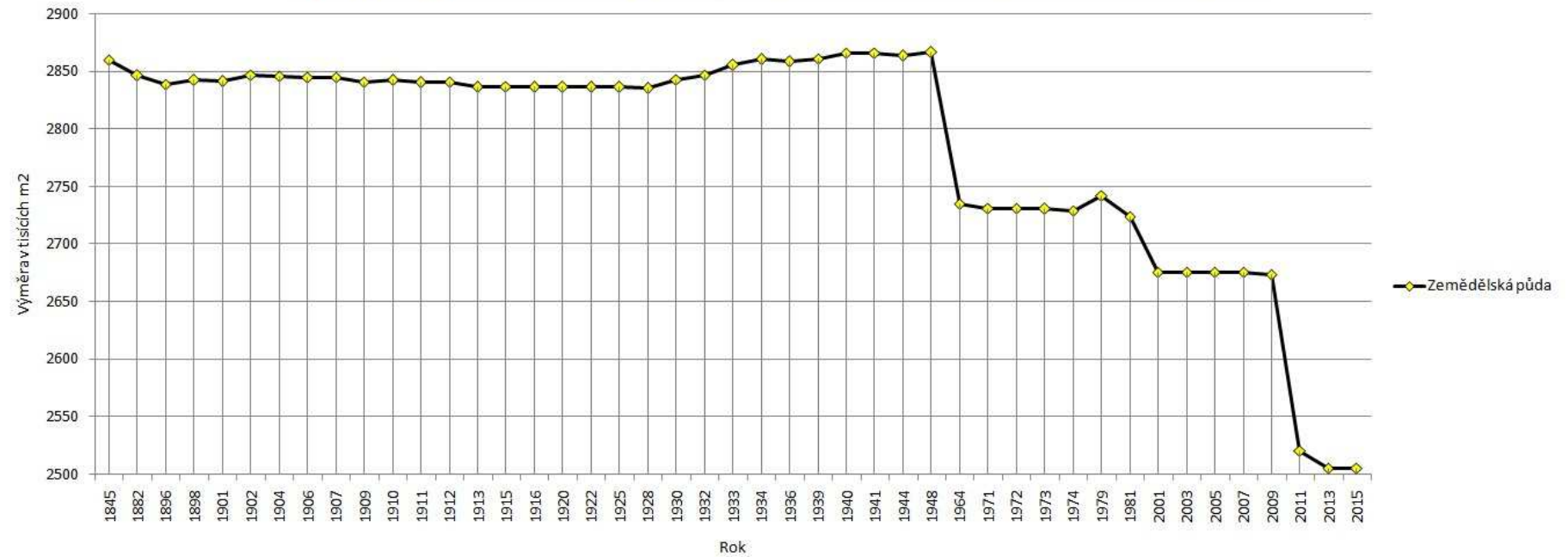

Vývoj výměry ostatních ploch (14) v katastrálním území Jakobovice v letech 1845 - 2015

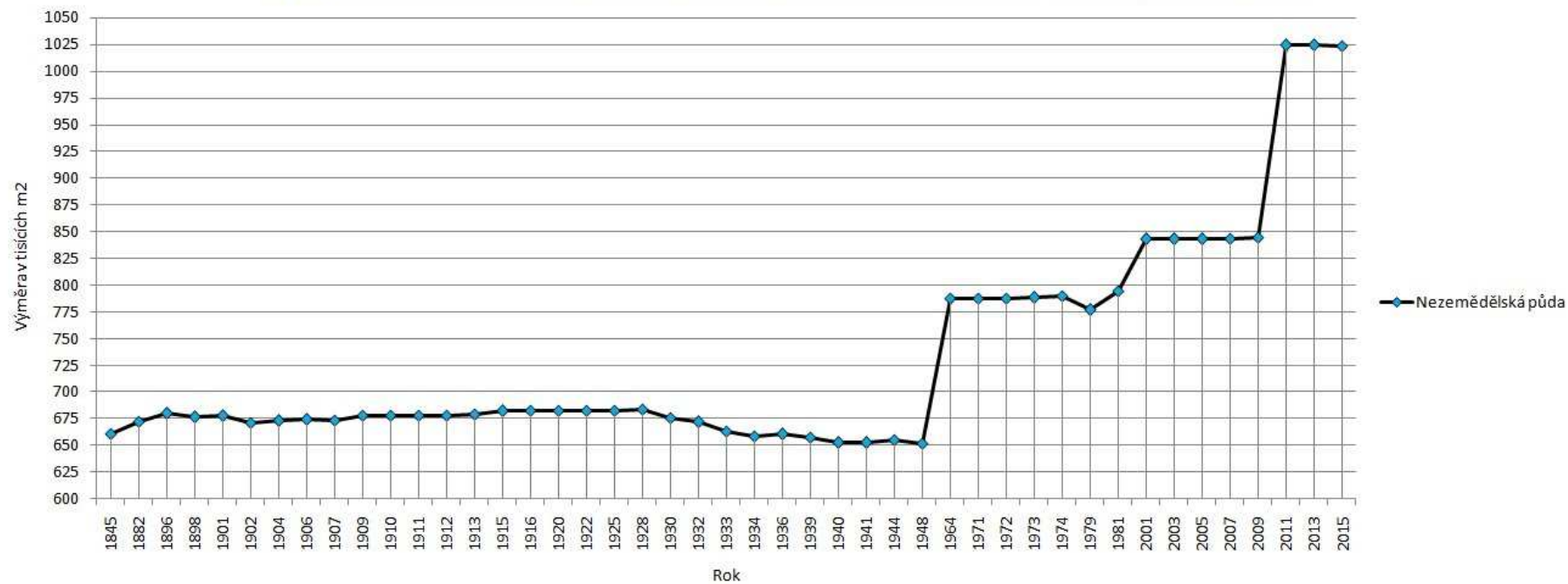
Příloha 29: Vývoj výměry ostatních ploch v katastrálním území Jakobovice v letech 1845 - 2015

Vývoj výměry zemědělské půdy v katastrálním území Jakobovice v letech 1845 - 2015

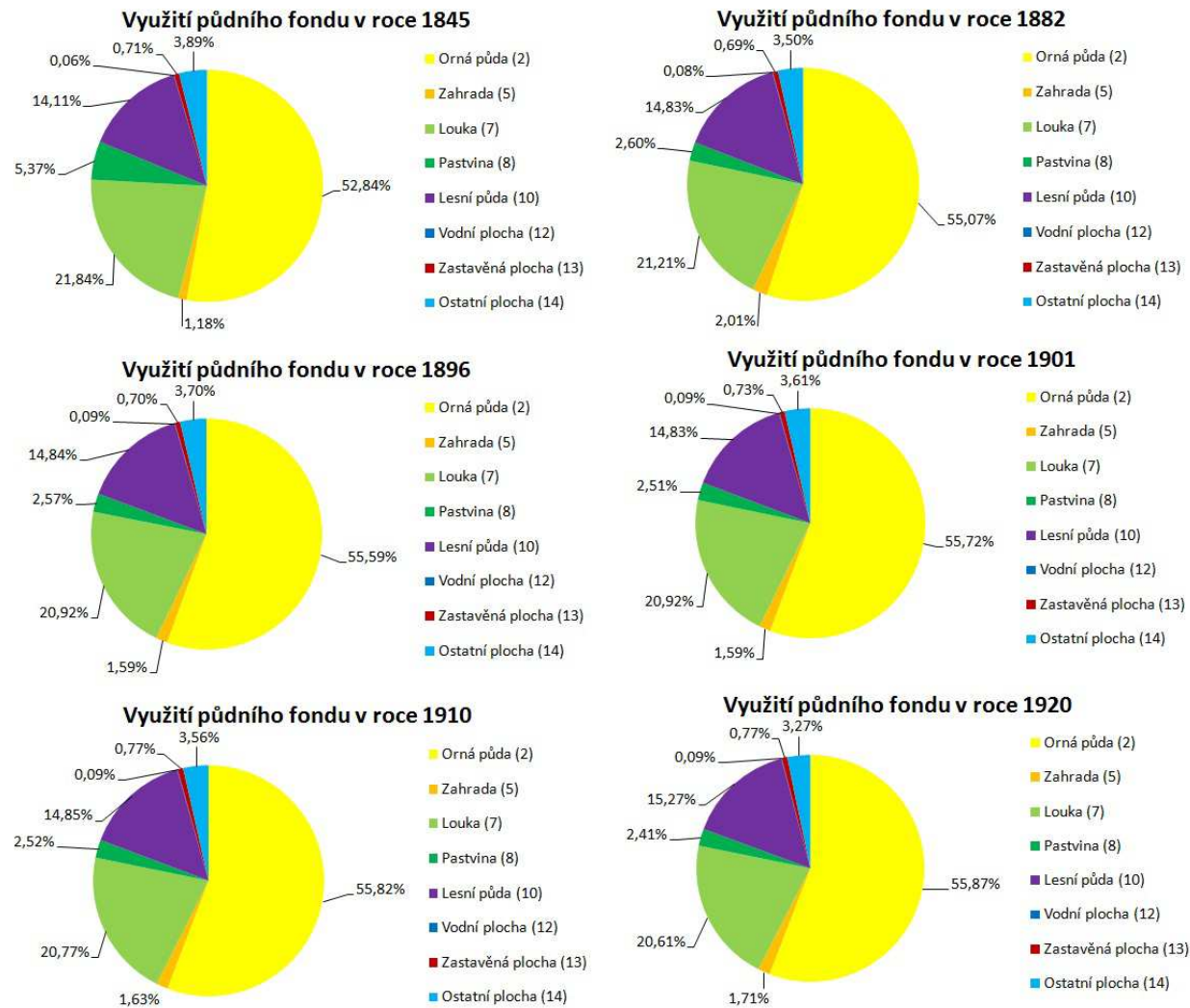

Příloha 30: Vývoj výměry zemědělská půdy v katastrálním území Jakobovice v letech 1845 - 2015

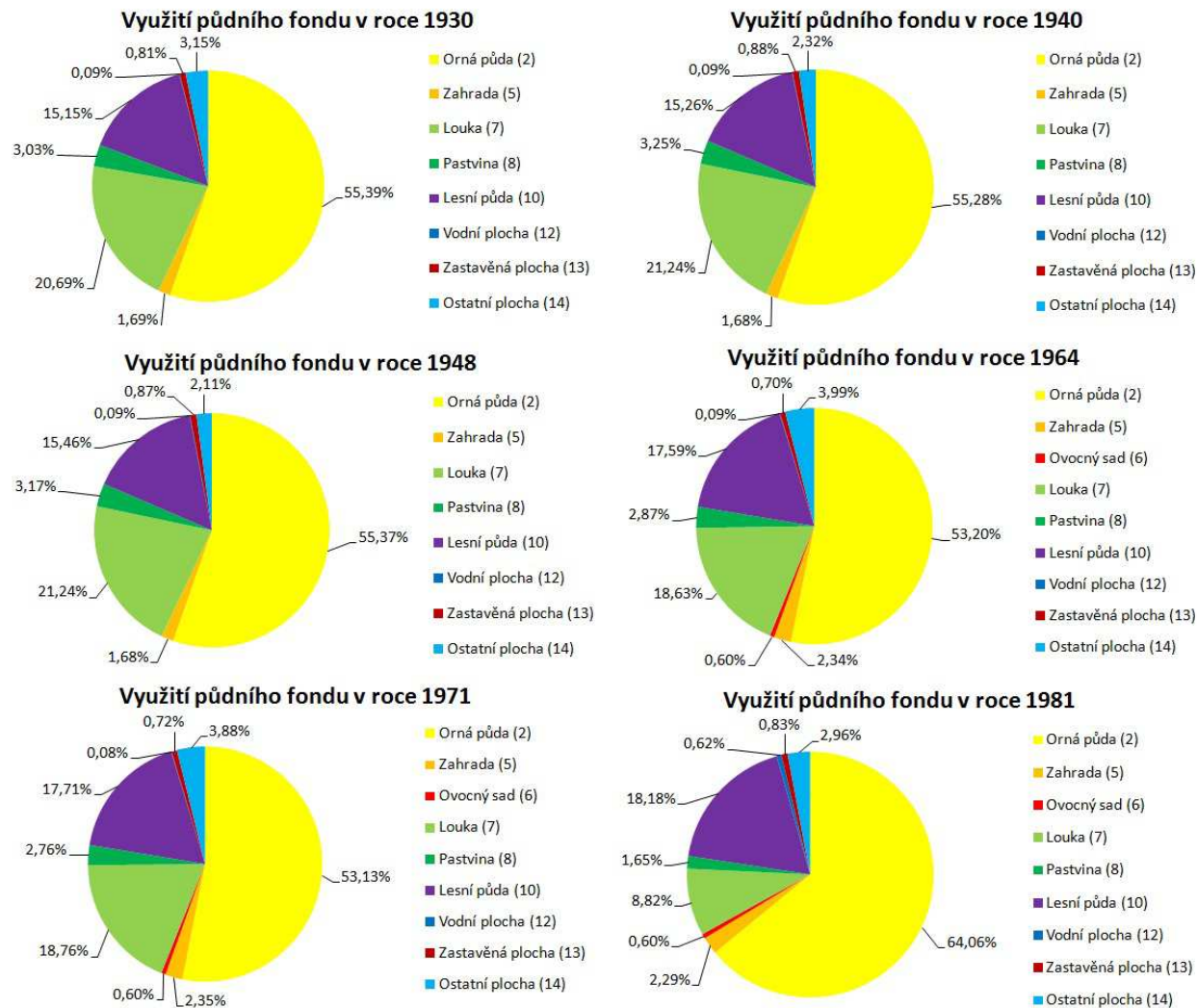
Vývoj výměry nezemědělské půdy v katastrálním území Jakobovice v letech 1845 - 2015

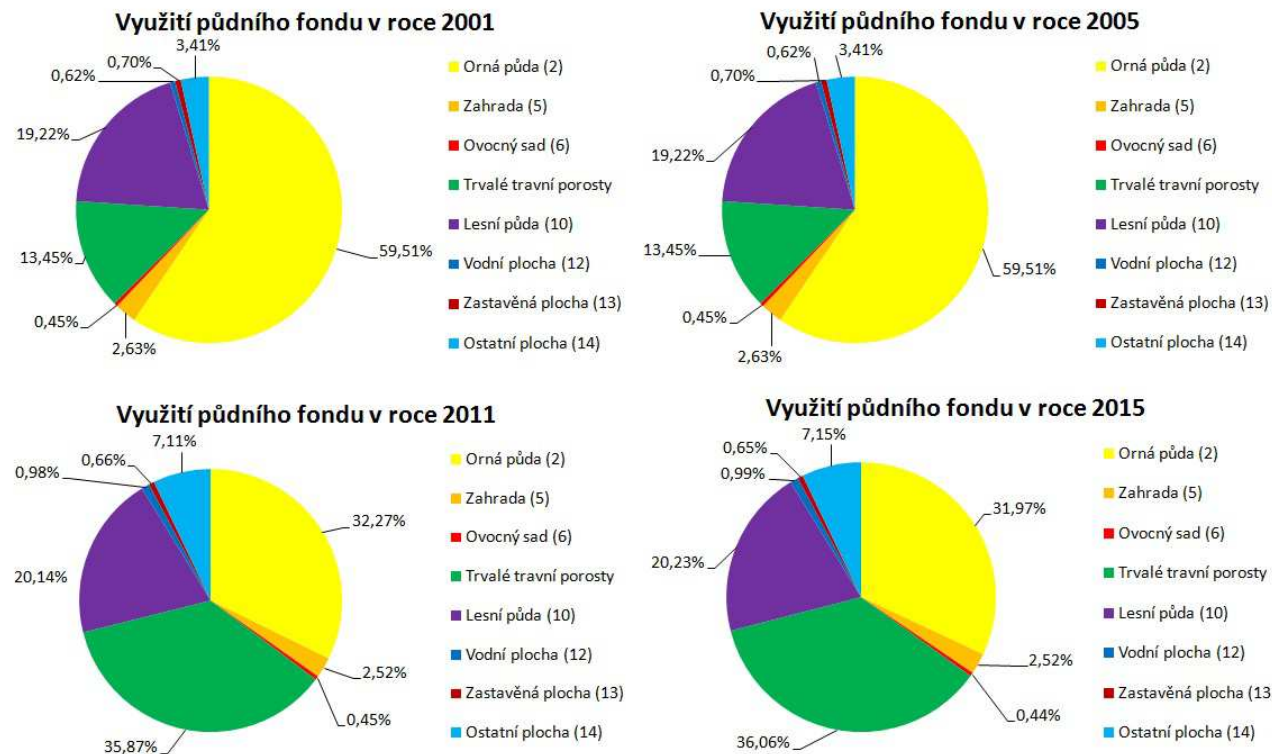
Příloha 31: Vývoj výměry nezemědělské půdy v katastrálním území Jakobovice v letech 1845 - 2015

Příloha 32: Procentuální využití půdního fondu v katastrálním území Jakobovice ve vybraných letech (1845 - 1920)

Příloha 33: Procentuální využití půdního fondu v katastrálním území Jakubovice ve vybraných letech (1930 - 1981)

Příloha 34: Procentuální využití půdního fondu v katastrálním území Anenská Studánka ve vybraných letech (2001 - 2015)